

Сприяння розвитку соціальної інфраструктури уФСІ ІХ

План екологічного та соціального менеджменту (ПЕСМ) для об'єкта СП 30-46-08 KfW / Покращення умов життя ВПО у м. Стрий, вул. Кравецька, 5, Львівська область ( ) /KfW

13.03.2026• Версія01

Розроблено	Перевірено та рекомендовано:	Схвалено
Юлія Чорна Керівник проекту. Експерт з питань довкілля та сталого розвитку	Олександр Красовський, Консультант з питань екологічної та соціальної політики	
Дата: 13.03.2026	Дата: 13.03.2026	Дата: 13.03.2026

Історія версій:

Версія	Дата	Опис основних змін
Цей документ: Версія 01	Дата: 13.03.2026	Початковий документ

Зміст

1	Обсяг та цілі проекту	5
2	Опис субпроекту	5
3	Екологічне та соціальне обстеження / Відвідування об'єкта	7
3.1	Екологічне обстеження	9
3.1.1	Матеріали, що містять азбест	10
3.1.2	Лампи, що містять ртуть та ПХБ	14
3.2	Соціальне опитування	15
3.2.1	Опис навколишньої території Субпроекту	15
3.2.2	Соціальна базова ситуація	15
3.2.3	Соціальне управління та пом'якшення наслідків	18
4	Нормативно-Правова база	19
4.1	Правова база щодо скорочення викидів небезпечних матеріалів	19
4.1.1	Законодавство щодо використання ртутних ламп	20
4.2	Основне законодавство з охорони навколишнього середовища та охорони здоров'я	20
5	Оцінка екологічного та соціального впливу, пов'язаного з проектом	24
5.1	Оцінка ризиків АВМ	24
5.2	Загальний вплив на довкілля та охорону праці, пов'язаний з будівельними роботами	24
5.3	Вплив, пов'язаний з порушеннями та зміною якості життєвого середовища	26
5.4	Вплив, пов'язаний з воєнними діями	26
5.5	Матриця оцінки ключових екологічних та соціальних впливів	27
6	План екологічного та соціального менеджменту (ПЕСМ) для конкретного об'єкта	31
6.1	Попередня категоризація субпроектів	31
6.2	Інструкції щодо розробки План екологічного та соціального менеджменту (ПЕСМ)	31
6.3	Застосовні екологічні та соціальні стандарти Світового банку	31
6.4	Розкриття та затвердження План екологічного та соціального менеджменту (ПЕСМ)	32
7	Аналіз результатів оцінки та моніторингу потенційних впливів / Форма ...	62

Список рисунків

Рисунок 1: Розташування субпроекту в межах м. Стрий	6
Рисунок 2: Супутникове зображення субпроекту в межах м. Стрий	6

Список таблиць

Таблиця 1: Загальна інформація про будівлю.....	7
Таблиця 2: Орієнтовний обсяг робіт	7
Таблиця 3: Потенційні азбестовмісні матеріали, виявлені в гуртожитку в Стрию	10
Таблиця 4: Законодавство ЄС та національне законодавство, що стосується охорони навколишнього середовища та охорони праці	22
Таблиця 5: Огляд ключових екологічних та соціальних впливів	28
Таблиця 6: Відповідна ССЗ Світового банку для субпроекту	32
Таблиця 7: План екологічного та соціального менеджменту (ПЕСМ)	33

Додатки

Додаток 1 План залучення зацікавлених сторін (ПЗЗС)

Додаток 2 План управління відходами (ПУВ)

3

(ARPW)

Список скорочень

АСМ, АВМ	Матеріал, що містить азбест
АМР, ПУА	План управління азбестом
АРРВ	План робіт з видалення азбесту
ВІР, НМП	Найкраща міжнародна практика
БМЗ	Федеральне міністерство економічного співробітництва та розвитку Німеччини
СЕС	CES Clean Energy Solutions GesmbH
СМР, ПУБ	План управління будівництвом
ЕЕ	Енергоефективність
ЕШНС,	Соціально-екологічна безпека та охорона праці
ЕSIA, ОВНС	Оцінка впливу на навколишнє середовище
ЕSMP, ПЕСМ	План екологічного та соціального менеджменту
ФС, ФС	Фінансова співпраця
GFA, ЗПП	Загальна площа підлоги
ІС, МК	Міжнародний Консультант
ІСС, МТП	Місце тимчасового проживання
ІDP , ВПО	Внутрішньо переміщена особа
ЕSS,	
ІLO, МОП	Міжнародна організація праці
ІРС	IPC - Internationale Projekt Consult GmbH
KfW	Kreditanstalt für Wiederaufbau – Німецький банк розвитку KfW
МОНУ	Міністерство освіти і науки України
РСВ, ПХБ	Поліхлоровані біфеніли (канцерогенні забруднювачі)
РЕА, АВП	Агенція з впровадження Проекту (УФСІ)
SEI, ДНЗ	Державний навчальний заклад
SEP, ПЗЗС	План залучення зацікавлених сторін
USIF, УФСІ	Український фонд соціальних інвестицій
УХО, НВБ	Нерозірвані боеприпаси
WB, Світовий банк	Світовий банк
WMP, ПУВ	План управління відходами

1 Обсяг та цілі проєкту

Український фонд соціальних інвестицій відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України №740 від 28 квітня 2000 року реалізує проєкт «Сприяння розвитку соціальної інфраструктури (USIF ІХ)», який фінансується Урядом Німеччини через банк розвитку KfW.

Метою проєкту є забезпечення додаткового енергоефективного житла для внутрішньо переміщених осіб (ВПО) у відібраних громадах України.

Це буде досягнуто переважно шляхом:

- розширення існуючих соціальних будівель;
- проведення їх енергоефективної модернізації;
- реалізації навчальних програм з енергоефективності для підвищення обізнаності серед персоналу, підрядників та внутрішньо переміщених осіб.

Термін реалізації проєкту становить чотири роки (2024–2027).

Політичним партнером KfW в Україні є Міністерство освіти і науки України, яке адмініструє кілька гуртожитків, призначених для проживання внутрішньо переміщених осіб.

Державний навчальний заклад «Професійне училище №8 м. Стрий» є ключовим партнером у реалізації проєкту, оскільки земельна ділянка є комунальною власністю Львівської обласної державної адміністрації та передана цьому закладу у постійне користування.

2 Опис субпроєкту

Субпроєкт №30-46-08 спрямований на покращення умов проживання внутрішньо переміщених осіб у Львівській області шляхом модернізації приміщень, призначених для їх тимчасового проживання.

У межах субпроєкту передбачається термомодернізація гуртожитку Державного навчального закладу «Професійне училище №8 м. Стрий» — п'ятиповерхової будівлі з підвальним поверхом, розташованої за адресою:

вул. Кравецька, 5, м. Стрий.

Метою цих робіт є:

- підвищення енергоефективності будівлі;
- покращення умов проживання ВПО, які проживають у місцях тимчасового проживання.

Гуртожиток розташований у центральній частині Стрия, адміністративному центрі Стрийського району та Стрийської міської громади. Місто має щільну житлову та громадську забудову, розвинену інженерну інфраструктуру, а також численні соціальні, освітні та культурні заклади. Загальний огляд розташування субпроєкту наведено на Рисунку 1. Супутникове зображення місця реалізації субпроєкту представлено на Рисунку 2.

Гуртожиток межує:

- на півночі – з приватною забудовою;
- на сході – з внутрішнім двором та іншими будівлями;
- на заході – з житловими будинками;
- на півдні – з вулицею Кравецькою, навпроти якої розташований міський ринок — один із ключових об'єктів комерційної інфраструктури міста, що формує активне пішохідне та транспортне середовище.

Земельна ділянка є комунальною власністю та надана у постійне користування «
8 . ».

Цільове призначення земельної ділянки: для будівництва та обслуговування будівель
закладів освіти та гуртожитків.

Площа земельної ділянки: 0,3439 га.

Реабілітаційні роботи будуть виконуватися у гуртожитку

«
8 . ».

Інформацію щодо будівлі наведено у Таблиці 1, а попередній обсяг робіт для об'єкта – у
Таблиці 2. Точний обсяг та технічні характеристики робіт визначені у відповідній тендерній
документації.

Рисунок 1: Розташування субпроєкту в межах міста Стрий

Джерело: © OpenStreetMap contributors. Дані доступні відповідно до ліцензії Open
Database License (ODbL). URL: <https://www.openstreetmap.org>

Рисунок 2: Супутникове зображення субпроєкту в межах міста Стрий

Джерело: Google. (2025). Супутникове зображення Стрия (Львівська область), Україна.
Google Maps. <https://www.google.com/maps/place/Stryi,+Lviv+Oblast,+Ukraine>

Зображення ©2025 Maxar Technologies, CNES / Airbus, Google.

Таблиця 1: Огляд будівлі

Ні.	Зображення	Назва закладу	Розмір будівлі
1	 <p>Google. (2025). Вид вулиць міста Стрий (Чернівці), Україна [Зображення Street View]. Карти Google. https://www.google.com/maps (Зображення ©2025 Google.)</p>	<p>« 8 . » Гуртожиток (п'ятиповерховий гуртожиток підвалом) 3</p>	<p>Загальна площа: 3 877,5 м² Житлова площа: 2 097,8 м²</p>

Таблиця 2: Орієнтовний обсяг робіт

<p>Орієнтовний обсяг робіт:</p>
<p><i>Загальні аспекти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Всю будівлю буде відремонтовано</i> • <i>Реконструкція будівлі проводиться під час її використання</i> • <i>Потрібен високий рівень координації з орендарями/мешканцями</i> • <i>Будівлю займають студенти та ВПО</i> • <i>Адміністрація гуртожитку займається комунікацією з орендарями/мешканцями</i> <p><i>Ремонтні роботи:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Ремонт головного входу, навісів та кімнат</i> • <i>Фарбування внутрішніх стін</i> • <i>Модифікація існуючої системи водовідведення дощової води</i> • <i>Теплоізоляція фасаду</i> • <i>Теплоізоляція стін підвалу та підземного фундаменту</i> • <i>Благоустрій прилеглої території</i>

Специфіка проекту:

- гуртожиток заселений студентами та переселенцями
- Реконструкція будівлі буде виконана під час повної експлуатації та вимагає відображення конкретних заходів щодо пом'якшення наслідків у Плані управління навколишнім середовищем (ESMP) та допоміжних планах управління (наприклад, SEP, AMP тощо).

3 Екологічне та соціальне дослідження / Виїзне обстеження об'єкта

Було проведено виїзне обстеження об'єкта для перевірки екологічних, соціальних, санітарних та безпекових умов (ESHS) будівлі, а також для оцінки умов організації процедур поводження

з відходами під час реабілітаційних робіт відповідно до національних та міжнародних стандартів.

Наведена нижче матриця допомагає визначити рівні ризику під час видалення азбестовмісних матеріалів (АСМ) — одного з найбільш чутливих небезпечних матеріалів, які зазвичай зустрічаються у проєктах реабілітації будівель..

Матриця ризиків під час видалення азбесту

(включаючи азбестовий пил – пункт 5)

Група матеріалів	ТЕХНІКА ВИДАЛЕННЯ			
	Без порушення	Незначне порушення (зовні)	Незначне порушення	Значне порушення
1. Армвані пластики або азбестовмісні матеріали типу «штучний мармур» (матеріал стійкий до стирання та має високу адгезію, наприклад завдяки високій твердості або наявності покриття; приклади: бакеліт, коловініл, покриття, ущільнювачі на основі пластмас, підвіконня типу «штучний мармур»)	Низький	Низький	Середній	Середній
2. Еластичні азбестовмісні матеріали (наприклад мастики або герметики)	Низький	Середній	Середній	Середній
3. Азбестоцементні матеріали (азбест зв'язаний у цементній матриці; наприклад хвилясті листи, облицювання, шифер)	Низький	Середній	Середній	Середній
4. Ткані або пресовані азбестовмісні матеріали (переважно незв'язані матеріали з волокнами хризотилу; наприклад шнури, тканини, прокладки, вініл)	Середній	Середній	Середній	Високий
5. Азбестовий пил (наприклад утворений внаслідок руйнування або дроблення азбестоцементних матеріалів; переважно уламки покрівельних матеріалів — шифер, хвилясті азбестоцементні листи тощо)	Середній	Середній	Високий	Високий

Група матеріалів	ТЕХНІКА ВИДАЛЕННЯ			
	Без порушення	Незначне порушення (зовні)	Незначне порушення	Значне порушення
6. Слабко зв'язані азбестовмісні матеріали (переважно з волокнами амфіболу, хоча може траплятися і хризотил; наприклад теплоізоляційні плити, папір, штукатурка)	Середній	Середній	Високий	Високий
7. Незв'язані азбестовмісні матеріали (переважно з волокнами амфіболу, але також може траплятися хризотил; наприклад ізоляція труб, напилювана ізоляція, теплоізоляційні обмотки)	Середній	Високий	Високий	Високий

3.1 Екологічне обстеження

Екологічне обстеження було проведено з метою оцінки існуючих умов на об'єкті та визначення можливих екологічних або пов'язаних зі здоров'ям ризиків. Результати цього обстеження є основою для планування безпечного та відповідного до вимог законодавства виконання робіт.

Обстеження небезпечних матеріалів було зосереджене на:

- азбестовмісних матеріалах (АСМ);
- лампах, що містять ртуть або поліхлоровані біфеніли (РСВ);
- інших небезпечних матеріалах (наприклад послід голубів).

Виїзне обстеження об'єкта було проведено: 21 травня 2025 року

Звіт підготовлено: 16 червня 2025 року

Обстеження проводили:

- консультант з екологічної безпеки будівництва — О. Хандогіна;
- технічний консультант (будівництво) Другого регіонального офісу УФСІ — О. Сайк;
- консультант з розвитку громад Другого регіонального офісу УФСІ — Г. Ткачик.

Лабораторні аналізи

- не проводилися (зразки не відбиралися).

Було обстежено такі частини будівлі:

- поверхи будівлі;

- підвал;
- зовнішній периметр будівлі.

3.1.1 Азбестовмісні матеріали

Під час дослідження, проведеного в гуртожитку « 8 » за адресою: Львівська область, Стрийський район, м. Стрий, вул. Кравецька, 5, азбестовмісних матеріалів, в частині конструктивів будівлі, які є предметом ремонту виявлено не було.

Однак, під час обстеження об'єкта виявлені у зонах (приміщеннях будівлі), де виконання робіт Підрядником не передбачається, а саме у підвалі будівлі.. У такому випадку будь-яке втручання в зазначені конструкції або матеріали в межах цього субпроекту не здійснюється.

Оцінка ризиків АСМ наявних азбестовмісних матеріалів:

З огляду на характеристики матеріалу:

- високий ступінь руйнування;
- рідко відвідуване місце;
- слабкозв'язане азбестове волокно;

ризик вивільнення волокон у повітря та негативного впливу на довкілля і здоров'я людей є відносно високим.

Загальна оцінка ризику

Азбест під час демонтажу **класифікується як небезпечний матеріал.**

За умови належного застосування заходів пом'якшення ризик вважається **низьким.**

Таблиця 3 . Потенційні азбестовмісні матеріали, виявлені у підвалі гуртожитку у м. Стрий

Об'єкт	Продукт / Опис	Результат візуального огляду або лабораторного аналізу	Фотодокументація
Гуртожиток у Стрию / Підвал	Ізоляція труб, що може містити азбест	<p>Стан: слабо зв'язаний / значно пошкоджений</p> <p><u>Візуальний огляд:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Попередньо ідентифікований як можливий азбест • Необхідна інформувати власника об'єкта про небезпеку на надати рекомендації щодо менеджменту об'єкта <p><u>Лабораторний аналіз:</u> Не виконано / візуального огляду достатньо</p>	

3.1.2 Рекомендації до власника об'єкту/балансоутримувача

Відповідно до екологічних та соціальних стандартів ESS1 та ESS10 ПБСП має бути офіційно поінформовати Власника/Балансоутримувача будівлі про наявність АВМ, із зазначенням місць де виявлені АВМ та наданням наступних рекомендацій:

- негайно обмежити доступ до приміщень будівлі де виявлено АВМ та позначити це приміщення відповідними попереджувальними знаками

- організувати безпечної експлуатації приміщень, зокрема недопущення пошкодження матеріалів, обмеження доступу та моніторинг їх стану;

: 1) застосувати заходи інкапсуляції (герметизації поверхні матеріалів спеціальними покриттями) для запобігання вивільненню волокон, із застосуванням усіх необхідних заходів безпеки для виконавців робіт та мешканців гуртожитку; 2) у разі прийняття рішення про видалення - залучити спеціалізованих фахівців із дотриманням чинних нормативно-правових вимог до виконання цих робіт та застосувати заходи безпеки для мешканців гуртожитку.

3) забезпечити впровадження базових заходів управління ризиками, пов'язаними з АВМ, включаючи маркування зон із наявними азбестовмісними матеріалами, інформування персоналу та користувачів будівлі про потенційні ризики, обмеження будь-яких робіт, що можуть призвести до пошкодження таких матеріалів, а також ведення обліку та періодичного огляду їх технічного стану. Усі роботи, що можуть вплинути на АВМ, повинні виконуватись виключно підготовленим персоналом із дотриманням вимог охорони праці та поведіння з небезпечними матеріалами.

Заходи щодо пом'якшення наслідків при видаленні АВМ:

- Видалення азбестовмісних матеріалів повинно виконуватися **навченим та кваліфікованим персоналом** відповідно до процедури та вимог **Плану робіт з видалення азбесту (ARPW)**, який має бути розроблений після прийняття рішення щодо видалення азбесту.

- Під час виконання робіт необхідно використовувати **відповідні засоби індивідуального захисту (ЗІЗ)**:

- респіратор **FFP3**;
- одноразові захисні комбінезони;
- захисне взуття;
- каску;
- рукавички тощо.

- Необхідно створити **контрольовану робочу зону** з обмеженим доступом і попереджувальними знаками.

- За необхідності слід використовувати **промислові пилососи з HEPA-фільтрами** відповідно до Плану робіт з видалення азбесту.

- Демонтаж ізоляції має виконуватися **обережно**, щоб запобігти поширенню волокон.

- Під час демонтажу азбестовмісні матеріали повинні **зволожуватися**, щоб мінімізувати утворення пилу.

- Роботи з видалення повинні **ретельно контролюватися спеціалістом з ESHS**.
- Демонтовану ізоляцію необхідно **негайно зібрати, упакувати та герметично запечатати** у пакети з поліетилену високої щільності (**HDPE**) товщиною не менше **200 мкм**, після чого **промаркувати**.
- Необхідно **повідомити власника об'єкта та мешканців будівлі** про наявність небезпечних матеріалів на території, заплановані роботи з їх видалення та відповідні **заходи захисту**.

Вимоги до підрядників, які власник / балансоутримувач об'єкту залучатиме до видалення азбесту

До тендерної документації доцільно включити кваліфікаційні вимоги, які зобов'язують підрядників:

надати підтвердження виконання аналогічних проєктів з видалення азбесту;

надати докази навчання персоналу або сертифікати, що підтверджують право виконання робіт з АСМ.

Однак слід враховувати, що встановлення жорстких кваліфікаційних вимог може призвести до низької зацікавленості учасників тендеру та створити ризик повторного проведення тендеру, оскільки наразі в Україні лише обмежена кількість компаній може підтвердити досвід виконання подібних робіт. Водночас держава наразі не вимагає сертифікації, а наявність ліцензії на проведення робіт з очищення ґрунту (етап демонтажу) чітко не визначена.

Крім того, рекомендується організувати передтендерну зустріч з усіма потенційними учасниками торгів, щоб обговорити обсяг робіт з видалення викидів АСМ та специфікації, які слід включити до їхніх пропозицій.

1.1.1.1 Правила та вимоги щодо зменшення викидів АСМ

При видаленні старих азбестовмісних виробів надзвичайно важливо забезпечити розроблення Плану виконання робіт з видалення азбесту (ARPW). Цей план дозволяє професійно управляти роботами з небезпечними матеріалами відповідно до кращих галузевих практик (Best Industry Practices, BIP).

Азбестовмісні матеріали підпадають під чітко регламентовані процедури поводження з небезпечними відходами. Такі матеріали можуть бути представлені у вигляді:

- азбестоцементу;
- фланців, що містять азбест;
- відходів зі щільно зв'язаним азбестом із об'ємною щільністю понад 1000 кг/м³;

- відходів зі слабкозв'язаним (зруйнованим) азбестом із об'ємною щільністю менше 1000 кг/м³ тощо.

Азбестовмісні матеріали (АСМ) повинні під час демонтажу оброблятися належним чином, а також ретельно зберігатися, транспортуватися та утилізуватися на санкціонованих полігонах.

План виконання робіт з видалення азбесту повинен детально описувати процес, включаючи:

- нормативно-правову базу;
- покрокові процедури поводження з АСМ;
- заходи з пом'якшення впливу на довкілля, громаду та персонал;
- процес моніторингу;
- підтверджувальну документацію.

Крім того, ARPW містить інформацію про:

- інституційну структуру (наприклад, наглядовий орган, оператор полігону тощо);
- очікувані обсяги АСМ;
- методи видалення азбесту;
- процедурну схему виконання робіт.

ARPW повинен містити, але не обмежуватися, такою інформацією:

- застосований метод видалення;
- визначені робочі зони;
- матеріали для інкапсуляції;
- передбачене обладнання та якість фільтрації;
- розташування шлюзів та обладнання для видалення повітря (за потреби);
- логістика систем вентиляції/витажки (за потреби);
- розміщення забору свіжого повітря та схема повітряних потоків (за потреби);
- процес видалення АСМ / методи очищення;

- метод утилізації та обраний полігон;
- графік виконання робіт та процедури перевірки.

Щодо Підрядника будівництва в рамках субпроекту ,який фінансує УФСІ, то при виконанні робіт слід:

- врахувати наявність АВМ на об'єкті, з метою забезпечення свого персоналу, щодо уникнення потрапляння у приміщення де, виявлено АВМ;
- позначити попереджувальними знаками небезпеки приміщення де виявлено АВМ;
- обмежити доступ до приміщень, де виявлені АВМ;
- провести тренінг для персоналу Підрядника що небезпеки АВМ та місць наявності АВМ на об'єкті,

У випадку лабораторного підтвердження наявності АВМ та необхідності проведення робіт у приміщенні підвалу, де виявлені АВМ, - потрібно розробити План видалення АВМ та погодити його з Інженером (Керівником проекту) .

3.1.3 Лампи, що містять ртуть та ПХБ

Під час виїзного обстеження консультант провів оцінку існуючих систем освітлення будівлі. Для отримання повної картини із зазначенням кількості ламп, що підлягають заміні на **LED**, консультант продовжить співпрацю з проєктувальником та експлуатуючою організацією.

Зазвичай експлуатуючі організації мають договори зі **спеціалізованими компаніями**, які здійснюють:

- збір ртутьвмісних ламп;
- їх подальшу переробку.

Разом з тим, у межах Плану управління відходами (ПУВ) будуть розроблені **додаткові рекомендації щодо належного зберігання та утилізації таких небезпечних матеріалів.**

3.2 Соціальне обстеження

3.2.1 Опис навколишньої території Субпроекту

Гуртожиток ДУ «Професійно-технічне училище № 8 міста Стрий» розташований у центрі міста. Доступ до будівлі здійснюється безпосередньо з вулиці Б. Хмельницького, яка вимощена, має пішохідні тротуари та забезпечує зручне транспортне сполучення. Доступ до закладу можливий як для приватного, так і для службового транспорту.

У радіусі 200 м від гуртожитку розташовані:

- Автостанція на вулиці Успенській;
- Міський ринок;
- Приватні житлові будинки та малоквартирні будинки;
- Продуктові магазини та торгові точки;
- Аптеки та медичні кабінети (у пішій доступності);
- Заклади побутового обслуговування;
- Зелені зони, що прилягають до будівлі.

Вищезазначені вулиці утворюють житлові, освітні та комерційні райони міста, зручно розташовані:

- для студентів,
- співробітників коледжів та
- мешканців гуртожитків (включаючи ВПО).

Магазини, аптеки, ресторани, медичні заклади та зелені зони знаходяться в пішій доступності.

Заходи щодо обмеження потенційного впливу на мешканців сусідніх районів та інші чутливі рецептори, зокрема щодо шуму та пилоутворення, визначені в Таблиця 7.

3.2.2 Соціальний базовий рівень

Мешканці будинку – люди різного віку, переважно **студенти та внутрішньо переміщені особи**.

Огляд структури зайнятості будівель:

Показник (дані станом на грудень 2025 року)	Одиниця	Значення
Загальна кількість житлових кімнат у будівлі	Од.	100
Загальна кількість мешканців, що проживають у будівлі – приблизно.	Осіб	218
Вік мешканців:		
старше 75 років	Осіб	0
від 60 до 75 років	Осіб	12

Показник (дані станом на грудень 2025 року)	Одиниця	Значення
Від 18 до 60 років	Осіб	192
<i>жінки</i>	Осіб	71
<i>чоловіки</i>	Осіб	147
Підлітки та діти віком до 18 років	Осіб	14

У підвалі будівлі є укриття, яке рекомендовано використовувати як найпростіше укриття для мешканців будівлі, на підставі листа Державної служби України з надзвичайних ситуацій. Ліфт відсутній.

Загальні зручності загального користування розташовані на кожному поверсі та включають: туалети, душові, кухні та пральні.

Будівля буде **повністю заселена та функціонуватиме** під час виконання реконструкції.

Контрольний список для виявлення потенційних соціальних ризиків та впливу Субпроекту (СП)

Потенційні соціальні наслідки	Так	Ні	Надайте деталі, щоб обґрунтувати свою відповідь
1. Чи очікується фінансування нового будівництва?		X	
2. Чи очікується реконструкція/реконструкція існуючого об'єкта?	X		
3. Чи є доступне ракетосховище або бомбосховище?	X		У будівлі
4. Чи очікується будівництво/реконструкція ракетосховища або бомбосховища?		X	
5. Яка відстань до ракетосховища або бомбосховища (якщо таке є або очікується його будівництво/реконструкція)?			У будівлі
6. Чи вимагає СП впровадження заходів щодо інклюзивного доступу?	X		Люди похилого віку та безбар'єрний доступ до 1-го поверху
7. Чи ймовірно, що СП завдасть будь-яких незворотних пошкоджень або втрати житла, інших активів, ресурсів?		X	
8. Чи є земельна ділянка, обрана для цих робіт, вільною від обтяжень, і чи знаходиться вона у державній/громадській/комунальній власності?	X		
9. Чи впровадження СП передбачає придбання приватної землі?		X	

Потенційні соціальні наслідки	Так	Ні	Надайте деталі, щоб обґрунтувати свою відповідь
10. Чи призведе субпроект до будь-яких обмежень доступу для користувачів громадського транспорту/пішоходів/підприємств та торговельних організацій?		X	
11. Чи є ділянка для зберігання матеріалів та під'їзні шляхи для транспорту під час будівельних робіт?	X		На земельній ділянці, яку можна обгородити, та на місце для зберігання матеріалів
12. Чи є якісь особи, які не мають права власності та проживають або ведуть бізнес на ділянці, підготовленій для будівництва в рамках субпроекту?		X	
13. Чи ймовірний якийсь тимчасовий вплив?	X		Плановані будівельні роботи – для мешканців будівлі та прилеглих територій
14. Чи існує ймовірність виселення, закриття бізнесу, комерційної або життєво необхідної діяльності осіб під час будівництва?		X	Доступ до будівлі залишається незмінним
15. Чи потрібні якісь тимчасові або постійні фізичні переміщення людей через будівельні роботи?		X	
16. Чи передбачає субпроект переселення будь-яких осіб? Якщо так, будь ласка, надайте ваші пояснення.		X	
17. Чи будуть втрачені/пошкоджені сільськогосподарські угіддя, посіви на коріння, дерева?		X	
18. Чи буде втрата доходу та засобів до існування для когось через реалізацію проектних заходів?		X	
19. Чи втратить населення тимчасово чи назавжди доступ до засобів виробництва, послуг чи природних ресурсів?		X	
20. Чи призведе проєкт до втрати робочих місць/зайнятості?		X	
21. Чи спричинить проєкт значне перетікання робочої сили в результаті нового будівництва?		X	
22. Чи потребуватимуть нові будівельні роботи		X	

Потенційні соціальні наслідки	Так	Ні	Надайте деталі, щоб обґрунтувати свою відповідь
додаткової/кваліфікованої робочої сили з-за меж населеного пункту?			
23. Чи спричинять субпроектні/будівельні роботи порушення/незручності для місцевої громади?		X	
24. Чи завдасть будівництво нових будівель, дренажних систем, ліній електропередач будь-якої шкоди громадським будівлям/ресурсам/сусіднім будинкам, криницям, землям, місцям поховання, дитячим паркам, школам тощо?		X	
25. Чи призведе СП до скорочення робочої сили місцевої громади?		X	
26. Чи може СП спричинити непередбачені наслідки, такі як аварії/пошкодження сусідніх будівель?		X	Як застосовується для стандартних будівельних робіт
27. Чи є якісь вразливі групи населення, які можуть постраждати від заходів проекту (включаючи корінні народи)?	X		Люди похилого віку, які проживають у будівлі
28. Чи надходили якісь зауваження від місцевих жителів або неурядових організацій щодо роботи об'єкта? Якщо відповідь «так», чи будуть кошти СП використані для вирішення цих скарг?		X	

3.2.3 Соціальне управління та заходи пом'якшення

Соціальне управління враховує:

- вплив будівельних робіт на мешканців та прилеглі об'єкти;
- взаємодію із зацікавленими сторонами;
- координацію з адміністрацією та мешканцями.

Будівельні роботи

Окрім стандартних заходів з охорони праці, необхідно:

- забезпечити **безперешкодний доступ до будівлі** у будь-який час;
- організувати рихтування так, щоб не блокувати пішохідні проходи (тунелі або обхідні маршрути);
- погоджувати шумні роботи з адміністрацією та мешканцями;
- забезпечити будмайданчик санітарно-побутовими умовами;

- враховувати наявність дітей та забезпечити правила комунікації;
- забезпечити постійну присутність **керівника майданчика**;
- тощо.

Додаткові заходи визначені у **детальному PA-ESMP**.

Залучення зацікавлених сторін:

Взаємодія із зацікавленими сторонами та розкриття інформації здійснюються відповідно до Плану зацікавлених сторін, який визначає процедури комунікації із залученими та зацікавленими сторонами, а також забезпечує прозоре надання інформації, пов'язаної з проектом.

Усі соціальні аспекти, пов'язані з будівельною діяльністю, розглядаються також в Плані управління будівництвом. Цей план визначає конкретні заходи, процедури та обов'язки для забезпечення виконання всіх будівельних робіт відповідно до чинних екологічних, соціальних та професійних стандартів.

Особлива увага необхідна, оскільки:

- будівля **продовжує функціонувати**;
- мешканці залишаються на місці.

Необхідна **тісна координація** між:

- підрядником;
- адміністрацією;
- мешканцями.

Механізми подання скарг повинні передбачати **контактні точки безпосередньо на об'єкті**.

4 Нормативно-правова база

У цьому розділі наведено огляд законів та стандартів, що діють в Україні та слугують **мінімальними вимогами** до проекту. Водночас вони доповнюються **кращими міжнародними галузевими практиками (BIP)** відповідно до стандартів KfW..

4.1 Нормативно-правова база щодо поводження з небезпечними матеріалами

Закон про систему охорони здоров'я, який набрав чинності в жовтні 2023 року, забороняє використання азбесту та азбестовмісних матеріалів в Україні в проектах реконструкції та нового будівництва. Азбестовмісні матеріали, виявлені під час реконструкції та ремонту, повинні бути видалені та утилізовані як небезпечні відходи.

Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 1013 «Про затвердження Державних санітарних норм і правил «Щоденні безпеки та захисту працівників від шкідливого впливу азбесту та матеріалів і виробів, що містять азбест» доповнює заборону на використання азбесту та встановлює правила мінімізації ризиків, пов'язаних з негативним впливом азбесту

на здоров'я працівників у всіх видах трудової діяльності, де працівники піддаються або можуть піддаватися впливу азбестового пилу з матеріалів і виробів, що містять азбест.

Ці Державні санітарні норми та правила встановлюють вимоги щодо захисту працівників від шкідливого впливу азбесту на робочому місці. Виробництво та використання азбесту заборонені, за винятком діяльності, пов'язаної з видаленням азбестовмісних матеріалів. У документі містяться такі ключові терміни, як «азбест», «азбестове волокно» та «азбестовмісний пил».

Дотримання цих норм є обов'язковим для всіх суб'єктів господарювання, що займаються діяльністю, пов'язаною з азбестом. Норми застосовуються до **реконструкції, ремонту, знесення та видалення будівель** що містять азбестовмісні матеріали і встановлюють ключові вимоги, включаючи, але не обмежуючись наступним:

- проведення **оцінки ризиків** для визначення впливу азбесту на працівників, при цьому рівень впливу не повинен перевищувати встановлені граничні значення;
- розроблення **плану управління азбестом** для належного контролю ризиків;
- впровадження **технічних та організаційних заходів** для зменшення впливу азбесту;
- проведення **регулярних медичних оглядів** працівників;
- розміщення підприємств, що працюють з азбестом, **поза житловими зонами** та оснащення їх системами аспірації та очищення повітря;
- пакування азбесту та азбестовмісних матеріалів у **герметичні контейнери** та їх транспортування у належних умовах;
- мінімізація часу контакту працівників з азбестом за рахунок **механізації та автоматизації процесів**;
- герметизація обладнання, що може виділяти азбестовий пил, та підключення його до систем аспірації;
- регулярний **контроль концентрації азбесту в повітрі**;
- забезпечення працівників **засобами індивідуального захисту**;
- маркування зон із підвищеною концентрацією азбестового пилу попереджувальними знаками;
- забезпечення працівників окремими приміщеннями для **відпочинку та прийому їжі**;
- контроль параметрів мікроклімату (температура, вологість, швидкість руху повітря);
- тощо.

Ці санітарні норми забезпечують **комплексний підхід** до захисту працівників, включаючи технічні, організаційні та медичні заходи.

4.1.1 Законодавство щодо утилізації ртутьвмісних ламп

Закон України «Про управління відходами» набрав чинності **9 липня 2023 року**. Він регулює відносини у сфері поводження з відходами, включаючи:

- небезпечні відходи;
- відходи, що транспортуються територією України;
- експорт та імпорт відходів з метою утилізації або переробки.

Відповідно до законодавства України, для ртутьвмісних ламп необхідно:

- створити **спеціально обладнане місце тимчасового зберігання**;
- укласти договір із **ліцензованою компанією** на їх утилізацію або переробку.

Крім того, з **1 січня 2024 року** Україна імплементувала Закон № 3116-ІХ, яким формалізовано приєднання до **Мінаматської конвенції про ртуть**.

Цей закон:

- запроваджує **міжнародні стандарти управління ртуттю**;
- передбачає **поступову відмову від ртутьвмісної продукції**, включаючи деякі види ламп;
- спрямований на поетапну заборону **виробництва, імпорту та експорту** таких товарів;
- передбачає внесення змін до національного законодавства для повної відповідності міжнародним вимогам.

4.2. Основне екологічне законодавство та законодавство з охорони праці і технічної безпеки

Передбачається, що проєкт буде **розроблений, реалізований та експлуатуватися** з дотриманням:

- усіх застосовних **національних, європейських та міжнародних законів і конвенцій**;
- відповідних вимог, політик та настанов **KfW** у сфері:
  - охорони праці (OHS),
  - екологічного та соціального управління.

Відповідно до законодавства України, проєкт повинен відповідати вимогам:

- екологічного законодавства;
- трудового законодавства;
- норм з охорони здоров'я та безпеки.

Ці вимоги застосовуються на всіх етапах:

- проєктування;
- будівництва;
- експлуатації.

Нижче наведена схема визначає **основні застосовні закони та нормативні акти**, які можуть бути додатково уточнені залежно від:

- остаточної проєктної документації;
- внутрішніх програм та інструкцій.

Опис відповідного **законодавства ЄС та України** у сфері:

- охорони довкілля;
- охорони праці (OHS)

наведено у **Таблиці 4**.

Таблиця 4: Законодавство ЄС та національне законодавство, що стосується довкілля, охорони праці та безпеки праці

ЧИННЕ ЗАКОНОДАВСТВО

ВІДПОВІДНО ДО

✓ ОСНОВНИХ УКРАЇНСЬКИХ НОРМАТИВНИХ РЕГУЛЯЦІЙ
з охорони довкілля

- Закон України «Про планування та забудову територій»;
- Закон «Про регулювання містобудівної діяльності»;
  - Закон України «Про охорону культурної спадщини»;
- Закон України «Про охорону навколишнього середовища»;
- Закон «Про охорону атмосферного повітря»;
- Закон України «Про санітарне та епідеміологічне благополуччя населення»;
- Закон України «Про житлово-комунальні послуги»;
- Закон «Про управління відходами»;
- Закон «Про систему охорони здоров'я»
- Земельний кодекс України;
- Наказ Міністерства охорони здоров'я «Про затвердження Державних санітарних норм і правил «Щодо безпеки та захисту працівників від шкідливого впливу азбесту та матеріалів і виробів, що містять азбест»
- Наказ Міністерства охорони здоров'я «Державні санітарні норми та правила утримання населених пунктів»;
  - ДБН А.2.2-3-2014 «Склад та зміст проектної документації на будівництво»;
  - ДБН А.2.2-1-2021 «Структура та зміст матеріалів оцінки впливу на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні та будівництві промислових підприємств, будівель та споруд. Основні принципи проектування»
  - ДБН Б.1.1-31:2013 «Захист територій, будівель та споруд від шуму»;
  - ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій»;

✓ ОСНОВНІ ЕКОЛОГІЧНІ НОРМАТИВНІ РЕГЛАМЕНТИ ЄС

- Директива 2004/35/ЄС – про екологічну відповідальність щодо запобігання та ліквідації шкоди навколишньому середовищу;
- Директива 94/62/ЄС – про упаковку відходів;
- Директива 2011/92/ЄС – про оцінку впливу певних державних та приватних проектів на навколишнє середовище;
- Директива 2003/4/ЄС – про доступ громадськості до екологічної інформації;
- Директива 2008/98/ЄС – Рамкова директива про відходи;
- Регламент (ЄС) № 1272/2008 Європейського Парламенту та Ради про класифікацію, маркування та упаковку речовин і сумішей (GHS Rev. 8)
- Директива 2023/2668 про захист працівників від ризиків, пов'язаних з впливом азбесту на роботі
- TRGS 519 Азбест: Знесення, реконструкція або технічне обслуговування (Німецький технічний регламент щодо небезпечних речовин) Версія: січень 2007 – 2014, переглянуто березень 2007 – березень 2022
- Практичні рекомендації щодо інформування та навчання працівників, задіяних у діяльності з видалення азбесту або технічного обслуговування, Європейський Союз, 2012
- Керівні принципи щодо аудиту відходів перед знесенням та реконструкцією будівель, ЄС з управління будівельними та демонтажними відходами, травень 2018

✓ ОСНОВНІ УКРАЇНСЬКІ НОРМАТИВНІ ПОЛОЖЕННЯ З БЕЗПЕКИ ПРАЦІ

- Кодекс законів про працю України;
- Кодекс цивільного захисту України;
  - Закон «Про охорону праці»;
  - Закон «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування»;
  - Закон «Про основи законодавства про охорону здоров'я»;
- Закон «Про систему охорони здоров'я»
- Закон «Про об'єкти підвищеної небезпеки»;
- Закон «Про технічні регламенти та оцінку відповідності»;
  - ДБН Б.1.2-9-2021 «Основні вимоги до будівель та споруд. Безпека експлуатації»;
  - ДБН А.3.2-2-2009 «Охорона праці та промислова безпека в будівництві»;
  - ДБН А.3.1-5-2016 «Організація будівельного виробництва»;
  - ДБН Б.1.2-12-2008 «Будівництво в умовах щільної забудови. Вимоги безпеки»;
- ДБН А.3.2-2-2009 «Охорона праці та промислова безпека в будівництві. Основні положення»;
- Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про безпеку та захист працівників від шкідливого впливу азбесту та азбестовмісних матеріалів»

✓ ОСНОВНІ НОРМАТИВНІ РЕГЛАМЕНТИ ЄС З БЕЗПЕКИ ПРАЦІ

- Директива 89/391/ЄС – «Рамкова директива» з БЗП щодо запровадження заходів для заохочення покращення безпеки та здоров'я працівників на роботі (Європейська Рада, 1989а);
- Директива 2009/104/ЄС щодо мінімальних вимог до безпеки та здоров'я при використанні робочого обладнання працівниками на роботі (Європейський Парламент та Європейська Рада, 2009);
  - Регламент (ЄС) № 305/2011 – будівельна продукція;
  - Директива 2009/148/ЄС – вплив азбесту на роботі

5 Оцінка екологічних та соціальних впливів, пов'язаних з проектом

5.1 Оцінка ризиків, пов'язаних з азбестовмісними матеріалами (АСМ)

Було проведено екологічний скринінг для виявлення потенційної наявності небезпечних матеріалів у межах субпроекту, що свідчить про необхідність їх врахування на стадії проектування. Додаткову інформацію щодо екологічного обстеження та його результатів наведено у **Розділі 3**.

Потенційні ризики, пов'язані з недостатньою координацією проектних та будівельних рішень, включають:

- неконтрольоване виконання робіт може призвести до **забруднення чистих зон азбестовими волокнами**, що збільшить витрати та спричинить затримки;
- проектні рішення або технології поводження з АСМ можуть **не відповідати міжнародним стандартам**;
- можливе **призупинення реалізації субпроекту** під час будівництва;
- збільшення вартості робіт через забруднення чистих зон;
- неправильне поводження з АСМ може призвести до **значного екологічного та соціального впливу**;
- недотримання вимог **охорони праці**;
- **репутаційні ризики** для всіх зацікавлених сторін;
- поширення азбесту у чисті зони та ризики для здоров'я осіб, не залучених до будівництва;
- ризики для працівників через **відсутність ЗІЗ або недостатній нагляд**;
- забруднення територій під час транспортування або неправильного поводження на полігоні.

5.2 Загальні екологічні впливи та впливи на охорону праці (OHS), пов'язані з будівельними роботами

Значна частина впливу пов'язана з будівельною діяльністю та очікується лише на етапі будівництва. Натомість, етапи планування, проектування та експлуатації залишаються незмінними. Тому всі потенційні екологічні та соціальні впливи та порушення були оцінені та включені до цих підрозділів під час будівництва.

Можливі наслідки, перелічені нижче, зазвичай зменшуються шляхом застосування будівельних стандартів під час реалізації, планування та координації заходів охорони здоров'я та безпеки, а також використання інструментів управління будівництвом. Для попередньої оцінки враховувалося, що вся техніка та обладнання на будівельних майданчиках повинні бути схвалені та придатні для запланованої будівельної операції.

Пил та викиди вихлопних газів	Під час будівництва очікується утворення середнього або значного рівня пилу , зокрема через: <ul style="list-style-type: none"> • земляні роботи; • вирівнювання поверхні; • рух важкої техніки.
--------------------------------------	--

	<p>Пил утворюється також під час:</p> <ul style="list-style-type: none"> • реконструкції фасаду; • транспортування матеріалів і відходів. <p>Для зменшення пилу доцільно використовувати малогабаритний транспорт.</p> <p>Транспорт спричиняє викиди CO₂ та NO_x, однак їх обсяг очікується незначним..</p>
Забруднення відходами	<p>Під час будівництва утворюватимуться відходи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • бетон; • метал; • чавун; • азбестовмісні матеріали тощо. <p>Вони мають бути детально описані у Плані управління відходами. (як окремий документ або частина проектної документації).</p>
Шум	<p>Під час будівництва ймовірно підвищення рівня шуму через присутність робітників, роботу обладнання та рух вантажівок, що перевозять будівельні матеріали та тверді відходи.</p> <p>Якщо це не контролювати належним чином, це стане значним джерелом шумового забруднення та незручностей для мешканців сусідніх будівель, ділової активності та громадян загалом.</p>
Вплив на охорону праці та безпеку громади	<p>Ризики для працівників, задіяних у проекті, є численними та складними, особливо ризики у сфері охорони праці, пов'язані з фізичним, хімічним, біологічним та соціальним захистом. Працівники можуть піддаватися різним професійним небезпекам, таким як падіння, вплив забруднюючих речовин (наприклад, хімічних, фізичних), які можуть спричинити професійні захворювання, робота без належних ЗІЗ, належного навчання, документації щодо працевлаштування, недбалість роботодавця тощо.</p> <p>Уникнення цих ризиків можна забезпечити шляхом належного застосування відповідного трудового законодавства щодо охорони праці, безпеки та соціального захисту працівників, яке добре розроблено в документі «Процедури управління трудовими відносинами» (або аналогічному документі). Рекомендується постійно контролювати умови праці на робочому місці, забезпечення ЗІЗ, тощо.</p> <p>Ризики для громади, пов'язані з проектом, є різноманітними та складними. Ризики для здоров'я, безпеки та захисту громади в основному пов'язані з фізичним, хімічним та біологічним впливом, який проект може зазнати в повсякденному житті району.</p> <p>Найбільш суттєвий вплив на здоров'я та безпеку громади під час етапу будівництва спричинений:</p> <ul style="list-style-type: none"> • загальне збільшення інтенсивності руху транспорту в зоні будівництва; • будівельна техніка на будівельному майданчику та поблизу нього;

	<ul style="list-style-type: none"> • потенційне перенаправлення руху транспорту та пошкодження доріг; • забруднення, пил (під час реконструкції фасаду та ремонту даху) та, зокрема, шум; • потенційні перебої в комунальних послугах та будівельних роботах загалом. <p>Цих ризиків можна уникнути, дотримуючись відповідних місцевих правил безпеки.</p>
--	---

впливи вважаються негативними, від низьких до значних за масштабом, з короткою тривалістю та обмеженою сферою впливу. Однак їх масштаби можна зменшити до незначних рівнів завдяки застосуванню сучасних будівельних технологій та відповідних заходів щодо пом'якшення наслідків.

5.3 Впливи, пов'язані з порушеннями та зміною якості середовища проживання

Існує кілька потенційних наслідків, пов'язаних з впливом пилу, шуму, неприємних запахів, вібрації, штучного освітлення та подібних факторів. Ці наслідки безпосередньо пов'язані з якістю соціального та житлового середовища поблизу будівельного майданчика та навколишніх територій.

Під час будівництва різні будівельні роботи, транспортування матеріалів та збільшення руху транспортних засобів до та з об'єкта, а також вздовж міських доріг, створюватимуть шум та пил. Такі порушення можуть викликати дискомфорт та невдоволення серед мешканців прилеглих районів та місцевих громад.

Закон України «Про систему охорони здоров'я» та чинні Державні будівельні норми визначають допустимі рівні шуму та часові рамки для будівельних робіт, яких необхідно суворо дотримуватися. Підрядник зобов'язаний розробити та впровадити План управління будівництвом (ПУБ) для мінімізації та уникнення незручностей для мешканців та мешканців будівлі.

Очікується, що інші впливи будуть пом'якшені за допомогою найсучасніших методів будівництва, використання сучасного обладнання, а також впровадження та моніторингу дотримання Плану екологічного та соціального управління (ПЕСМ), розробленого до початку будівництва.

Особливу увагу слід приділяти визначеним зацікавленим сторонам та вразливим групам, як зазначено в Плані взаємодії із зацікавленими сторонами (ПЗЗС), забезпечуючи своєчасне повідомлення щодо порушень, пов'язаних з будівництвом, та підтримуючи безпечний та безбар'єрний доступ до об'єкта.

Вплив, пов'язаний з цим субпроектом, оцінюється як такий, що має середній негативний вплив на мешканців будівлі та місцеві громади. Однак, його значення може бути зменшено до низького або навіть нейтрального рівня шляхом застосування найкращих міжнародних практик та дотримання відповідних норм і правил ЄС та національних норм.

5.4 Вплив, пов'язаний з воєнними діями

Працівники та користувачі об'єктів або відвідувачі, які беруть участь у проектах реконструкції та реабілітації в регіонах, що постраждали від війни, або постраждали від них, стикаються з

певними ризиками для здоров'я та безпеки. Ці ризики виникають внаслідок конфлікту, пошкодженої інфраструктури та складних умов праці в районах, які нещодавно зазнали або можуть зазнавати нападів. Наведені нижче пункти окреслюють основні потенційні наслідки для здоров'я та безпеки людей:

- Нерозірвані боєприпаси (НВБ) можуть становити довгострокову загрозу для громад, створюючи серйозні загрози безпеці та потенційно затримуючи зусилля з післявоєнного відновлення.
  - Працівники стикаються зі значним ризиком зіткнутися з нерозірваними боєприпасами або іншими залишками війни. Ці вибухові пристрої можуть спричинити серйозні травми або смерть, якщо випадково спрацюють під час будівельних або демонтажних робіт.
  - Для того, щоб працівники могли розпізнавати та уникати невибухлих боєприпасів, потрібна спеціальна підготовка, а перед безпечним розпочатком відновлювальних робіт може знадобитися проведення операцій з розмінування виключно уповноваженими спеціалістами.
- Психологічні та соціальні наслідки війни можуть поширюватися на покоління, впливаючи на дітей та онуків тих, хто безпосередньо пережив її. Підрядник та оператор об'єкта повинні враховувати це, оскільки особи, які постраждали від минулих травм, можуть бути присутніми на будівельному майданчику та можуть відчувати дискомфорт від загальних будівельних робіт (наприклад, шуму, вібрації, освітлення).
- Під час нападів робота служб екстреної допомоги (наприклад, швидкої допомоги, пожежних бригад) може бути обмежена або реагувати затримками через пошкоджену інфраструктуру або постійні проблеми безпеки. Тому рекомендується створити на місці пункти першої медичної допомоги, забезпечити працівників базовою підготовкою до реагування на надзвичайні ситуації та забезпечити наявність надійних систем екстреного зв'язку для забезпечення безпеки працівників.

З огляду на ризики для здоров'я та безпеки, пов'язані з роботою в районах, що піддаються загрозам, пов'язаним з воєнними діями, вкрай важливо готувати працівників до потенційних надзвичайних ситуацій, включаючи необхідність негайного пошуку укриття у разі повітряного нападу чи інших інцидентів, пов'язаних з безпекою.

Працівників та мешканців будівель слід поінформувати про місцезнаходження найближчих укриттів та дотримуватися інструкцій уряду під час надзвичайних ситуацій. Це включає готовність до швидкої евакуації або сховання на місці для забезпечення особистої безпеки. Відповідно, підрядник повинен розробити та впровадити комплексну концепцію безпеки.

Вплив, пов'язаний з цим субпроектом, оцінюється як такий, що має середній негативний вплив на працівників та мешканців будівлі. Однак, його значення може бути зменшено до низького або навіть нейтрального рівня шляхом підготовки та впровадження концепції безпеки та відповідних навчань.

5.5 Матриця оцінки ключових екологічних та соціальних впливів

Результати оцінки ключових екологічних та соціальних впливів, виявлених під час перевірки об'єкта на наявність потенційної наявності небезпечних матеріалів, а також потенційні екологічні та соціальні проблеми, які можуть виникнути під час реалізації та експлуатації субпроекту, представлені в Таблиця 5.

Усі виявлені впливи були проаналізовані з урахуванням їхнього можливого впливу на екологічну та соціальну сфери та оцінені відповідно до найкращих міжнародних практик та чинного національного законодавства.

Таблиця 5: Огляд ключових екологічних та соціальних впливів

Виявлена проблема	Характер	Потенційний вплив/ наслідки	Пом'якшення	Серйозність потенційного впливу без пом'якшувальних заходів (S)	Ймовірність впливу (P)	Рівень ризику
Азбест (якщо виявлено)	ЕКОЛОГІЧНИЙ	<ul style="list-style-type: none"> Забруднення небезпечними речовинами; Проблеми зі здоров'ям. 	так	Значний (-)	Часто/майже напевно (-)	Значний ризик (-)
Лампи, що містять ртуть та ПХБ (якщо виявлені)		<ul style="list-style-type: none"> Забруднення небезпечними речовинами; Проблеми зі здоров'ям. 	так	Значний (-)	Можливо (-)	Менш значний ризик (-)
Перебої, пов'язані із загальними будівельними роботами		<ul style="list-style-type: none"> Шумове забруднення; Забруднення відходами; Забруднення освітленням; Збільшення кількості пилу; вплив голубиноного потіку Перебої в русі тощо. 	так	Менш значущий (-)	Часто/майже напевно (-)	Менш значний ризик (-)
Зменшення споживання енергії/ефективність використання ресурсів		<ul style="list-style-type: none"> Зменшення викидів CO₂; Зменшення споживання води; Зменшення споживання первинної енергії. 	Н/З	Менш значущий (+)	Можливо (+)	Менш значний ризик (+)
Азбест (якщо виявлено)	СОЦІАЛЬНИЙ	<ul style="list-style-type: none"> Розвиток довгострокових проблем зі здоров'ям (наприклад, рак). 	так	Значний (-)	Часто/майже напевно (-)	Значний ризик (-)

Виявлена проблема	Характер	Потенційний вплив/ наслідки	Пом'якшення	Серйозність потенційного впливу без пом'якшувальних заходів (S)	Ймовірність впливу (P)	Рівень ризику
Порушення інтересів зацікавлених сторін		<ul style="list-style-type: none"> Блокування безбар'єрного доступу; Відсутність доступу до типової інформації про доступність інфраструктури; Тимчасове переривання житлового та робочого середовища через будівельну діяльність тощо. 	так	Значний (-)	Часто/майже напевно (-)	Значний ризик (-)
Ризики, пов'язані з війною		<ul style="list-style-type: none"> Здоров'я та безпека Психологічні та соціальні наслідки 	так	Менш значний (-) Помірний (-)	Можливо (-)	Менш значний ризик (-)
Покращення внутрішнього середовища будівель	СОЦІАЛЬНІ	<ul style="list-style-type: none"> Якість повітря в приміщенні; Рівень комфорту зі стабільною температурою в приміщенні; Рівень комфорту з кращими умовами проживання; Зменшення шуму. 	/	Менш значущий (+)	Можливо (+)	Менш значний ризик (+)
Позитивний імідж державних установ		<ul style="list-style-type: none"> Покращена громадська інфраструктура; Сприяти належному поведженню з небезпечними будівельними матеріалами; Сприяння сортуванню відходів. 	/	Менш значущий (+)	Можливо (+)	Менш значний ризик (+)

Виявлена проблема	Характер	Потенційний вплив/ наслідки	Пом'якшення	Серйозність потенційного впливу без пом'якшувальних заходів (S)	Ймовірність впливу (P)	Рівень ризику
Розвиток потенціалу		<ul style="list-style-type: none"> Працівники РЕА/гуртожитку визнають збільшення кількості вирішених екологічних та соціальних питань відповідно до ВІР та українського законодавства; Навчання та підвищення знань будівельних компаній з питань охорони навколишнього середовища, охорони праці та техніки безпеки; підвищена обізнаність мешканців – користувачів гуртожитку щодо екологічних, соціальних, медичних та безпекових питань. 	/	Менш значущий (+)	Можливо (+)	Менш значний ризик (+)

Примітка:

Система управління якістю USIF (сертифікована відповідно до ISO 9001: 2015 для надання державних адміністративних послуг, пов'язаних з реалізацією соціальних проектів, EAC 36, GmbH Deutsche Gesellschaft zur Zertifizierung von Managementsystemen August-Schanz-Str., 21, 60433 Frankfurt aM, Germany) передбачає використання наступної методології оцінки ризиків:

Ризик (R) оцінюється за двома параметрами: тяжкість потенційного впливу (S) та ймовірність (P). Тяжкість потенційного впливу (S) може бути класифікована за такими категоріями з балами: Незначний – 1; Менш значущий – 2; та Значний – 3. Ймовірність ризику (P) може бути класифікована за такими категоріями з балами: Рідкісний – 1; Можливий – 2; та Частий/майже напевний – 3.

Для отримання додаткової інформації див. Розділ 9.1.1 ESMF.

6 План екологічного та соціального менеджменту (ПЕСМ)

6.1 Попередня категоризація субпроектів

Щодо робіт з реконструкції на визначеному об'єкті, а також враховуючи потенційні негативні екологічні, соціальні, охоронні та безпекові (ESHS) ризики, які можуть бути пов'язані з виконанням робіт, зокрема ті, що пов'язані з наявністю азбестовмісних матеріалів, субпроект класифікується як **ESIA категорії В**. Оцінка впливу на навколишнє середовище та соціальне середовище (ESIA) не потрібна; натомість достатньо підготовки Плану (ESMP).

« Категорія В: Ділова діяльність з потенційно обмеженими негативними екологічними або соціальними ризиками та впливами, які є нечисленними, зазвичай специфічними для конкретної ділянки, значною мірою оборотними та легко усуваються за допомогою заходів пом'якшення».

Для цієї **категорії помірного ризику** оцінка та управління екологічними та соціальними ризиками повинні проводитися відповідно до національного законодавства, Політики KfW щодо довкілля та сталого розвитку, а також найкращих міжнародних практик.

6.2 Інструкції з розробки ПЕСМ

Для пом'якшення та усунення потенційних негативних впливів і наслідків, які можуть виникнути на всіх етапах проекту – від передбудівельних робіт та проектування до виведення з експлуатації – було розроблено План екологічного та соціального менеджменту для відома Агентства з виконання проекту (PEA) та KfW з метою моніторингу проекту. Цей план менеджменту задуманий як «живий» документ, який необхідно оновлювати в міру розвитку субпроекту та виникнення змін. Будь-які зміни, запропоновані проектувальником або підрядниками, потребують схвалення команди з екологічного та соціального менеджменту (PEA та IC). Зміни можуть бути внесені в результаті детальних досліджень об'єкта, що розглядається, або в результаті технічних рішень проектувальника. Одним з ключових впливів, виявлених під час оцінки, є наявність азбестовмісних матеріалів (АСМ) та раніше забруднених територій. Особливу увагу було приділено управлінню азбестом. Для вирішення цієї проблеми доступний План управління азбестом (ПУА), розроблений для конкретного проекту, а Методичне пояснення щодо управління азбестом доступне в РВЕСМ (Рамкових вимогах до екологічного та соціального менеджменту). Запропоновані заходи щодо пом'якшення, нагляду та моніторингу для кожного етапу проекту зведені в Таблиця 7 з посиланням на ( )..

6.3 Застосовні екологічні та соціальні стандарти Світового банку

Екологічні та соціальні стандарти (ESS) Світового банку, викладені в Екологічній та соціальній рамковій програмі (ESF), визнані в усьому світі як найкращі практики управління екологічними та соціальними ризиками. Ці стандарти встановлюють вимоги за десятьма тематичними напрямками. Оскільки субпроект може мати певний екологічний та соціальний вплив, кілька ESS вважаються застосовними, як зазначено у цьому розділі.

Беручи до уваги, що субпроект може створювати певні екологічні та соціальні наслідки, він активує такі Екологічні та соціальні стандарти (ECC): Оцінка та управління екологічними та соціальними ризиками та впливами (ECC1), Умови праці та праці (ECC2), Ефективність використання ресурсів та запобігання забрудненню та управління ним (ECC3), Охорона здоров'я та безпека громади (ECC4), Культурна спадщина (ECC8), Залучення зацікавлених сторін та розкриття інформації (ECC10). Будівельна діяльність в рамках субпроекту не змінить межі, права власності чи права користування землею в межах території субпроекту. Усі роботи

будуть виконуватися виключно всередині громадських будівель та існуючих споруд, без додаткових вимог до землі. Таким чином, ESS5 щодо придбання землі, обмежень землекористування та вимушеного переселення не активується. Аналогічно, діяльність субпроектів не активує ESS6 щодо збереження біорізноманіття та сталого управління живими природними ресурсами або ESS7 щодо корінних народів/історично недостатньо обслуговуваних традиційних місцевих громад країн Африки на південь від Сахари.

Таблиця 6: Відповідні екологічні та екологічні стандарти Світового банку для субпроекту

Ні.	Тема	Відповідність цьому проекту
ЕСС 1	Оцінка та управління екологічними та соціальними ризиками та впливом	Так
ЕСС 2	Праця та умови праці	Так
ЕСС 3	Ефективність використання ресурсів та запобігання забрудненню та управління ним;	Так
ЕСС 4	Охорона здоров'я та безпека громади	Так
ЕСС 5	Придбання землі, обмеження землекористування та вимушене переселення	Ні
ЕСС 6	Збереження біорізноманіття та стале управління живими природними ресурсами	Ні
ЕСС 7	Корінні народи/країни Африки на південь від Сахари, історично недостатньо обслуговувані традиційні місцеві громади	Ні
ЕСС 8	Культурна спадщина	Так
ЕСС 9	Фінансові посередники	Ні
ЕСС 10	Взаємодія із зацікавленими сторонами та розкриття інформації	Так

6.4 Розкриття та затвердження Плану екологічного та соціального менеджменту (ПЕСМ)

Згідно з операційними процедурами УФСІ, після підготовки проекту Плану екологічного та соціального менеджменту (ПЕСМ), а також відповідного Плану залучення зацікавлених сторін (ПЗЗС), Плану управління відходами (ПУВ) та інших планів, передбачених ПЕСМ, вони підлягають розкриттю. З цією метою ПВСП або Робоча група проводить зустріч для затвердження Плану екологічного та соціального менеджменту (ПЕСМ). На зустрічі ПВСП присутні керівники закладу та представники місцевих органів влади. У протоколі ПВСП або Робочої групи зазначається рішення щодо розкриття ПВСП та необхідність для членів ПВСП або Робочої групи інформувати мешканців гуртожитку, персонал та людей, які проживають у сусідніх будинках. З цією метою ПВСП організовує консультації з місцевою громадою та місцевими органами влади з питань ПВСП. Потім ПВСП включає відповідні коментарі та пропозиції до ПВСП та подає оновлений ПВСП до USIF на затвердження. Затверджений ПВСП, після рішення ПВСП, має бути:

- опубліковані на рівні громади: у місцевих ЗМІ/на вебсайтах державних органів та/або на вебсайті УФСІ, або
- згідно з вимогами безпеки воєнного стану: публікується коротке повідомлення про зміст Плану екологічного та соціального менеджменту (ПЕСМ) або План екологічного та соціального менеджменту (ПЕСМ) подається на розгляд на запит зацікавлених сторін для проведення публічних консультацій (тривалістю не менше одного місяця).

Таблиця 7: План екологічного та соціального менеджменту (ПЕСМ)

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/керований показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
Фаза <i>підготовки до будівництва/мобілізації</i>							
ESS 1. Оцінка та управління екологічними та соціальними впливами та ризиками							
1.1	Призначити співробітника з питань екології, соціальної сфери, охорони здоров'я та безпеки праці (ESHС) з чітко визначеними обов'язками щодо будівництва та цивільних робіт. Визначте провідного менеджера з охорони навколишнього середовища, охорони праці та техніки безпеки	Мінімізація екологічних та соціальних ризиків і максимізація вигод від проекту, а також моніторинг екологічної ефективності будівельних робіт	Підготовка внутрішніх інструкцій з питань охорони навколишнього середовища та охорони праці, а також соціального захисту працівників. Моніторинг дотримання найкращих міжнародних практик у сфері екологічних стандартів та стандартів охорони праці Розробити та впровадити професійне навчання (з акцентом на боротьбу з небезпечними відходами) для відповідних зацікавлених сторін (осіб або організацій, відповідальних за моніторинг та нагляд за впроваджуваними роботами). Забезпечити суворе дотримання вимог ESMP, специфічних для проекту.	Керівні принципи KfW з охорони навколишнього середовища та сталого розвитку ESS 1 та 2 Світового банку НМП Національне законодавство	Підрядник	Персонал/менеджер з охорони праці, техніки безпеки на місці до початку будівництва. Навчання має бути завершено до початку будівництва	Відповідно до вимог ПЕСМ Території Проекту (PA-ESMP): Існують інструкції з внутрішніх цивільних робіт. Проводиться навчання для команди з впровадження та цивільних працівників, а також перегляд звітів про навчання.
1.2	ПЕСМ Території Проекту (PA-ESMP)/ПЕСМ Будівельного	Мінімізація екологічних, соціальних ризиків, а також ризиків для здоров'я та безпеки	Узгодити ESMP з планом впровадження підрядника та скоригувати механізми управління екологічними, соціальними ризиками, а також ризиками для здоров'я та безпеки	Керівні принципи KfW з охорони навколишнього середовища та сталого розвитку	Підрядник	Перед початком будівництва	Доступний PA-ESMP / CS-ESMP, затверджений Підрядником

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/критерійний показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
	Майданчика (CS-ESMP)			ESS 1 Світового банку			
1.3	Дотримання вимог підрядників	Забезпечити належне виконання будь-яких конкретних вимог, викладених у ESS та ESMP, а також підготовку інших відповідних планів та інструкцій, які повинні виконувати підрядники або субпідрядники.	Переконатися, що підрядники достатньо компетентні для виконання своїх проектних завдань відповідно до вимог ПЕСМ та специфікацій ESHS, зазначених у тендерній документації. Контролювати дотримання підрядниками вимог Плану екологічного та соціального менеджменту (ПЕСМ) та, у разі субпідряду, вимагати від підрядників аналогічних домовленостей зі своїми субпідрядниками.	KfW щодо довілля та сталого розвитку ESS 1 та 2 Світового банку НМП	УФСІ ІС	Відповідність вимогам до укладення договору. Впровадження до етапу будівництва	Перевірка контрактів з відповідними, включеними положеннями.
1.4	Навчання з охорони навколишнього середовища, охорони праці та техніки безпеки	Працівники (підрядника та представників партнера з реалізації субпроекту), безпосередньо відповідальні за діяльність, що стосується соціальних та екологічних показників проекту, мають достатню кваліфікацію та навченість, щоб мати знання та навички, необхідні для виконання своєї роботи.	Навчання всіх співробітників проекту та підрядників з питань охорони праці, охорони праці, кодексу поведінки працівників та відповідних процедур. Розробити та затвердити програму та графік навчання.	Керівні принципи KfW щодо довілля та сталого розвитку ESS 1 та 2 Світового банку НМП	Підрядник	До етапу будівництва та надалі відповідно до графіка навчання з охорони праці, техніки безпеки та охорони праці	Відповідно до вимог ПЕСМ Території Проекту (PA-ESMP) Звіти про навчання е.

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/керований показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
1.5	Дозволи	Забезпечити відповідність усієї діяльності законодавству України.	<p>1.Отримання містобудівних вимог (включаючи технічні обмеження будівлі), технічних вимог від зацікавлених сторін (постачальників енергії), проведення державної експертизи проектно-кошторисної документації та отримання дозволів на початок будівельних робіт.</p> <p>2.Отримання позитивного висновку державної експертизи, щодо проектно кошторисної документації.</p> <p>3.Затвердження проектно кошторисної документації.</p> <p>4.Отримання дозволу на будівництво</p>	Керівні принципи KfW з охорони навколишнього середовища та сталого розвитку ESS 1 Світового банку Національне законодавство	ПВСП (Партнер з реалізації субпроєкту) Власник/Банк лансоутримувач	Стадія проєктування етап	Ведуться записи дозволів, офіційних листів та погоджень.
ESS 2. Праця та умови праці							
2.1	Політика щодо людських ресурсів та доступ до інформації	Забезпечувати суворе дотримання міжнародних трудових стандартів та стандартів прав людини для працівників, включаючи підрядні та субпідрядні роботи.	<p>Розробити Політику управління персоналом або оновити (переглянути) існуючу, яка окреслює підхід до управління працівниками та передбачає права працівників. Стратегія має бути розроблена для етапів будівництва та експлуатації проєкту.</p> <p>Він повинен містити інформацію щодо умов праці, практики найму, умов працевлаштування (наприклад, права на заробітну плату, робочий час та перерви, порядок надурочної роботи та компенсації, дні відпочинку та свята, відпустки – щорічну, пологову, батьківську, хворобу, допомогу), свободу об'єднань та права на колективні переговори, а також навчання та розвиток навичок тощо.</p>	К fW щодо довкілля та сталого розвитку Стандарт Світового банку 2 Конвенція МОП Дотримання трудових норм	Підрядник	Перед етапом будівництва	Відповідно до вимог ПЕСМ Території Проєкту (PA-ESMP): Наявність Політики у сфері прав людини; Інформаційний семінар/навчання співробітників з цього питання.

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/керований показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
			Він має бути доступним для всіх працівників у зрозумілому форматі. Переконайтеся, що всі працівники, включаючи сторону субпідрядника, знають зміст.				
2.2	Механізм розгляду скарг працівників	Забезпечити належну комунікацію та оперативний зворотний зв'язок між керівництвом і працівниками для виключення та вирішення конфліктів на роботі.	Створити незалежний механізм розгляду скарг, де працівники (та їхні організації, де вони існують) можуть висловлювати обґрунтовані занепокоєння щодо робочого місця, включаючи можливість анонімних скарг. Цей механізм має бути запроваджений Підприємством відповідно до положень Плану залучення зацікавлених сторін, розробленого для конкретного об'єкта . Механізм має розглядати скарги швидко та ефективно без страху помсти, і таким чином дозволяти подання анонімних скарг. За потреби слід розглянути можливість запровадження програм стимулювання.	Керівні принципи KfW з охорони навколишнього середовища та сталого розвитку ESS 2 Світового банку Конвенція МОП Національне законодавство	Підрядник	Фаза будівництва	Відповідно до вимог ПЕСМ Території Проекту (PA-ESMP): Механізм подання скарг працівників доступний, з визначеними заходами та методами комунікації та реагування, .
ESS 3. Ефективність використання ресурсів та запобігання забрудненню та управління ними							
3.1	Підготовка та управління будівельною діяльністю	Дотримання найкращих міжнародних практик та національних вимог щодо організації	Розробити ПЕСМ Території Проекту (PA-ESMP): який повинен охоплювати щонайменше такі екологічні та соціальні аспекти: <ul style="list-style-type: none"> План управління відходами, включаючи план управління небезпечними 	К fW щодо докільля та сталого розвитку ESS 3 Світового банку, НМП Національне законодавство	Підрядник – PA-ESMP Інженер	- ; ідрядника, на	PA-ESMP озробляє підрядник д

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/критерій показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
		будівельної діяльності	<p>(застосовується), з особливим акцентом на ртутні лампи та лампи з акриловим хлоридом; • План управління пилом;</p> <ul style="list-style-type: none"> • План управління дорожнім рухом на будівництві; • План контролю шуму (який визначатиме безпечні межі впливу (тривалість та інтенсивність) шуму для працівників, відповідно до національних вимог або вимог ЄС); • План з охорони праці та техніки безпеки; • План готовності та реагування на надзвичайні ситуації; • План управління робочою силою; <p>Виконання заходів етапу мобілізації, щодо підготовки будівельного майданчику до початку будівництва, передбачені ПЕСМ Території Проекту (РА-ESMP) та проектно-кошторисною та виконавчою документацією, повинні бути виконані.</p>		( ) – затвердження та моніторинг РА-ESMP		<p>ПЕСМ Території Проекту (РА-ESMP): має бути затверджений та контролюватись призначеним менеджером з охорони навколишнього середовища, охорони праці та техніки безпеки</p> <p>(РА-ESMP)</p>

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/керований показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
3.2	Управління відходами	Дотримання екологічних вимог Світового банку та запобігання негативному впливу	Розробити план управління відходами, включаючи і специфікації щодо виявлених небезпечних матеріалів та сфер типового впливу, визначених на етапі скринінгу, а також конкретні обсяги та типи й зазначені методи зменшення викидів.	Посібник К fW щодо довкілля та сталого розвитку ESS 3 Світового банку, Кращих міжнародних практик Національне законодавство	-	-	- моніторинг УФСІ та Міжнародним Консультантом (МК) належного оновлення плану ПУВ, відповідно до кожного етапу впровадження. Інвентаризаційне дослідження небезпечних відходів з розробленим планом скорочення викидів, затвердженим УФСІ
3.3	Управління хімічними речовинами та небезпечними речовинами	Запобігання забрудненню хімічними речовинами та небезпечними речовинами	Підготовка тимчасового зберігання на місці всіх небезпечних або токсичних речовин та контейнерів для небезпечних речовин. Забезпечити розробку внутрішньої робочої інструкції з роботи з небезпечними речовинами та хімічними речовинами та організувати навчання для всіх працівників. Забезпечити повну відповідність затвердженому WMP.	Керівні принципи KfW з охорони навколишнього середовища та сталого розвитку ESS 3 Світового банку НМП Національне законодавство	-	Стадія проектування - Перед етапом будівництва	Заздалегідь організовані місця зберігання та контейнери з належним маркуванням та знаками. Розроблені інструкції, затверджені менеджером з охорони праці, техніки безпеки та охорони праці.
3.4	Запобігання надзвичайним ситуаціям, готовність до них та	Для запобігання надзвичайним ситуаціям та аваріям під час будівництва встановить	Розробити План/інструкції щодо запобігання, підготовки та реагування на надзвичайні ситуації, зокрема спричинені війною, який має бути частиною плану охорони праці та	Керівні принципи KfW з охорони навколишнього середовища та сталого розвитку	- Підрядник -	Стадія проектування - Перед етапом будівництва.	План запобігання надзвичайним ситуаціям, підготовки до них та реагування на них був

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/керований показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
	реагування на них	процедури оперативного реагування та готовності до дій.	відповідати вимогам законодавства України.	Стандарт Світового банку 3 НМП Національне законодавство			затверджений менеджером з охорони навколишнього середовища, охорони праці та техніки безпеки.
ESS 4. Охорона здоров'я та безпека громади							
4.1	Плани та системи управління охороною здоров'я та безпекою праці	Гарантувати умови праці, гігієни та безпеки на будівельних майданчиках та під час експлуатації	Розробити плани та системи управління охороною здоров'я та безпекою для виявлення ризиків для здоров'я та безпеки для кожного виду діяльності під час будівництва. Потім визначте відповідні заходи щодо пом'якшення, включаючи заходи реагування на надзвичайні ситуації Розробити конкретні інструкції для різних видів робіт (наприклад, робота з вогнем, робота на висоті) з подальшим навчанням персоналу. Перед початком будівельних робіт усі працівники повинні пройти курс навчання з охорони праці. Крім того, необхідні планові огляди машин та обладнання для усунення несправностей та дотримання термінів ремонту, а також навчання та інструктаж працівників, зайнятих технічним обслуговуванням машин, інструментів та обладнання, безпечним методам та прийомам роботи.	К fW щодо довкілля та сталого розвитку ESS 4 Світового банку Найкращі міжнародні практики Національне законодавство	- Підрядник -	Стадія проектування перед етапом будівництва	Наявність плану охорони праці та техніки безпеки, затвердженого менеджером з охорони праці, техніки безпеки та техніки безпеки, як частини внутрішньої системи охорони праці та техніки безпеки. Забезпечити обізнаність власних працівників та працівників субпідрядників щодо вимог плану охорони навколишнього середовища, техніки безпеки та охорони праці до початку будівельних робіт.
4.2	Безпечний доступ до гуртожитку та з	Переконайтеся, що проєкт передбачає безпечні,	Передбачити та включити до проєктної документації тимчасові та/або поетапні	Керівні принципи KfW з охорони навколишнього	-	Стадія проектування перед	Затверджена проєктна документація включає

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/керований показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
	нього під час ремонтних робіт (включаючи вразливі групи)	безперервні та доступні шляхи входу/виходу до/з гуртожитку під час ремонтних робіт, включаючи положення для вразливих груп (наприклад, людей з інвалідністю, людей похилого віку, вагітних жінок).	заходи доступу/виходу (безпечні пішохідні маршрути, альтернативні входи, тимчасові пандуси/поручні, нековзні поверхні, належне освітлення, захист від негоди, де це можливо). Забезпечте безступінчастий доступ, де це необхідно, та безпечні маршрути для користувачів з обмеженою мобільністю. Визначте місця для розміщення бар'єрів/огорож, знаків та аварійних шляхів евакуації, щоб вони залишалися безперешкодними. Інтегруйте інтерфейс з вимогами пожежної безпеки/готовності до надзвичайних ситуацій.	середовища та сталого розвитку; ESS 4 Світового банку; Найкращі міжнародні практики; Національне законодавство	РА-ESMP. Моніторинг - ПВСП	етапом будівництва	тимчасові/поетапні рішення для доступу та забезпечує аварійний вихід. Положення про доступність, відображені в кресленнях/специфікаціях/бухгалтерському описі та планах організації будівництва
4.3	План готовності та реагування на надзвичайні ситуації	Забезпечити належну готовність персоналу до надзвичайних ситуацій відповідно до вимог розробленого Плану реагування та чинних державних норм.	Розробка та розповсюдження серед працівників Плану готовності та реагування на надзвичайні ситуації як частини Плану управління будівництвом. Підрядник повинен розробити інструкції та провести навчання для працівників на випадок повітряної тривоги або ситуацій після пошкодження, включаючи, але не обмежуючись: Обізнаність про місця розташування укриттів - Забезпечте інформування всіх працівників про розташування найближчих укриттів. Це можуть бути спеціально відведені будівлі, підземні	К ІW щодо довкілля та сталого розвитку ESS 4 Світового банку НМП Національне/регіональне/муніципальне законодавство та інші чинні нормативні акти	Підрядник	Стадія проектування - Перед етапом будівництва Постійно оновлюватися відповідно до чинних національних норм	Розроблений План/інструкції щодо готовності та реагування на надзвичайні ситуації, затвержені менеджером з охорони навколишнього середовища, техніки безпеки та охорони праці підрядника. Документація регулярних навчальних семінарів з усіма співробітниками,

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/критерій показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
			<p>бункери або інші безпечні зони, визначені владою.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Роздрукуйте на робочому місці чіткі, помітні знаки, що вказують напрямок та відстань до найближчого укриття. - Регулярно проводити навчання з техніки безпеки, щоб ознайомити працівників із найшвидшими шляхами до цих укриттів та забезпечити їхнє знання того, як швидко реагувати в надзвичайних ситуаціях. - Заохочуйте працівників бути в курсі останніх урядових рекомендацій чи інструкцій, які можуть повідомлятися через місцеве радіо, SMS-сповіщення або іншими засобами. <p>Розробіть надійний план комунікації для швидкого поширення урядових інструкцій серед усіх працівників на об'єкті. Це може включати використання гучномовців, радіозв'язку або мобільних сповіщень.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Забезпечити, щоб усі працівники були проінформовані про важливість дотримання урядових протоколів під час надзвичайних ситуацій, таких як накази про евакуацію або локдаун. Це включає розуміння причин, що лежать в основі цих протоколів, для заохочення їх дотримання. - Забезпечити регулярне оновлення інформації про місця розташування укриттів та урядових інструкцій у міру 				включаючи субпідрядників.

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/керований показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
			<p>розвитку ситуації та оперативно повідомляти про ці оновлення всіх працівників.</p> <p>- Доступна інформація: Переконайтеся, що всі інструкції, карти та процедури дій у надзвичайних ситуаціях легкодоступні та зрозумілі для всіх працівників, враховуючи мовні бар'єри та рівень грамотності.</p> <p>- Розмістіть план дій у надзвичайних ситуаціях на видному місці на будівельному майданчику, включаючи місця для укриттів, шляхи евакуації та номери контактних осіб на випадок надзвичайної ситуації.</p> <p>- Пропонуйте навчання, яке допоможе працівникам справлятися зі стресом та зберігати спокій під час надзвичайних ситуацій, що може покращити їхню здатність виконувати інструкції та швидко діставатися до укриттів.</p> <p>Такі плани повинні враховувати присутність інших мешканців будівлі на місці та виключати будь-які суперечності з уже існуючими планами дій у надзвичайних ситуаціях та шляхами евакуації.</p> <p>Підрядник повинен гарантувати вільний доступ до шляхів евакуації для всіх користувачів об'єкта.</p>				
ESS 8. Культурна спадщина							

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/керований показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
8.1	Випадкові знахідки	Захист культурної спадщини та історичних будівель	Якщо будівля є історичною спорудою, розташована дуже близько до такої споруди або у визначеному історичному районі, повідомте про це місцеві органи влади та отримайте від них дозвіл/схвалення, а також вирішуйте всі будівельні питання відповідно до місцевого та національного законодавства. Забезпечити вжиття заходів для того, щоб артефакти або інші можливі «випадкові знахідки», виявлені під час розкопок або будівництва, були відзначені, щоб з ними зв'язалися посадовці, а робочі дії були відкладені або змінені з урахуванням таких знахідок.	К fW щодо довкілля та сталого розвитку ESS 5 Світового банку Найкращі міжнародні практики Національне законодавство	- PA-ESMP. -	Стадія проектування перед етапом будівництва ( )	За потреби отримують усі необхідні дозволи PA-ESMP.
ESS 10. Залучення зацікавлених сторін та розкриття інформації							
10.1	План взаємодії із зацікавленими сторонами	Відповідний обмін інформацією та залучення всіх визначених зацікавлених сторін проекту на всіх етапах розробки та реалізації проекту Забезпечити оперативне та належне реагування на всі скарги та коментарі зацікавлених сторін.	Прийняття та впровадження (ПВЗС) для комунікації з громадськістю та зацікавленими сторонами , включаючи механізми розгляду скарг на етапі підготовки до будівництва. Створити механізм роботи з вразливими групами та розробити план безпечного використання будівель, який враховує потреби людей з інвалідністю. Забезпечити своєчасне розкриття SEP. Розробіть комунікаційну стратегію, щоб мешканців та інших зацікавлених сторін інформувати про стан	К fW щодо довкілля та сталого розвитку ESS 10 Світового банку	УФСІ ПВЗС Підрядник (після отримання контракту та до початку будівництва)	Стадія проектування етап підготовки робіт – перед початком будівельних робіт	Розроблений План взаємодії із зацікавленими сторонами, затверджений ПВСП. Опубліковано SEP у місцевих ЗМІ/на вебсайтах державних органів та/або на вебсайті УФСІ Реєструйте скарги та відповіді окремо для працівників та громадськості.

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/керований показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
			будівництва, потенційні затримки та заходи щодо пом'якшення наслідків. Прийняти та впровадити Порядок подання та розгляду скарг і пропозицій від працівників та мешканців/населення. Ведіть облік скарг та листування зі скаржниками. Включіть контактну інформацію механізму розгляду скарг у публікації, такі як листівки та вивіски, і надайте її під час публічних та інших зустрічей. Визначити відповідальну особу за функціонування механізму розгляду скарг. Розробити та впровадити процедури комунікації з працівниками та зацікавленими сторонами.				Процедуру комунікації було розроблено та затверджено УФСІ.
10.2	Розвиток потенціалу щодо скорочення викидів небезпечних відходів (азбесту та ртуті)	Підвищення обізнаності про проблеми та запобігання можливому негативному впливу на навколишнє середовище та здоров'я, пов'язаному з реалізацією проекту, на всіх етапах	Визначення вразливих груп, пов'язаних зі скороченням викидів небезпечних матеріалів у рамках Плану екологічного захисту. Розробка та проведення інформаційних семінарів для таких груп з метою підвищення їхньої обізнаності про наявність небезпечних матеріалів (таких як азбест) та презентація відповідних заходів індивідуального захисту та методів робіт з їх усунення.	Керівні принципи KfW з охорони навколишнього середовища та сталого розвитку ESS Світового банку 7, 8 та 10 Найкращі міжнародні практики Національне законодавство	УФСІ Менеджер з охорони навколишнього середовища , охорони праці та техніки безпеки Підрядник	Стадія проектування/ Підготовка будівництва - До початку будівництва	Розроблена програма зі скорочення викидів небезпечних матеріалів / проведено
Фаза будівництва/ Фаза прийняття в експлуатацію							
ESS 1. Оцінка та управління екологічними та соціальними ризиками та впливом							

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/керований показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
1.1	Навчання з охорони навколишнього середовища, охорони праці та техніки безпеки	Забезпечити повну відповідність, правильне впровадження та дотримання запровадженого РА-ESMP та Кодексу поведінки ESHS	Контролювати та відстежувати належне впровадження попередньо розробленої програми навчання з ESMP та ESMB, включаючи навчання власних співробітників та співробітників субпідрядників усім основним процедурам ESMB.	Керівні принципи KfW з охорони навколишнього середовища та сталого розвитку ESS 1 та 2 Світового банку	Підрядник	Під час етапу будівництва (узгоджений графік реалізації)	Успішно завершено навчання з охорони праці, техніки безпеки та гігієни праці згідно з розробленим графіком – звітування перед KfW після завершення або у Звіті про хід/Звіті про завершення.
1.2	Відповідність Плану екологічного та соціального менеджменту (ПЕСМ))	Забезпечити повну відповідність, правильне впровадження та дотримання запровадженого Плану екологічного та соціального менеджменту (ПЕСМ)	Здійснювати обов'язкове дотримання державних будівельних норм та інших документів, що регулюють екологічний та соціальний захист, під час проведення будівельних та монтажних робіт.	К fW щодо довілля та сталого розвитку ESS 1 та 2 Світового банку	Підрядник	Фаза будівництва	Звіти з моніторингу відповідності РА-ESMP для перегляду KfW або у Звіті про хід/Звіті про завершення.
1.3	Дозвіл	Відповідність законодавству України	Переконайтеся, що ви отримали всі необхідні неоформлені дозволи.	Керівні принципи KfW з охорони навколишнього середовища та сталого розвитку ESS 1 Світового банку	Підрядник	До етапу експлуатації	Всі невіршені дозволи отримано.
ЕСС 2. Праця та умови праці							
2.1	Політика управління персоналом	Забезпечити відповідність прав працівників міжнародним та національним стандартам.	Забезпечити (контроль та моніторинг) дотримання Підприємством Керівних принципів KfW з охорони навколишнього середовища та сталого розвитку, МОП та WB ESS 2, включаючи тривалість робочого дня,	Керівні принципи KfW з охорони навколишнього середовища та сталого розвитку	Підрядник	Фаза будівництва	Наявність та належна експлуатація туалетів, санітарних місць, надлишку питної води; журнал

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/керований показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
			наявність кімнат для відпочинку та санітарних приміщень, надлишок питної води на будівельних майданчиках; журнал реєстрації тривалості робочого дня тощо.	ESS 2 Світового банку Конвенція МОП Дотримання трудових норм			обліку тривалості робочого дня.
2.2	Механізм розгляду скарг працівників	Забезпечити належну комунікацію та оперативний зворотний зв'язок між керівництвом та працівниками для виключення та вирішення конфліктів на робочому місці під час етапу будівництва	Впровадження (контроль та моніторинг) механізму розгляду скарг працівників.	Керівні принципи KfW з охорони навколишнього середовища та сталого розвитку ESS 1 та 2 Світового банку Конвенція МОП, Дотримання трудових норм	Підрядник	Фаза будівництва	Наявність механізму подання скарг працівників. Звітування щодо скарг та відповідей на запити УФСІ. Звіт про хід/Звіт про завершення.
2.3	Управління субпідрядниками	Забезпечити дотримання субпідрядниками міжнародного та національного законодавства щодо трудових норм	Впровадження управління та моніторингу субпідрядів, включаючи дотримання Політики управління персоналом. Перевірка професійної підготовки працівників субпідрядників з питань трудових прав, наявності засобів індивідуального захисту, доступу до механізму розгляду скарг працівників, реєстрації нещасних випадків тощо.	K fW щодо довілля та сталого розвитку ESS 2 Світового банку Конвенція МОП Дотримання трудових норм	Підрядник	Фаза будівництва	Звіти про аудит трудової діяльності Журнал реєстрації нещасних випадків. Звітування про скарги та відповіді. Звіт про хід/Звіт про завершення.
2.4	Незалежний аудит праці	Дотримання міжнародних та національних трудових норм	Діє внутрішня система охорони праці та техніки безпеки. Проведення внутрішніх аудитів згідно із затвердженим графіком та незалежних аудитів, як того вимагає національне законодавство.	Керівні принципи KfW з охорони навколишнього середовища та сталого розвитку ESS 2 Світового банку	Підрядник – внутрішній аудит РЕА/ІС – нагляд п Державні органи -	Фаза будівництва	Внутрішній аудит звітує перед РЕА відповідно до встановленого графіка.

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/керований показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
				Конвенція МОП, Дотримання трудових норм Національне законодавство	зовнішній аудит		
ESS 3. Ефективність використання ресурсів та запобігання забрудненню та управління ним							
3.1	Адекватне управління будівельною діяльністю	Дотримання найкращих міжнародних практик та національних вимог щодо організації будівельної діяльності	Впроваджувати та контролювати відповідність робіт затвердженим PA-ESMP/CS-ESMP	Керівні принципи KfW з охорони навколишнього середовища та сталого розвитку ESS 3 Світового банку, НМП Національне законодавство	Підрядник – впровадження PEA/IC – моніторинг	Фаза будівництва	Підрядник дотримується PA-ESMP/CS-ESMP та впроваджує їх на етапі будівництва. PA-ESMP/CS-ESMP повинен контролюватися призначеним менеджером з ESHS, а стан виконання має бути відображений у звітах про хід виконання.
3.2	Викиди у воду та ґрунт, забруднення атмосфери	Зменшення ризику викидів у повітря та зменшення забруднення ґрунту та води	Суворе дотримання, впровадження та моніторинг попередньо розробленого Підрядник дотримується PA-ESMP/CS-ESMP та впровадження й Плану управління відходами, з урахуванням належного плану управління дорожнім рухом під час будівництва, регулювання маршруту, часу та швидкості транспорту, що використовується для будівництва тощо. Під час проведення відновлювальних робіт необхідно використовувати	К fW щодо довілля та сталого розвитку ESS 3 Світового банку Найкращі міжнародні практики Національне законодавство	Підрядник Звіт про моніторинг від PEA	Фаза будівництва	Підрядник дотримується PA-ESMP/CS-ESMP та впроваджує їх на етапі будівництва. Звіт про моніторинг ESHS відповідає національним нормам.

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/критерій показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
			<p>сміттєспускні жолоби для утримання будівельного сміття в контрольованій зоні, а також розпилювати воду для зменшення пилу від сміття. Пил під час пневматичного буріння/руйнування стін також необхідно пригнічувати шляхом постійного розпилення води та/або встановлення на місці пилозахистів.</p> <p>Суворо забороняється спалювання будівельних відходів на об'єкті.</p> <p>Для транспортування будь-якого іншого пилоподібного матеріалу до місця рекультивації слід забезпечити полив або покриття вантажу. Полив поверхні землі може зменшити запиленість на місці рекультивації протягом посушливого сезону року.</p> <p>Працівників слід ознайомити із захисним одягом та респіраторами.</p>				Звіт про хід/Звіт про завершення.
		Зменшення ризику забруднення ґрунту та ґрунтових вод внаслідок розливу/випадкового скидання відходів та стічних вод	<p>Встановлення будівельного містечка з туалетами та септиками для персоналу завершено до початку будівельних робіт.</p> <p>Регулярне спорожнення септиків через відповідні проміжки часу ліцензованим підрядником з очищення стічних вод, що гарантує відсутність переповнення.</p> <p>Належне зливання та утилізація забруднених або небезпечних рідин у ліцензованих установках, без скидання в ґрунт або водойми.</p> <p>Заборона незаконного скидання відходів або стічних вод на об'єктах проекту, а також відновлення забрудненого ґрунту шляхом</p>		Підрядник	Безперервний	<p>Підрядник дотримується РА-ESMP/CS-ESMP та впроваджує їх на етапі будівництва.</p> <p>Звіт з моніторингу ESHS відповідно до національних норм Звіт про хід/Звіт про завершення</p>

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/керований показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
			вивезення на зареєстроване сміттєзвалище або очищення на місці під керівництвом екологічної інженерії.				
		Зменшення забруднення через розливи	Впровадження заходів щодо запобігання розливам шляхом реалізації Плану управління відходами.		Підрядник	Колись раніше будівництво початок	Підрядник дотримується РА-ESMP/CS-ESMP та впроваджує їх на етапі будівництва. Звіт з моніторингу екологічної, соціальної та технічної безпеки, дотримання національних норм. Звіт про хід/Звіт про завершення
3.3	Викиди шуму	Пом'якшений негативний вплив шуму Відповідність національним нормам Усунення порушень та змін у якості життєвого середовища для зацікавлених сторін	Перед початком будь-яких робіт рекомендується поінформувати всіх потенційно зацікавлених сторін, особливо сусідів, про заходи з енергоефективності безпосередньо або через місцеві рекламні щити чи інформацію в Інтернеті. Регулювати маршрут, час та швидкість транспорту, що використовується для будівництва. Шум слід обмежувати, використовуючи належні методи управління та обмежуючи роботу протягом звичайних щоденних змін. Будівельне обладнання та машини, що використовуються, повинні бути	Керівні принципи KFW щодо довкілля та сталого розвитку ESS 2 Світового банку НМП Національне законодавство	Підрядник	Фаза будівництва	Підрядник дотримується РА-ESMP/CS-ESMP та впроваджує їх на етапі будівництва. Програма моніторингу щодо дотримання національних норм. Звіт про хід/Звіт про завершення.

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/керований показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
			відкалібровані відповідно до державних стандартів шуму.				
3.4	Умови навколишнього середовища та стандарти якості довкілля	Запобігання шкоді навколишньому середовищу	Під час будівельних робіт було відшкодовано збитки, завдані навколишньому середовищу. Забезпечити належне утримання відновлених об'єктів у чистоті, що пов'язано із загальною належною практикою підтримки порядку та порядку на об'єктах, включаючи екологічно значущі види діяльності, такі як зберігання небезпечних матеріалів, обмеження доступу для сторонніх осіб, а також охорона здоров'я та безпека на робочому місці.	Керівні принципи KFW з охорони навколишнього середовища та сталого розвитку ESS 2 Світового банку Найкращі міжнародні практики Національне законодавство	Підрядник	Фаза будівництва	Підрядник дотримується PA-ESMP/CS-ESMP та впроваджує їх на етапі будівництва. Відреставрував та очистив навколишню територію навколо відновлених об'єктів перед введенням в експлуатацію. Звіт про хід/Звіт про завершення.
3.5	Управління відходами	Забезпечити належне виконання Плану управління відходами	Моніторинг та контроль за виконанням попередньо затвердженого Плану управління відходами , який визначав ключові принципи управління відходами під час робіт з реконструкції будівель, серед яких: <ul style="list-style-type: none"> • Будівельні матеріали повинні зберігатися на будівельному майданчику лише тимчасово. • Будівельний майданчик необхідно регулярно розчищати. • Від усіх підрядників має вимагатися дотримання належних методів роботи та відповідальності. Підрядники повинні організувати інструкції для працівників щодо належного 	Керівні принципи KFW щодо довкілля та сталого розвитку ESS 2 Світового банку НМП Національне законодавство	Підрядник	Фаза будівництва	Підрядник дотримується PA-ESMP/CS-ESMP та впроваджує їх на етапі будівництва. Запроваджено належний контроль за управлінням відходами. Звіт про хід/Звіт про завершення.

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/керований показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
			<p>поводження з відходами та хімікатами. Фрагменти відходів слід розділяти та переробляти, коли це можливо.</p> <p>План управління відходами та план робіт з видалення азбесту згадуються стосовно небезпечних матеріалів, зокрема АСМ.</p> <p>Забезпечити суворе дотримання методів та методів видалення азбесту, затверджених у Плані робіт з видалення азбесту.</p>				
3.6	Управління хімічними речовинами та небезпечними речовинами	Запобігання забрудненню навколишнього середовища хімічними та небезпечними речовинами	<p>Усі небезпечні або токсичні речовини повинні тимчасово зберігатися на місці в безпечних контейнерах та маркуватися з детальною інформацією про склад, властивості та інформацією щодо поводження з ними.</p> <p>Ємності з небезпечними речовинами слід розміщувати в герметичному контейнері, щоб запобігти розливанню.</p> <p>Відходи транспортуються спеціально ліцензованими компаніями та утилізуються на ліцензованому об'єкті. Фарби з токсичними інгредієнтами, розчинниками або фарби на основі свинцю використовуватимуться не будуть.</p>	Керівні принципи KFW щодо довкілля та сталого розвитку ESS 2 Світового банку, НМП, Національне законодавство	Підрядник	Фаза будівництва	<p>Підрядник дотримується РА-ESMP/CS-ESMP та впроваджує їх на етапі будівництва.</p> <p>Організовані спеціальні місця зберігання, марковані контейнери та укладені договори з ліцензованими компаніями на утилізацію хімічних та небезпечних речовин.</p> <p>Звіт про хід/Звіт про завершення.</p>
3.7	Професійний нагляд за роботами з видалення	Забезпечити дотримання законодавства України та ЄС, а також запобігання	У випадку виявлення АВМ під час виконання будівельних робіт: нагляд за всіма роботами, пов'язаними з видаленням азбесту, досвідченим фахівцем з видалення азбесту,	Керівні принципи KFW з охорони навколишнього середовища та сталого розвитку	PEA/IC Підрядник	Фаза будівництва	Успішне впровадження Плану управління водними ресурсами (WMP).

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/керований показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
	небезпечних відходів	можливого негативному впливу на навколишнє середовище та здоров'я, пов'язаному з реалізацією проекту, під час етапу будівництва	включаючи контроль використання засобів індивідуального захисту. Моніторинг дотримання попередньо затвердженого Плану управління відходами та всіх пов'язаних з ним правових вимог, а також найкращих міжнародних практик. Перевірка заходів щодо відновлених об'єктів (наприклад, лабораторні випробування зразків очищеної зони) щодо наявності азбестових волокон після робіт з очищення на відповідність міжнародним та українським стандартам.	ESS 2 Світового банку НМП Національне законодавство			Звіт про хід/Звіт про завершення.
ESS 4. Охорона здоров'я та безпека громади							
4.1	Плани та системи управління охороною праці та професійною безпекою	Забезпечення охорони праці та громадського здоров'я, безпеки та захисту	Впроваджувати (контролювати та моніторити) плани та системи управління охороною праці та професійною безпекою для виявлення ризиків для здоров'я та безпеки для кожного виду діяльності під час будівництва, а потім визначати відповідні заходи щодо пом'якшення наслідків, включаючи заходи реагування на надзвичайні ситуації. Застосовувати заходи охорони здоров'я та безпеки для оцінки, запобігання та контролю ризиків, пов'язаних з діяльністю проекту. Контроль за організацією навчання правил пожежної безпеки для всіх працівників. Перевірка наявності засобів захисту, гумових рукавичок, респіраторів,	Керівні принципи KFW з охорони навколишнього середовища та сталого розвитку ESS 4 Світового банку НМП Національне законодавство	Підрядник	Фаза будівництва	Підрядник дотримується РА-ESMP/CS-ESMP та впроваджує їх на етапі будівництва. Звітування про моніторинг ПЕСМ перед УФСІ. Звіт про хід/Звіт про завершення.

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/керований показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
			захисних окулярів та дихальних масок з фільтрами, а також шоломів. Виконати встановлення необхідних огорож будівельних майданчиків (охоронних, захисних або сигнальних). Особливу увагу слід приділяти зварювальним операціям тощо. У разі ракетного або/та безпілотного нападу та пов'язаного з ним авіанальоту всі роботи мають бути призупинені, а всі працівники повинні пройти до найближчого укриття.				
4.2	Безпечний доступ до гуртожитку та з нього під час ремонтних робіт (включаючи вразливі групи)	Забезпечити безпечні, чітко позначені та постійно підтримувані шляхи доступу/виходу під час робіт, вживаючи спеціальних заходів для вразливих груп та не блокуючи аварійні виходи.	Завжди підтримуйте вільні аварійні виходи. За потреби надайте керуючих доступом (доставки/діяльність високого ризику). Заздалегідь повідомляйте користувачів гуртожитку про зміни в доступі та забезпечте канал зворотного зв'язку/скарг. Проводьте щоденні перевірки та своєчасно усувайте небезпеки. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Координувати роботу з адміністрацією гуртожитку в години пік та щодо потреб вразливих користувачів. 	Керівні принципи KfW з охорони навколишнього середовища та сталого розвитку ESS 4 Світового банку Найкращі міжнародні практики Національне законодавство	Підрядник	Перед мобілізацією та протягом усього будівництва (щоденно/без перервно)	Реалізація та моніторинг заходів передбачених ПЕСМ Території Проекту та ПЗЗС. Щоденні записи/фотодокази інспекцій; відсутність заблокованих виходів; обслуговування вивісок/бар'єрів/освітлення; реєстрація інцидентів/майже нещасних випадків та життя коригувальних заходів; своєчасне вирішення відгуків/скарг, пов'язаних з доступом.
	Готовності та реагування на	Забезпечити належну готовність персоналу до	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Контроль за дотриманням працівниками та підрядниками Плану/інструкцій щодо готовності 	К fW щодо довілля та сталого розвитку	Підрядник	Фаза будівництва	Звітування про моніторинг Плану готовності та

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/критерій показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
	надзвичайні ситуації	надзвичайних ситуацій відповідно до вимог розробленого Плану реагування	<p>та реагування на надзвичайні ситуації, як частини Плану охорони праці та техніки безпеки, який включає, але не обмежується:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ забезпечити безпеку на будівельному майданчику та навколо нього. Будівельний майданчик має бути огорожений. ▪ переконатися, що інформація про найближче укриття є на місці та відома всім працівникам. ▪ забезпечити встановлення охоронного освітлення по всьому будівельному майданчику та під'їзних доріг. ▪ забезпечувати та запобігати використанню відкритого вогню у відповідних місцях, облаштуваючи належним чином захищені місця. ▪ провести інклюзивну програму навчання співробітників, що охоплює протоколи доступу до землі, безпеку дорожнього руху тощо. ▪ забезпечити належне оснащення доріг, які планується використовувати для перевезення будівельних матеріалів, попереджувальними знаками та обмежити перевезення будівельних матеріалів у певні робочі дні. ▪ забезпечити обізнаність персоналу щодо дій під час виявлення невибухлих боєприпасів. 	ESS 4 Світового банку НМП Національне законодавство			реагування /інструкцій перед РЕА.

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/керований показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
			<p>Зокрема, залучення професійних груп з розчищення невибухлих боєприпасів для безпечного видалення та утилізації будь-яких виявлених боєприпасів.</p> <p>Встановлення заборонених зон навколо районів, де підозрюють або підтверджують наявність невибухлих боєприпасів тощо.</p> <ul style="list-style-type: none"> забезпечити обізнаність персоналу щодо роботи з небезпечними матеріалами та пов'язаних з цим питань охорони здоров'я та безпеки тощо. 				
ESS 8. Культурна спадщина							
8.1	Випадкові знахідки	/	/	/	/	/	/
ESS 10. Залучення зацікавлених сторін та розкриття інформації							
10.1	Вразливі групи населення	Забезпечити належне та повне впровадження раніше розробленого та затвердженого ПЗЗС для конкретного об'єкта та його відповідність міжнародним стандартам щодо прав та інтересів вразливих груп, зокрема користувачів будівель	<p>Контроль за суворим дотриманням Плану залучення зацікавлених сторін (ПЗЗС) для конкретного об'єкта щодо механізму роботи з вразливими групами, включаючи:</p> <ul style="list-style-type: none"> своєчасне інформування про проблеми та труднощі, пов'язані з процесом будівництва; організація інформаційних зустрічей та семінарів для обговорення конкретних будівельних робіт, які можуть впливати на людей, надання рекомендацій щодо таких питань та надання вказівок щодо використання засобів індивідуального захисту для 	К fW щодо довілля та сталого розвитку ESS 10 Світового банку НМП Національне законодавство	РЕА/IC Підрядник, ПВСП	Фаза будівництва Згідно з графіком роботи з вразливими групами, розробленим у рамках SEP.	<p>Реалізація та моніторинг заходів передбачених ПЕСМ Території Проекту та ПЗЗС.</p> <p>Наявність механізму подання скарг для вразливих груп та книги реєстрації заяв.</p> <p>Звіт про хід/звіт про завершення для KFW щодо комунікації, скарг та відповідей.</p>

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/керований показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
		(працівників та мешканців) з інвалідністю.	<p>посилення можливого негативного впливу на здоров'я;</p> <ul style="list-style-type: none"> моніторинг своєчасного перегляду та оновлення механізму розгляду скарг, розробленого для вразливих груп, та реєстрація всіх заяв і відповідей тощо. <p>Забезпечити належні заходи безпеки та безбар'єрного доступу до об'єкта для людей з інвалідністю. Забезпечити своєчасне та цілеспрямоване повідомлення про перебої або порушення, спричинені реконструкційними роботами.</p> <p>чіткість та своєчасне розкриття інформації про наявні тимчасові маршрути доступу до будівлі .</p>				
10.2	План взаємодії із зацікавленими сторонами	Залучення та співпраця з усіма визначеними зацікавленими сторонами протягом етапу будівництва	<p>Контроль за виконанням , включаючи такі процедури:</p> <ul style="list-style-type: none"> подання та розгляд скарг і пропозицій; процедури комунікації для громадськості, зацікавлених сторін (компаній, неурядових організацій та ініціативних груп, на яких впливає проект) та працівників (щодо умов праці, включаючи питання охорони праці, техніки безпеки та гігієни праці на робочому місці та взаємовідносин на робочому місці) тощо. контролювати впровадження комунікаційної стратегії, щоб мешканців, персонал та інші зацікавлені сторони інформували 	Керівні принципи KfW з охорони навколишнього середовища та сталого розвитку ESS 10 Світового банку НМП Національне законодавство	PEA/IC Підрядник, ПВСП	Фаза будівництва Згідно графіком SEP.	<p>Реалізація та моніторинг заходів передбачених ПЕСМ Території Проекту та ПЗЗС.</p> <p>Звіти/протоколи щодо публічних консультацій.</p> <p>Збираються відгуки зацікавлених сторін та підтримується своєчасна комунікація; невирішених скарг немає.</p> <p>Звіт про хід/Звіт про завершення.</p>

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/керований показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
			про стан будівництва, потенційні затримки та заходи щодо пом'якшення наслідків.				
10.3	Механізм розгляду скарг	Гарантія наявності та доступності механізму розгляду скарг для всіх зацікавлених сторін	<p>Контролювати постійний доступ усіх зацікавлених сторін до механізму подання скарг на будівельному майданчику, з можливістю анонімного подання претензій.</p> <p>Контроль за постійною присутністю всієї необхідної інформації (контактна особа, телефони, електронні адреси тощо) на інформаційних стендах на будівельних майданчиках та муніципальних об'єктах.</p> <p>Забезпечити правильне та своєчасне реагування на претензії та запитання зацікавлених сторін з реєстрацією в книзі.</p>	К fW щодо довкілля та сталого розвитку ESS 10 Світового банку НМП Національне законодавство	РЕА/IC Підрядник ПВСП	Фаза будівництва	<p>Реалізація та моніторинг заходів передбачених ПЕСМ Території Проекту та ПЗЗС.</p> <p>Налагоджено механізм розгляду скарг із реєстром відповідей на претензії, налагоджено можливості зв'язку (електронна пошта, пошта, гарячі лінії тощо).</p> <p>Звіт про хід/Звіт про завершення.</p>
Фаза експлуатації							
ESS 1. Оцінка та управління екологічними та соціальними ризиками та впливом							
1.1	План екологічного та соціального менеджменту (ПЕСМ)	План екологічного та соціального менеджменту (ПЕСМ) має дозволяти виявляти, уникати, мінімізувати, пом'якшувати та компенсувати або усувати будь-які екологічні та соціальні наслідки	<p>Створення структури управління соціально-екологічною безпекою та охороною праця (СЕБОП) з боку оператора будівлі</p> <p>За необхідності оновити План управління навколишнім середовищем (ESMP) для етапу експлуатації.</p> <p>Розробити інструкції з технічного обслуговування, щоб запобігти пошкодженням або порушенням</p>	Посібник К fW щодо охорони довкілля та сталого розвитку ESS 1 Світового банку Кращі міжнародні практики Національне законодавство	/		<p>правління ESHS, створене / . Оновлений План екологічного та соціального менеджменту (ПЕСМ)) за необхідності.</p> <p>Звіти про регулярне навчання персоналу</p>

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/керований показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
		проекту під час його експлуатації.	<p>роботи будівлі чи обладнання та мінімізувати можливий негативний вплив на навколишнє середовище чи соціальну сферу.</p> <p>Проводити регулярне (згідно із внутрішньо затвердженим графіком) навчання відповідальних працівників/експертів з інструкцій з технічного обслуговування згідно з встановленими графіками.</p> <p>Оновити існуючі плани управління (за потреби), включаючи:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Програми навчання з екологічної обізнаності; ▪ Зазначена програма аудиту відповідності ESMP; ▪ Методологія розподілу та контролю документів; ▪ Процедури, яких слід дотримуватися для коригувальних дій, скарг та екологічних інцидентів; ▪ Процедури дій у надзвичайних ситуаціях для низки виявлених ризиків; ▪ План попередньої готовності та реагування на надзвичайні ситуації. 				інструкціям та планам технічного обслуговування.
ESS 2. Праця та умови праці							
2.1	Політика управління персоналом	Забезпечити відповідність прав працівників міжнародним та	За потреби оновити політику управління персоналом.	Керівні принципи KfW з охорони навколишнього	/	До початку	Оновлена політика управління персоналом для операційної фази.

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/керований показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
		національним стандартам.		середовища та сталого розвитку ESS 2 Світового банку Конвенція МОП Дотримання трудових норм			
2.2	Механізм розгляду скарг працівників	Гарантія наявності та доступності механізму розгляду скарг для всіх зацікавлених сторін	За потреби оновити механізм розгляду скарг працівників.	Керівні принципи KfW з охорони навколишнього середовища та сталого розвитку ESS 2 Світового банку Конвенція МОП Дотримання трудових норм		До початку операційної фази	Механізм розгляду скарг активних працівників
ESS 3. Ефективність використання ресурсів та запобігання забрудненню та управління ним							
3.1	Управління відходами	Управління відходами відповідно до міжнародних та національних стандартів для мінімізації потенційного негативного впливу на навколишнє середовище та здоров'я	Забезпечити своєчасне вивезення для утилізації/утилізації відходів, що утворюються під час роботи, включаючи їх попереднє сортування та підготовчу обробку відповідно до вимог національного законодавства. Під час обстеження об'єкта виявлені азбестовмісні матеріали у зонах (приміщеннях будівлі), де виконання робіт Підприємством не передбачалося. і будь-яке втручання в зазначені конструкції або матеріали в межах цього субпроєкту не здійснювалося. Замовник/власник будівлі має врахувати наступні рекомендації:	Керівні принципи KfW з охорони навколишнього середовища та сталого розвитку ESS 2 Світового банку Національне законодавство		На постійній основі під час	Внутрішня звітність РЕА, якщо потрібна.

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/критерійний показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
			<ul style="list-style-type: none"> - організувати безпечної експлуатації приміщень, зокрема недопущення пошкодження матеріалів, обмеження доступу та моніторинг їх стану; - застосувати заходи інкапсуляції (герметизації поверхні матеріалів спеціальними покриттями) для запобігання вивільненню волокон, із застосуванням усіх необхідних заходів безпеки для виконавців робіт та мешканців гуртожитку; - у разі прийняття рішення про видалення - залучити спеціалізованих фахівців із дотриманням чинних нормативно-правових вимог до виконання цих робіт та застосувати заходи безпеки для мешкаців гуртожитку. - забезпечити впровадження базових заходів управління ризиками, пов'язаними з АВМ, включаючи маркування зон із наявними азбестовмісними матеріалами, інформування персоналу та користувачів будівлі про потенційні ризики, обмеження будь-яких робіт, що можуть призвести до пошкодження таких матеріалів, а також ведення обліку та періодичного огляду їх технічного стану. Усі роботи, що можуть вплинути на АВМ, повинні виконуватись виключно підготовленим персоналом із дотриманням вимог охорони праці та поводження з небезпечними матеріалами. 				

ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ							
Посилання	Тема	Мета управління	Заходи з пом'якшення наслідків	Ціль/стандарт/критерій показник	Відповідальна особа	Частота дій/дата завершення	Критерії моніторингу та оцінки
ESS 4. Охорона здоров'я та безпека громади							
4.1	Плани та системи управління охороною праці та технічної безпеки	Забезпечення охорони праці та технічної безпеки	Впровадити плани та системи управління охороною праці та безпекою для виявлення ризиків для здоров'я та безпеки для кожного виду діяльності під час експлуатації, а також визначити відповідні заходи щодо їх пом'якшення.	Керівні принципи KfW з охорони навколишнього середовища та сталого розвитку ESS 4 Світового банку Національне законодавство			План ESHS (екологічної, соціальної та соціальної безпеки) діє. Оновлення інструкцій з технічного обслуговування та охорони праці, за потреби.
ESS 10. Залучення зацікавлених сторін та розкриття інформації							
10.1	План взаємодії із зацікавленими сторонами	Забезпечити інформування всіх зацікавлених сторін про введення проекту в експлуатацію та початок етапу експлуатації (результати виконаних робіт)	За потреби оновити План взаємодії із зацікавленими сторонами.	Керівні принципи KfW з охорони навколишнього середовища та сталого розвитку ESS 10 Світового банку НМП Національне законодавство	PEA/IC		Оновлений SEP, якщо потрібно.
10.2	Механізм подання скарг для мешканців будівлі	Забезпечити наявність механізму розгляду скарг та його доступність для всіх зацікавлених сторін протягом операційної фази	Перегляд та адаптація механізму розгляду скарг до потреб операційної фази. Забезпечити доступ до механізму подання скарг для всіх мешканців будівлі та інших зацікавлених сторін. Ведення реєстру всіх претензій та скарг з належними відповідями.	Керівні принципи KfW з охорони навколишнього середовища та сталого розвитку ESS 10 Світового банку НМП Національне законодавство			Механізм розгляду скарг діє. Реєстр скарг та відповідей.

7 Аналіз результатів оцінки та моніторингу потенційних впливів / Форма

Параметр (який параметр буде контролюватися?)	Результати остаточної оцінки екологічних та соціальних факторів / Значущість без пом'якшувальних заходів	Результати моніторингу перед початком будівництва	Оновлений план (оновлені заходи, якщо ризик не зменшився)	Результати моніторингу під час будівництва (приблизно на 50% завершеності)	Оновлений план (оновлені заходи, якщо ризик не зменшився)
1	2	3	4	5	6
Період підготовки субпроєкту					
Вплив на навколишнє середовище					
Неврахування належного управління азбестом	Значний (-)				
Неврахування ламп, що містять ртуть та ПХБ	Значний (-)				
Неврахування перебоїв, пов'язаних із загальними будівельними роботами та охороною праці, під час розробки проєктів та проведення тендерів	Менш значущий (-)				
Соціальний вплив					

Параметр (який параметр буде контролюватися?)	Результати остаточної оцінки екологічних та соціальних факторів / Значущість без пом'якшувальних заходів	Результати моніторингу перед початком будівництва	Оновлений план (оновлені заходи, якщо ризик не зменшився)	Результати моніторингу під час будівництва (приблизно на 50% завершеності)	Оновлений план (оновлені заходи, якщо ризик не зменшився)
1	2	3	4	5	6
Неврахування питань азбесту в проектній та тендерній документації (довгостроковий вплив)	Значний (-)				
Неможливість уникнути перешкод для зацікавлених сторін під час підготовки	Значний (-)				
Нездатність підготувати план реагування на надзвичайні ситуації/військові дії до початку будівництва	Менш значущий (-)				
Період будівництва					
Вплив на навколишнє середовище					
Неналежне управління процесом видалення азбесту під час будівельних робіт	Значний (-)				
Недотримання правил поводження з лампами, що містять ртуть та ПХБ, під час будівельних робіт	Значний (-)				

Параметр (який параметр буде контролюватися?)	Результати остаточної оцінки екологічних та соціальних факторів / Значущість без пом'якшувальних заходів	Результати моніторингу перед початком будівництва	Оновлений план (оновлені заходи, якщо ризик не зменшився)	Результати моніторингу під час будівництва (приблизно на 50% завершеності)	Оновлений план (оновлені заходи, якщо ризик не зменшився)
1	2	3	4	5	6
Недотримання інструкцій з охорони навколишнього середовища та техніки безпеки під час будівельних робіт, а також заходів з охорони праці та техніки безпеки	Менш значущий (-)				
Соціальний вплив					
Неналежне дотримання конкретних інструкцій з охорони праці та техніки безпеки під час робіт з видалення азбесту	Значний (-)				
Нездатність уникнути порушення життєдіяльності зацікавлених сторін та вразливих груп, включаючи відсутність належного реагування на скарги та апеляції	Значний (-)				
Невиконання вимог безпеки праці, пов'язаних з будівництвом	Менш значущий (-)				

Параметр (який параметр буде контролюватися?)	Результати остаточної оцінки екологічних та соціальних факторів / Значущість без пом'якшувальних заходів	Результати моніторингу перед початком будівництва	Оновлений план (оновлені заходи, якщо ризик не зменшився)	Результати моніторингу під час будівництва (приблизно на 50% завершеності)	Оновлений план (оновлені заходи, якщо ризик не зменшився)
1	2	3	4	5	6
Нездатність реагувати на надзвичайні ситуації / ризики, пов'язані з війною, відповідно до плану/концепції реагування на надзвичайні ситуації	Менш значущий (-)				
Період експлуатації					
Вплив на навколишнє середовище					
Потрібно визначити					
Потрібно визначити					
Соціальний вплив					
Потрібно визначити					
Потрібно визначити					

Сприяння розвитку соціальної інфраструктури УФСІ ІХ

( )

' 30-46-08 KfW/ Покращення умов життя
ВПО у м. Стрий, вул. Кравецька, 5, Львівська область
( )/KfW

13.03.2026• Версія01

Розроблено	Перевірено рекомендовано:	та	Схвалено
Юлія Чорна Експерт з питань екології та сталого розвитку	Олександр Красовський, Консультант з питань екологічної та соціальної політики	,	
Дата:13.03.2026	Дата:13.03.2026		Дата:13.03.2026

Історія версій:

Версія	Дата	Опис основних змін
Цей документ: Версія 01	Дата:13.03.2026	Початковий документ

СПИСОК КОНТАКТІВ СУБПРОЕКТУ

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ОФІС УФСІ

КЕРІВНИЦТВО	Адреса	Телефон	Електронна пошта	Веб-сторінка
Олег Овчинников Виконуючий обов'язки Виконавчого директора	01054, м. Київ, вул. Бульварно-Кудрявська, 24, корпус 3	+38 (044) 356-65-50	office@usif.ua	https://usif.ua
Андрій Лактіонов Заступник виконавчого директора				

ДРУГИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ОФІС USIF

Керівництво	Адреса	Телефон	Електронна пошта	Веб-сторінка
Артур Бродзінський Директор Другого регіонального представництва УФІ	79018, м. Львів, вул. Залізнична, 7	Телефон офісу: +38 (096) 464-57-06	2@usif.ua	https://usif.ua

ПАРТНЕР З РЕАЛІЗАЦІЇ СУБПРОЕКТУ

Контактні особи на рівні спільного підприємства (імена та контактна інформація)		+38 (096) 748-08-66 Електронна пошта: vpu8@ukr.net
	Контактна особа з питань GRM	Ганна Король – Секретар « 8 . » Телефон +38 (095) 947-79-01, Електронна пошта: vpu8@ukr.net
	Власник об'єкта	Міністерство освіти і науки України

Зміст

1	Цілі та сфера застосування Плану залучення зацікавлених сторін	5
2	Опис проекту	5
3	Місцева законодавча база	8
3.1	Стандарти Банку, що стосуються процедури взаємодії із зацікавленими сторонами	10
3.2	Аналіз прогалин	13
4	Визначення зацікавлених сторін	13
4.1	Групи зацікавлених сторін та зацікавлені сторони	14
4.1.1	Сторони, на які впливає проект	15
4.1.2	Інші зацікавлені сторони	16
4.2	Базові дані про зацікавлені сторони проекту та рівень залученості	16
4.3	Базові дані про зачеплених та зацікавлених сторін	22
5	Стратегія взаємодії із зацікавленими сторонами	24
5.1	Мета та відповідальність за впровадження SEP	24
5.2	Загальна комунікаційна стратегія та процес розкриття інформації	24
5.2.1	Інструменти взаємодії із зацікавленими сторонами	25
5.2.2	Офіційний запит на інформацію	30
5.3	Стратегія взаємодії із зацікавленими сторонами для виявлених вразливих груп	31
5.3.1	Консультативна взаємодія та збір відгуків	31
5.3.2	Канали зв'язку	32
5.3.3	Програма громадських консультацій	33
5.3.4	Графік комунікації	40
6	План взаємодії із зацікавленими сторонами	41
6.1	Розкриття та затвердження SEP	44
7	Ресурси та обов'язки щодо впровадження заходів із взаємодії із зацікавленими сторонами	44
8	Управління скаргами та їх вирішення	Помилка! Закладку не визначено.
8.1	Розгляд скарг на рівні РЕА	48
8.2	Розгляд скарг на рівні партнера з впровадження субпроекту	49
8.3	Зовнішні скарги	50
8.4	Внутрішні скарги	51
9	Моніторинг та звітність	51
	Додаток 1: Форма скарги щодо проекту	53

Додаток 2: Реєстр скарг щодо проекту 54

Список рисунків

Рисунок 1: Розташування субпроекту в межах Стрия	6
Рисунок 2: Супутникове зображення субпроекту в межах Стрий	6
Рисунок 3: Картування зацікавлених сторін	Помилка! Закладку не визначено.
Рисунок 4: Блок-схема процесу розгляду скарг	50

Список таблиць

Таблиця 1: Огляд будівлі	7
Таблиця 2: Орієнтовний обсяг робіт	7
Таблиця 3: Міжнародне законодавство щодо взаємодії із зацікавленими сторонами, що застосовується до проекту	11
Таблиця 4: Аналіз розривів	13
Таблиця 5: Короткий огляд ключових потенційних зацікавлених сторін	17
Таблиця 6: Базові дані ключових зацікавлених сторін проекту	22
Таблиця 7: Ключові сторони, на яких це впливає	23
Таблиця 8: Провідні організації у сфері взаємодії із зацікавленими сторонами та розгляду скарг	25
Таблиця 9: Інформація зацікавлених сторін щодо потенційних негативних впливів субпроекту та заходів щодо їх пом'якшення	26
Таблиця 10: Мета залучення для громадських консультацій	33
Таблиця 11: Планування на рівні субпроектів та консультації із зацікавленими сторонами	34
Таблиця 12: Планування діяльності на рівні проекту (з акцентом на інших зацікавлених сторонах)	38
Таблиця 13: Комунікаційні дії на різних етапах проекту	40
Таблиця 14: Запропоновані методи для заходів із залучення зацікавлених сторін	43
Таблиця 15: Ресурси та обов'язки щодо взаємодії із зацікавленими сторонами	45

Список скорочень

ВІР/КМП	Кращі міжнародні практики
РА-ESMP	План екологічного та соціального менеджменту Території Проєкту Підрядника
CES	CES Clean Energy Solutions GesmbH
E&S	Екологічні та соціальні
ESHS/ ОДСБОППБ	Охорона довкілля, соціальна безпека, охорона праці та професійна безпека
ESMF/ РВЕСМ	Рамкові вимоги до екологічного та соціального менеджменту
ESMP/ПЕСМ	План екологічного та соціального менеджменту
ESS/ECC	Екологічні та соціальні стандарти (Світовий банк)
GRM/MPC	Механізм розгляду скарг
IC/МК	Міжнародний Консультант
IDP /ВПО	Внутрішньо переміщена особа
ILO /МОП	Міжнародна організація праці
KfW	Kreditanstalt für Wiederaufbau – Німецький банк фінансової допомоги
PEA/USIF (УФСІ)	Агентство з виконання проєктів (Український фонд соціальних інвестицій (УФСІ))
SEP/ПЗЗС	План залучення зацікавлених сторін
ДСНС	Державна служба з надзвичайних ситуацій України
SIP/ПВСП	Партнер з впровадження субпроєкту
СП	Субпроєкт
WB/ банк	Світовий банк

1 Цілі та сфера застосування

План зацікавлених сторін ( ) – це документ, розроблений для встановлення міцних, конструктивних та чуйних відносин між усіма сторонами, залученими до підготовки, реалізації та періоду повідомлення про недоліки проекту.

Цей документ було розроблено на початковому етапі реалізації субпроекту для забезпечення ефективної, послідовної та змістовної взаємодії із зацікавленими сторонами. Він слугує невід'ємною частиною процесів прийняття рішень, оцінки, управління та моніторингу субпроекту, пов'язаних із соціальними ризиками та впливом, протягом усього його життєвого циклу.

ПЗЗС надає можливості для своєчасної та активної участі всіх зацікавлених сторін і дозволяє їм висловлювати свої думки, відгуки та занепокоєння, які можуть вплинути на рішення щодо проекту.

Цей ( ) для конкретного об'єкта підготовлено як «живий» документ і буде регулярно оновлюватися, щоб відображати прогрес у виконанні субпроекту. Оновлення будуть здійснюватися протягом усіх етапів проекту, щоб забезпечити актуальність, відповідність плану поточній діяльності та його відповідність поточним заходам.

ПЗЗС визначає ключових зацікавлених сторін субпроекту, забезпечує своєчасне розкриття інформації для громадських слухань та консультаційних заходів, а також встановлює чіткий механізм залучення та комунікації зацікавлених сторін протягом усього періоду дії проекту.

2 Опис проекту

Субпроект № 30-46-08 спрямований на покращення умов проживання внутрішньо переміщених осіб (ВПО) у Львівській області шляхом модернізації приміщень, призначених для їх тимчасового проживання. В рамках цього субпроекту будуть проведені роботи з термомодернізації гуртожитку Державного навчального закладу « 8 . », п'ятиповерхової будівлі з підвалом, розташованої за адресою вул. Кравецька , 5, . Стрий . Метою цих робіт є підвищення енергоефективності та покращення загальних умов проживання ВПО, які проживають у місцях тимчасового проживання (МТП).

Гуртожиток розташований у центральній частині . Стри , адміністративного центру Стрийського району та Стрийської міської громади . Місто має щільну житлову та громадську забудову, розвинену інженерну інфраструктуру, а також численні соціальні, освітні та культурні заклади. Загальний огляд розташування субпроекту показано на **Рисунок 1** Супутникове зображення розташування субпроекту наведено на **Рисунок 2**.

Межі гуртожитку:

- на північ – приватні будівлі
- на сході – внутрішній двір та інші будівлі
- на заході – житлові будинки
- на південь – вулиця Кравецька , навпроти якої розташований міський ринок – один з ключових об'єктів комерційної інфраструктури міста, що формує активне пішохідне та транспортне середовище.

Земельна ділянка є комунальною власністю та надана у постійне користування « 8 . ». Цільове призначення земельної ділянки: для будівництва та обслуговування навчальних корпусів та гуртожитків. Площа земельної ділянки становить 0,3439 га.

Ремонтні роботи будуть виконані у гуртожитку « 8 . ». Інформація щодо будівлі наведена у Таблиці 1, а орієнтовний обсяг робіт для об'єкта викладено у Таблиці 2.

Рисunek 1: Розташування субпроекту в Стрию

Джерело: © Автори OpenStreetMap. Дані доступні за ліцензією Open Database License (ODbL). URL: <https://www.openstreetmap.org>

Рисunek 2: Супутниковий знімок субпроекту в межах Стрия

Джерело: Google. (2025). Супутниковий знімок міста Стрий (Львів), Україна [Супутникове зображення].

Карти Google. <https://www.google.com/maps/place/Stryiv,+Львівська+Область,+Україна> (Зображення ©2025 Maxar Technologies, CNES / Airbus, Google.)

Таблиця 1: Огляд будівлі

Ні.	Зображення	Назва закладу	Розмір будівлі
1	 <p data-bbox="316 790 762 936">Google. (2025). Вид вулиць міста Стрий (Чернівці), Україна [Зображення Street View]. Карти Google. https://www.google.com/maps (Зображення ©2025 Google.)</p>	<p data-bbox="817 421 1106 499">« 8 . . . . .»</p> <p data-bbox="817 521 1106 689">Гуртожиток (п'ятиповерховий гуртожиток з підвалом)</p>	<p data-bbox="1121 421 1393 499">3 877,5 м²</p> <p data-bbox="1121 521 1393 600">2 097. 8 м²</p>
Опис об'єкта та навколишньої території	<p data-bbox="520 972 1393 1084">Субпроект передбачає термомодернізацію гуртожитку « 8 . . . . . » для покращення житлових умов ВПО.</p> <p data-bbox="520 1084 1393 1151">Цей об'єкт є державною власністю та надано в оперативне управління « 8 . . . . . ».</p> <p data-bbox="520 1151 1393 1240">Земельна ділянка є комунальною власністю Львівської обласної державної адміністрації та надана у постійне користування « 8 . . . . . ». Цільове</p> <p data-bbox="520 1240 1393 1375">призначення земельної ділянки: для будівництва та обслуговування навчальних корпусів та гуртожитків. Площа земельної ділянки становить 0,3439 га. Поверховість об'єкта: п'ять поверхів та додатковий підвал.</p>		
Хто є власником земельної ділянки	<p data-bbox="520 1417 1066 1451">Львівська обласна державна адміністрація</p>		
Хто користується земельною ділянкою законно і фактично для яких цілей	<p data-bbox="520 1529 1393 1619">Земельна ділянка є комунальною власністю Львівської обласної державної адміністрації та надана у постійне користування « 8 . . . . . »</p>		
Хто є власником будівлі	<p data-bbox="520 1709 962 1742">Міністерство освіти і науки України</p>		
Хто використовує будівлю легально та де-факто, для яких цілей	<p data-bbox="520 1809 1114 1843">« 8 . . . . . »</p>		

Таблиця 2: Орієнтовний обсяг робіт

Орієнтовний обсяг робіт:

Загальні аспекти:

- *Всю будівлю буде відремонтовано*
- *Реконструкція будівлі проводиться під час її використання*
- *Потрібен високий рівень координації з орендарями/мешканцями*
- *Будівлю займають студенти та ВПО*
- *Адміністрація гуртожитку займається комунікацією з орендарями/мешканцями*

Ремонтні роботи:

- *Ремонт головного входу, навісів та кімнат*
- *Фарбування внутрішніх стін*
- *Модифікація існуючої системи водовідведення дощової води*
- *Теплоізоляція фасаду*
- *Теплоізоляція стін підвалу та підземного фундаменту*
- *Ландшафтний дизайн території*

3 Місцева законодавча база

Залучення зацікавлених сторін та громадськості під час реалізації проекту регулюється, зокрема, наступним законодавством України:

Орхуська конвенція (СЕК ООН)	Ратифікована Україною у 1999 році (Закон № 832-XIV), Орхуська конвенція забезпечує доступ громадськості до екологічної інформації, участь у процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя. Вона передбачає консультації із зацікавленими сторонами протягом усього життєвого циклу проекту та застосовується до всіх державних проектів з потенційним впливом на навколишнє середовище.
Конституція України	Статті 38 та 40 Конституції України гарантують громадянам право брати участь у державних справах та подавати петиції, сприяючи прозорості та підзвітності в управлінні, а також надаючи громадам можливість висловлювати свої думки, занепокоєння та рекомендації протягом усього процесу розробки проектів.
Закон України «Про доступ до публічної інформації» (2011)	Закон надає право отримувати інформацію від органів державної влади, вимагаючи своєчасного розкриття (протягом п'яти робочих днів) та відкритого доступу до публічних зборів. Це забезпечує доступність документів, пов'язаних з проектом, включаючи екологічні та соціальні оцінки.
Закон України «Про звернення громадян» (1996 р., зі змінами 2015 р.)	Закон дозволяє особам подавати апеляції, скарги та петиції до органів державної влади, вимагаючи відповіді протягом 30 днів. Він встановлює офіційний механізм для зацікавлених сторін, щоб висловлювати занепокоєння, надавати зворотний зв'язок та активно брати участь у процесі прийняття рішень.
Закон України «Про місцеве самоврядування» (1997 р.)	Закон визначає права та обов'язки місцевих органів влади та вимагає від них залучати громади до планування місцевого розвитку, складання бюджету та реалізації громадських проектів. Громадяни можуть брати участь безпосередньо через збори та референдуми або опосередковано через обраних представників.

Закон України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності"	Закон сприяє прозорій та інклюзивній практиці регулювання, заохочуючи участь громадськості та діалог із зацікавленими сторонами. Його ключові положення забезпечують доступ громадськості до проектів та прийнятих рішень, перегляд та оцінку впливу запропонованих нормативних актів, а також внесення змін на основі відгуків зацікавлених сторін. Закон підтримує прозорість, підзвітність та обґрунтоване прийняття рішень, сприяючи постійній участі громадськості протягом усього процесу регулювання.
Закон України «Про громадські об'єднання»	Закон підтримує створення та діяльність організацій громадянського суспільства, дозволяючи окремим особам вільно об'єднуватися. Його ключові положення сприяють адвокації, участі в процесі прийняття рішень та впливу на державну політику. Закон посилює залучення зацікавлених сторін, надаючи асоціаціям можливість представляти різноманітні інтереси та активно брати участь у процесах управління та консультацій.
Розпорядження Кабінету Міністрів України № 996 (2010) «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики»	Наказ встановлює вимоги до проведення консультацій під час розробки та впровадження політики. Його ключові положення зобов'язують проводити публічні консультації з питань, що становлять суспільний інтерес, шляхом зустрічей, опитувань та онлайн-платформ, при цьому органи влади зобов'язані враховувати відгуки зацікавлених сторін. Наказ забезпечує активну участь зацікавлених сторін на етапах планування та впровадження проектів.
Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 травня 2011 року № 555 «Про затвердження порядку проведення громадських слухань щодо врахування громадських інтересів під час розроблення проектів містобудівної документації на місцевому рівні»;	Резолюція встановлює процедуру проведення громадських слухань для забезпечення участі зацікавлених сторін у процесах просторового та міського розвитку. Її ключові положення вимагають обов'язкових слухань, публічного повідомлення з відкритим доступом до відповідної документації та врахування громадських відгуків у рішеннях щодо планування. Резолюція сприяє прозорості та дає змогу громадам впливати на результати містобудування.
Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 червня 2011 року № 771 «Про затвердження порядку залучення громадськості до обговорення питань прийняття рішень, що можуть вплинути на стан довкілля»;	Ця резолюція зобов'язує залучати громадськість до процесів затвердження та прийняття рішень щодо довкілля. Її ключові положення вимагають обов'язкового врахування громадськості, своєчасного повідомлення, відкритого доступу до екологічної інформації та документування результатів консультацій. Резолюція забезпечує прозорість, підзвітність та вплив громади на рішення, що мають потенційний вплив на довкілля.

3.1 Стандарти Банку, що стосуються процедури взаємодії із зацікавленими сторонами

Беручи до уваги Екологічні та соціальні стандарти (ESS) Світового банку та Основні трудові стандарти МОП ¹, а також визнаючи важливість відкритої та прозорої взаємодії між Виконавчим агентством проекту (PEA), місцевим партнером з впровадження субпроекту (SIP) та зацікавленими сторонами проекту як фундаментальний елемент найкращої галузевої практики (VIP), SIP за консультативної підтримки PEA розробила цей План взаємодії із зацікавленими сторонами (ПВЗС) для підвищення екологічної та соціальної стійкості проекту, посилення участі зацікавлених сторін та забезпечення ефективної розробки та реалізації проекту. ПВЗС відповідає таким міжнародним та інституційним стандартам, а саме:

- Керівні принципи сталого розвитку Банку розвитку KfW ² – Розділ 4.9 щодо взаємодії із зацікавленими сторонами та управління скаргами у рамках заходів фінансового регулювання.
- Екологічна та соціальна рамкова програма (ESF) Світового банку ³.
- 10 екологічних та соціальних стандартів (ESS) ⁴ Світового банку що складають Керівні принципи екологічного та соціального захисту, зокрема положення ESS 10.

Залучення зацікавлених сторін та розкриття інформації встановлюють вимоги, що застосовуються на всіх етапах проекту. Відповідно до ESS1 (Оцінка та управління екологічними та соціальними ризиками та впливом), ESS2 (Умови праці та праці) та ESS4 (Охорона здоров'я та безпека громади), залучення зацікавлених сторін допомагає виявити потенційний екологічний та соціальний вплив і запропонувати відповідні заходи щодо його пом'якшення. План, розроблений на основі цих висновків, має дві основні переваги.

По-перше, це підкреслює важливість відкритої та прозорої взаємодії між місцевими громадами, представленими SIP, за підтримки PEA, місцевих громад, на які безпосередньо впливає проект, персоналу проекту та інших зацікавлених сторін, як невід'ємної частини Найкращої галузевої практики (VIP). По-друге, це підвищує обізнаність зацікавлених сторін про їхню роль в управлінні діяльністю проекту, яка впливає на їхню щоденну роботу та умови життя, одночасно сприяючи розумінню екологічних та соціальних проблем як на місцевому, так і на глобальному рівнях. Процес взаємодії із зацікавленими сторонами можна структурувати за такими фазами: визначення та аналіз зацікавлених сторін; планування взаємодії із зацікавленими сторонами; визначення механізмів розгляду скарг; регулярне розкриття інформації; консультації та участь; постійна звітність перед відповідними зацікавленими сторонами. Розкриття інформації та постійні консультації із зацікавленими сторонами є важливими для забезпечення обізнаності та розуміння потенційних ризиків та впливу проекту. Проектна документація буде доступна для громадськості на вебсайті УФСІ, а також на вебсайтах відповідного муніципалітету. Якщо до Плану повноважень щодо внесення змін (SEP) під час етапу реалізації проекту буде внесено будь-які суттєві зміни, оновлена версія буде оприлюднена на всіх платформах.

Ключові принципи VIP у взаємодії із зацікавленими сторонами узагальнено в **Таблиця 3**.

¹ [МОП - Міжнародні трудові норми](#)

² [KfW - Керівництво зі сталого розвитку](#)

³ [Світовий банк - Екологічна та соціальна рамкова програма](#)

⁴ [Світовий банк - Екологічні та соціальні стандарти](#)

Таблиця 3: Міжнародне законодавство щодо взаємодії із зацікавленими сторонами, що застосовується до проекту

Тема	Керівництво зі сталого розвитку Банку розвитку КfW	Екологічна та соціальна рамкова програма Світового банку (ESF)
Залучення зацікавлених сторін	<p>Як зазначено в розділі 4.9.1 Керівництва КfW щодо сталого розвитку, залучення зацікавлених сторін, включаючи громадські слухання, має проводитися під час етапу визначення обсягу Оцінки впливу на навколишнє середовище та соціальне середовище (ОВНСС) та для презентації проекту звіту ОВНСС, щоб забезпечити консультації із залученими особами та/або представниками громад, кооперативами та неурядовими організаціями (Н О).</p> <p>Виконавча установа повинна впровадити змістовний процес участі та консультацій, який дозволить постраждалим особам та зацікавленим сторонам висловлювати свої думки та занепокоєння щодо ризиків, впливу проекту та запропонованих заходів щодо його пом'якшення.</p> <p>Водночас, цей процес має дозволити виконавчому органу розглянути ці думки та відреагувати на них.</p> <p>Для забезпечення прозорості виконавча установа зобов'язана розкрити всю відповідну інформацію та нетехнічний виклад екологічної та соціальної оцінки проекту (або субпроекту, якщо він реалізується в рамках більшої програми) через відповідні медіа-канали, забезпечуючи доступність, своєчасність та культурну доречність.</p>	<p>Екологічний та соціальний стандарт № 10 (ESS 10) стосується взаємодії із зацікавленими сторонами та розкриття інформації. Положення цього Стандарту слід читати разом з усіма іншими застосовними ESS. Ключові вимоги наведено нижче:</p> <p>Позичальники повинні ініціювати взаємодію із зацікавленими сторонами на якомога раннішому етапі процесу розробки проекту (або субпроекту), щоб забезпечити проведення змістовних консультацій щодо аспектів проектування, та повинні підтримувати таку взаємодію протягом усього циклу проекту. Характер, обсяг та частота взаємодії повинні бути пропорційними масштабу проекту, ризикам та потенційному впливу.</p> <p>Позичальники повинні проводити змістовні консультації з усіма зацікавленими сторонами, забезпечуючи своєчасне, релевантне, зрозуміле та доступне розкриття інформації у культурно прийнятній формі, вільній від маніпуляцій, втручання, примусу, дискримінації та залякування.</p> <p>Процес взаємодії із зацікавленими сторонами повинен включати: визначення та аналіз зацікавлених сторін, методи планування взаємодії, розкриття інформації, консультації із зацікавленими сторонами, управління скаргами та реагування на них, та звітність зацікавлених сторін.</p> <p>Позичальник повинен вести та оприлюднювати журнал взаємодії із зацікавленими сторонами як офіційний запис, включаючи список зацікавлених сторін, з якими було</p>

Тема	Керівництво зі сталого розвитку Банку розвитку KfW	Екологічна та соціальна рамкова програма Світового банку (ESF)
	<p>Весь процес має бути комплексним та підтримуватися протягом усіх етапів проекту (або субпроекту).</p>	<p>проведено консультації, короткий виклад отриманих відгуків та пояснення того, як було враховано пропозиції зацікавлених сторін або причини їх невключення.</p> <p>На якомога ранній стадії проекту (або субпроекту) та до оцінки, Позичальник повинен розробити та оприлюднити План зацікавлених сторін (ПЗЗС), пропорційний характеру, масштабу та потенційним ризикам діяльності або інвестицій. З є документом, який необхідно оновлювати, щоб відобразити суттєві зміни в проекті під час його реалізації. Будь-які зміни повинні бути задокументовані та повторно розкриті відповідно.</p>
Скарга	<p>Як зазначено в розділі 4.9.2, виконавчий орган повинен створити механізм розгляду скарг для проекту (або субпроекту) для отримання, обробки та вирішення занепокоєнь та скарг від працівників та представників постраждалої громадськості.</p> <p>Процедура має бути культурно доречною та пропорційною обсягу та складності проекту (або субпроекту).</p> <p>Усі скарги, включаючи їх обробку та вирішення, мають бути задокументовані та включені до звітності до Банку розвитку KfW.</p>	<p>Відповідно до Екологічного та соціального стандарту (ESS) 10, Позичальник повинен створити та впровадити механізм розгляду скарг для оперативного отримання та вирішення занепокоєнь і скарг від сторін, на які впливає проект (або субпроект), щодо екологічних та соціальних показників проекту (або субпроекту).</p>

3.2 Аналіз розбіжностей

Аналіз розбіжностей між українським законодавством та відповідними міжнародними стандартами, що застосовуються до взаємодії зацікавлених сторін проекту, представлено в Таблиця 4:

Таблиця 4: Аналіз розривів

Тема	Прогалини	Заходи проекту
Залучення зацікавлених сторін	<p>Українське законодавство не вимагає розробки офіційного Плану зацікавлен стор (ПЗЗС), і взаємодія, як правило, обмежується певними етапами проекту зі значними часовими проміжками між фазами планування, впровадження та консультацій.</p> <p>Україна виконує основні зобов'язання щодо участі громадськості, але їй бракує формальних вимог щодо постійної взаємодії та структурованого включення вразливих груп, що є основними очікуваннями згідно з Екологічними та соціальними стандартами (ESS).</p>	<p>ПЗЗС має бути підготовлений та постійно оновлений відповідно до стандартів донорів протягом усього циклу проекту (або субпроекту).</p>
Скарга	<p>Українське законодавство не передбачає механізму розгляду скарг для всіх етапів проекту чи субпроекту, що призводить до обмежених формальних каналів для зацікавлених сторін для подання та вирішення скарг.</p> <p>Правила участі громадськості не забезпечують стандартів рівня ESS для доступного, інклюзивного та систематично керованого механізму розгляду скарг, включаючи елементи, адаптовані до потреб вразливих груп.</p>	<p>Механізми та процедури розгляду скарг, детально описані в цьому Плані повноважень щодо захисту прав споживачів (SEP), повинні бути встановлені та підтримуватися протягом усього проекту (або субпроекту).</p>

4 Визначення зацікавлених сторін

Зацікавлені сторони – це особи або групи, на яких прямо чи опосередковано впливає проект, а також ті, хто може мати інтереси в проекті та/або можливість впливати на його результат, позитивно чи негативно.

Зацікавлені сторони можуть включати місцеві громади або окремих осіб, яких це стосується, та їхніх офіційних та неофіційних представників, органи національної або місцевої влади,

політиків, релігійних лідерів, організації громадянського суспільства та групи зі спеціальними інтересами, академічну спільноту або інші підприємства.

4.1 Групи зацікавлених сторін та зацікавлені сторони

Зацікавлені сторони проекту повинні бути визначені для ефективного виконання вимог щодо консультацій та залучення. Ці зацікавлені сторони повинні бути інформовані про діяльність проекту та консультиватися з ними протягом усього циклу проекту.

Визначення ключових зацікавлених сторін є важливим компонентом Плану екологічного та соціального менеджменту (ПЕСМ) та Плану зацікавлених сторін (ПЗЗС), оскільки це дозволяє зрозуміти групи, на які впливає або потенційно впливає проект. Для ефективної та проектно-орієнтованої взаємодії зацікавлені сторони були розділені на такі ключові групи:

Сторони, на які впливає проект – первинні зацікавлені сторони

Ця категорія включає осіб, групи та організації, розташовані в зоні впливу проекту, на яких безпосередньо впливає – фактично або потенційно – діяльність за проектом і які є найбільш вразливими до пов'язаних із цим змін або впливів.

До цієї групи входять:

- користувачі об'єктів,
- мешканці прилеглих будинків,
- організації з управління проектами,
- а також підрядники та субпідрядники, залучені до реалізації проекту.

Інші зацікавлені сторони – вторинні зацікавлені сторони

Ця категорія включає осіб, групи або організації, на яких проект може не мати прямого впливу, але які сприймають свої інтереси як такі, що постраждали, та/або мають можливість опосередковано впливати на проект чи процес його реалізації.

Ця група зацікавлених сторін складається з:

- органів влади муніципального, районного та регіонального рівнів,
- обраних представників, суб'єктів господарювання,
- організацій громадянського суспільства
- та представників ЗМІ.

Загальні взаємовідносини та вплив зацікавлених сторін проілюстровано на Помилка! Джерело посилання не знайдено..

Більш детальна інформація про групи зацікавлених сторін наведена в наступних підрозділах.

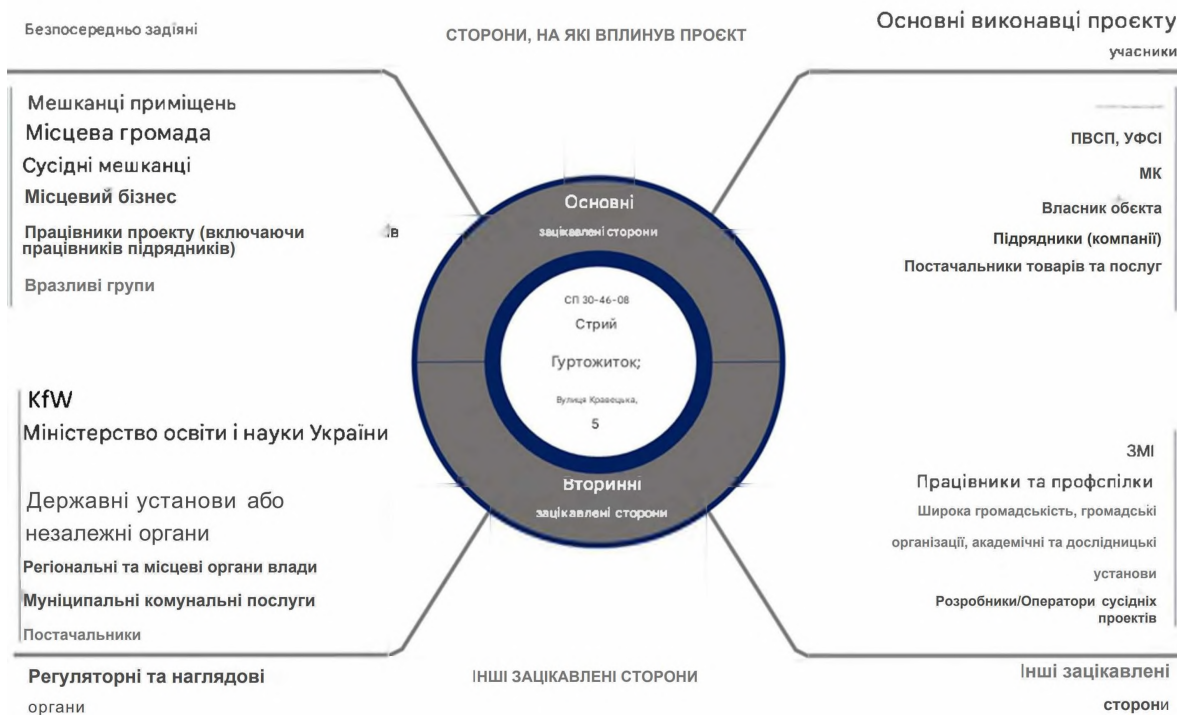

Рисунок 3 : Картування зацікавлених сторін

4.1.1 Сторони, на які впливає проект

Сторони, на яких впливає проект, – це ті, на яких проект ймовірно вплине через фактичні наслідки або потенційні ризики для їхнього фізичного середовища, здоров'я, безпеки, культурних практик, благополуччя або засобів до існування.

Ці зацікавлені сторони, яких також називають **первинними зацікавленими сторонами**, включають окремих осіб, групи та місцеві громади, які, найімовірніше, зазнають змін внаслідок екологічного та соціального впливу проекту.

Через екологічні, соціальні та медичні ризики, пов'язані з неправильним поводженням з небезпечними матеріалами (наприклад, азбестовмісними матеріалами), усі особи або мешканці, які регулярно користуються такими об'єктами, вважаються переважно вразливими зацікавленими сторонами. Крім того, були визначені конкретні групи зацікавлених сторін, визначені як вразливі, і вони обговорюються нижче.

Вразливі групи

- мешканці закладу ;
- люди з інвалідністю та люди похилого віку;
- громадяни та суб'єкти господарювання, що знаходяться поблизу місць проведення реконструкційних робіт .

Вразливі групи потребуватимуть особливої уваги та підтримки протягом усього процесу консультацій. Внутрішньо переміщені особи (ВПО) та студенти, які проживають у гуртожитку, а також підприємства/державні установи, що працюють у будівлях, безпосередньо

постраждають від ремонтних робіт, які можуть спричинити шум, пил, перебої в транспортному сполученні та інші порушення повсякденного середовища.

Мешканці будівель, такі як ВПО, мешканці, адміністративний персонал, охоронці та відвідувачі будівлі, безпосередньо зазнають впливу від відновлювальних робіт. Під час реконструкції об'єкта їм доведеться щодня переміщатися через будівельні майданчики або поблизу них.

Об'єкт проекту розташований у густонаселеному міському районі, де розташовані житлові будинки та багатоповерхові будинки. Ці сусідні громади вважаються потенційними прямими одержувачами впливу проекту. Тому суб'єкти, відповідальні за управління цими об'єктами, такі як об'єднання власників житла, служби житла та приватні власники, визначені як ключові зацікавлені сторони проекту.

Усіх підрядників та субпідрядників проекту буде обрано відповідно до Керівних принципів закупівель KfW для міжнародних тендерів та національних норм і стандартів України, які включають оцінку кваліфікації та відповідності будівельних підрядників.

4.1.2 Інші зацікавлені сторони

Зацікавлені сторони, яких також називають вторинними зацікавленими сторонами, – це окремі особи, групи або організації, які зацікавлені в проекті через його розташування, характеристики, потенційний вплив або актуальність для суспільних інтересів. Прикладами є регуляторні органи, представники уряду, суб'єкти приватного сектору, академічні та дослідницькі установи, профспілки, організації громадянського суспільства та культурні асоціації.

Державні органи, зацікавлені в проекті, представлені на таких рівнях:

- державний рівень (за винятком органів управління проектами);
- регіональний рівень;
- місцевий рівень.

Місцеві та національні підприємства також вважаються зацікавленими сторонами, оскільки вони можуть скористатися можливостями закупівель, пов'язаними з проектом. Хоча конкретний перелік компаній, що беруть участь у будівельній діяльності або потенційно зазнають впливу робіт, ще не визначено, місцеві підприємства можуть відігравати допоміжну роль або потребувати координації та допомоги під час реалізації проекту.

Організації громадянського суспільства можуть шукати інформацію про діяльність за проектом, зокрема щодо соціальних та екологічних аспектів.

Неурядові організації (НУО), преса та засоби масової інформації є важливим каналом комунікації з громадськістю та прозорості. З огляду на те, що проект реалізується на національному рівні через Міністерство освіти і науки України, ключовими зацікавленими сторонами вважаються як регіональні, так і державні ЗМІ.

4.2 Базові дані про зацікавлені сторони проекту та рівень залученості

Враховуючи специфіку місця розташування проекту та обсягу робіт, ключові групи зацікавлених сторін були визначені та оцінені, а їхні відповідні ролі – первинні чи вторинні – зведено в

Таблиця 5.

Таблиця 5: Короткий огляд ключових потенційних зацікавлених сторін

Зацікавлена сторона	Сторони, на які впливає проект (первинні зацікавлені сторони)	Інші зацікавлені сторони (другорядні зацікавлені сторони)
Інституції фінансування та управління проектами		
KfW		Фінансуюча установа, що надає фінансові ресурси, нагляд за проектом та підтримку у прийнятті стратегічних рішень на всіх етапах.
Міністерство освіти і науки України		Координація проектів на державному рівні, забезпечення узгодженості з національною галузевою політикою, де це можливо.
УФСІ / PEA	Загальне управління та координація проекту, включаючи адміністрування, звітність та дотримання процедур донорів та національних процедур.	
	Підтримує щоденну комунікацію з місцевою владою та впроваджує GRM на рівні місцевих субпроектів	
IC	Технічна допомога та підтримка впровадження, включаючи експертизу проектів, нагляд, моніторинг та забезпечення якості під час будівництва та експлуатації.	
Власник	Співпраця та технічна підтримка протягом усіх етапів проектування, будівництва, введення в експлуатацію та експлуатації для забезпечення ремонтпридатності та функціональності.	
Урядові установи та урядові або незалежні органи		

Зацікавлена сторона	Сторони, на які впливає проект (первинні зацікавлені сторони)	Інші зацікавлені сторони (другорядні зацікавлені сторони)
Міністерство розвитку громад та територій України		Забезпечення дотримання національного законодавства, будівельних стандартів та правил розвитку інфраструктури, включаючи реставрацію та реконструкцію будівель.
Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України		Відповідає за нагляд за політикою соціального захисту, що стосується потенційно постраждалих груп, протягом усього будівництва та експлуатації. Керівництво щодо виявлення та задоволення потреб вразливих груп, на які може вплинути проект.
Державна служба з надзвичайних ситуацій України (ДСНСУ)		Контроль за безпекою та технічною цілісністю будівель під час реконструкції відповідно до національних норм цивільного захисту, перегляд та затвердження вимог пожежної безпеки, цивільного захисту та готовності до надзвичайних ситуацій під час будівництва; постійний нагляд за забезпеченням готовності до надзвичайних ситуацій та реагування на них під час експлуатації.
Державне агентство з енергоефективності та енергетики України		Консультації щодо вимог до енергоефективності, технологій та передового досвіду, які можуть бути враховані в розробці та експлуатації проєктів. Огляд та рекомендації щодо узгодження з національною політикою енергоефективності та практиками сталого енергопостачання.
Державна служба України з питань праці		Забезпечення виконання національного трудового законодавства щодо трудових відносин та підтримка у розгляді скарг, пов'язаних з працею. Включаючи нагляд за умовами праці працівників проєктів, залучених підрядниками та субпідрядниками.

Зацікавлена сторона	Сторони, на які впливає проект (первинні зацікавлені сторони)	Інші зацікавлені сторони (другорядні зацікавлені сторони)
Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (Омбудсмен)		Реагує на скарги, подані безпосередньо до офісу Омбудсмена.
Місцеві органи влади		
Місцеві та регіональні адміністрації		Прийняття відповідної освітньої та технічної документації для реалізації Проекту та надання необхідних дозволів
Постачальники муніципальних державних послуг		Забезпечення тимчасових підключень до комунальних послуг (вода, електроенергія, управління відходами) під час будівництва та надійних комунальних послуг під час експлуатації. Забезпечення безперервності та якості муніципальних послуг та технічної підтримки.
Заклади охорони здоров'я (державні/приватні)		Внесок у моніторинг громадського здоров'я та заходи з підвищення обізнаності працівників, персоналу або місцевих громад.
Місцева громада		
Місцеві мешканці та мешканці будівель	Надання зворотного зв'язку щодо питань безпеки, доступності та послуг протягом усіх етапів проекту. Особи та домогосподарства, які постійно або тимчасово проживають у зоні впливу проекту, включаючи землевласників та користувачів природних ресурсів, де це можливо.	
Уражені вразливі групи	Залучення для забезпечення того, щоб проектування, будівництво та експлуатаційні заходи відображали потреби та права потенційно вразливих осіб. Особи або групи, які через соціально-економічні, демографічні або пов'язані зі здоров'ям характеристики (рівень доходу, стать, вік,	

Зацікавлена сторона	Сторони, на які впливає проект (первинні зацікавлені сторони)	Інші зацікавлені сторони (другорядні зацікавлені сторони)
	інвалідність, стан здоров'я, етнічна приналежність, статус переміщеного особи тощо), можуть бути непропорційно уражені та потребують індивідуальних заходів залучення.	
Сусідні мешканці та місцеві підприємства	Можливі тимчасові незручності, пов'язані з будівництвом (шум, пил, зміни в доступі), а також покращення послуг після завершення проекту. Потенційно зазнає впливу незручностей, пов'язаних з будівництвом, та ризиків для здоров'я та безпеки громади (шум, пил, дорожній рух, обмеження доступу), включаючи непрямі наслідки.	
Громадські організації та групи громадянського суспільства		Участь у консультаціях та сприяння комунікації між проектом та зацікавленими сторонами. Потенційно зазнають впливу незручностей, пов'язаних з будівництвом, та ризиків для здоров'я та безпеки громади (шум, пил, дорожній рух, обмеження доступу), включаючи непрямі наслідки.
Підрядники та постачальники		
Підрядники та субпідрядники	Виконання будівельних робіт; відповідальність за дотримання технічних специфікацій, екологічних стандартів, вимог охорони праці та техніки безпеки, а також процедур безпеки громади. Підрядники та субпідрядники (як виконавчі організації). Працівники проекту, найняті підрядниками та субпідрядниками, вважаються сторонами, на які впливає проект.	
Постачальники товарів та послуг	Забезпечення матеріалами, обладнанням та послугами, що відповідають необхідним технічним, екологічним та соціальним стандартам як під час будівництва, так і експлуатації.	

Зацікавлена сторона	Сторони, на які впливає проект (первинні зацікавлені сторони)	Інші зацікавлені сторони (другорядні зацікавлені сторони)
Інші зацікавлені сторони		
Медіа		Надання своєчасної та точної інформації про хід виконання проекту, ключові етапи та публічні оголошення.
Робітничі та профспілки		Моніторинг та захист прав працівників і дотримання національних і міжнародних трудових норм. Стосується умов праці працівників проекту та вирішення скарг.
Широка громадськість, неурядові організації, академічні та дослідницькі установи		Зацікавлені сторони, зацікавлені в результатах, впливі та ширших соціальних чи екологічних аспектах проекту. Включаючи екологічні, соціальні, правозахисні, галузеві організації, дослідницькі установи, експертні спільноти та професійні/бізнес-асоціації.
Розробники / Оператори сусідніх проектів		Інші інвестиції або інфраструктурні проекти в регіоні, діяльність яких може створювати сукупний екологічний або соціальний вплив або вимагати координації (наприклад, спільна інфраструктура, управління дорожнім рухом, комунальні послуги).

4.3 Базові дані щодо сторін, на які впливає проєкт, та зацікавлених сторін

Важливо оцінити потенційний вплив проєкту та визначити, чи може він вплинути на осіб чи групи, що перебувають у не вигідному становищі або є вразливими, таких як внутрішньо переміщені особи (ВПО).

Основні зацікавлені сторони також можуть бути визначені на пізніших етапах серед вразливих осіб та сімей, включаючи малозабезпечені домогосподарства, безробітних, неповні сім'ї, осіб з інвалідністю, представників меншин та осіб, які стикаються з проблемами, пов'язаними з гендерною ідентичністю, сексуальною орієнтацією, релігією чи етнічною приналежністю.

Як зазначено в рамковому документі SEP, розробленому USIF у рамках ESMF, цей SEP для конкретного об'єкта забезпечує комплексний аналіз кожного закладу для визначення представництва вразливих груп, включаючи внутрішньо переміщених осіб (ВПО), неурядові організації та медичних працівників, які працюють з постраждалими особами, особливо з людьми з інвалідністю. SIP вживатиме відповідних заходів на основі конкретних потреб цих вразливих груп, забезпечуючи належне врахування та інтеграцію їхніх думок та відгуків щодо діяльності проєкту в планування та реалізацію проєкту.

Базові показники визначення зацікавлених сторін проєкту представлені в **Таблиця 6**. Ключові визначені зацікавлені сторони проєкту зведено в **Таблиця 7**.

Таблиця 6: Базові дані про ключових зацікавлених сторін проєкту

Показник (дані станом на грудень 2025 року)	Одиниця	Ні
Мешканці будівлі		
Загальна кількість житлових кімнат у будівлі	.	100
Загальна кількість мешканців, що проживають у будівлі – приблизно.	Особи	218
Вік мешканців:		
старше 75 років	Особи	0
від 60 до 75 років	Особи	12
Від 18 до 60 років	Особи	192
жінка	Особи	71
чоловік	Особи	147
Підлітки та діти віком до 18 років	Особи	14

Таблиця 7: Основні сторони, на яких це впливає

Зацікавлена сторона	Розташування	Рівень впливу	Вразлива група	Рівень залученості
Внутрішньо переміщені особи (ВПО)	На місці	Первинний	Так	Безпосередньо
Студенти	Житло на території та прилеглі райони	Первинний	Можливо	Безпосередньо
Ветерани / Учасники бойових дій / Сім'ї загиблих	На місці	Первинний	Можливо	Безпосередньо
Біженці та особи, що повернулися з окупованих територій	Житло на місці або поблизу	Первинний	Так	Безпосередньо
Муніципальна влада / Місцева рада	Міська адміністрація	Вторинний	Ні	Непрямо
Партнер з впровадження субпроекту (SIP)	Міська адміністрація	Первинний	Ні	Безпосередньо
Підрядник / Будівельна компанія	На місці	Первинний	Ні	Безпосередньо
Департамент соціальних служб	Муніципальний рівень	Вторинний	Ні	Непрямо
Гуманітарні організації / НУО	Присутність у місті/регіоні	Вторинний	Ні	Непрямо
Органи громадського транспорту	Прилеглі вулиці та транспортні вузли	Вторинний	Ні	Непрямо
Мешканці найближчих районів / члени громади	Навколишній район	Первинний	Можливо	Безпосередньо
Пожежна безпека та служби екстреної допомоги	Місцевий округ	Вторинний	Ні	Непрямо
Магазини та користувачі послуг повсякденного життя	Місцевий округ	Вторинний	Ні	Непрямо
Регіональна екологічна інспекція	Регіональна влада	Вторинний	Ні	Непрямо

5 Стратегія взаємодії із зацікавленими сторонами

В рамках проекту USIF ІХ, РЕА забезпечує процедури взаємодії із зацікавленими сторонами відповідно до положень Керівництва з операцій USIF та ESMF. Комунікація та інформаційний обмін для цього субпроєкту були розроблені для всіх визначених зацікавлених сторін на основі їхніх можливостей та можливостей адекватно реагувати на потреби, що висувуються різними групами.

5.1 Мета та відповідальність за впровадження

Український фонд соціальних інвестицій (УФСІ) визнає важливість постійної взаємодії з відповідними установами, місцевими органами влади, громадами та іншими зацікавленими сторонами, що є необхідним для успіху проєкту. З цією метою Партнер з впровадження субпроєкту (ПВСП) за підтримки УФСІ зазвичай проводить публічні консультації із зацікавленими сторонами, групами/осібами (у будь-якій формі, що підходить з огляду на обмеження, встановлені воєнним станом, включаючи:

- письмові онлайн-консультації,
- громадські слухання,
- семінари, фокус-групи,
- інтерв'ю тощо)

перед підготовкою

для конкретного об'єкта.

Такий підхід допомагає організувати процес взаємодії із зацікавленими сторонами для збору думок, коментарів та пропозицій для підтримки розвитку та вдосконалення проєкту на етапах проєктування та впровадження, тим самим збільшуючи переваги для мешканців, які зараз користуються приміщеннями, а також для майбутніх мешканців.

Для забезпечення належних та своєчасних консультацій із зацікавленими сторонами, SIP за підтримки РЕА та консультанта з впровадження (IC), відповідального за впровадження SEP, включаючи комунікацію з місцевими органами влади та всіма відповідними зацікавленими сторонами.

Усі підрядники, відповідальні за конкретні види діяльності за проєктом, також будуть зобов'язані впровадити План екологічного захисту (ПЗЗС). Положення щодо впровадження ПЗЗС, включаючи механізм розгляду скарг, будуть включені до тендерної документації та договірних угод з кожним підрядником.

5.2 Загальна комунікаційна стратегія та процес розкриття інформації

5.2.1 Інструменти взаємодії із зацікавленими сторонами

Як зазначено в попередніх розділах, практика взаємодії із зацікавленими сторонами в українських державних установах зазвичай здійснюється відповідно до національного законодавства. Для цілей цього проєкту установи, перелічені в **Таблиця 8** були визначені як основні органи, відповідальні за розгляд скарг.

Таблиця 8: Провідні організації у сфері взаємодії із зацікавленими сторонами та розгляду скарг

Назва	Функції
Міністерство освіти і науки України	Координація проєктів на державному рівні
Агентство з виконання проєктів (PEA)	Управління та координація проєктів
Партнер з впровадження субпроєкту (SIP)	Планування, впровадження та підтримка ефективного механізму взаємодії із зацікавленими сторонами та розгляду скарг на рівні субпроєкту
Стрийська міська рада	Місцевий орган влади безпосередньої участі
8 . ».	Користувач будівлі та приймає скарги
Місцева громада	Працівники закладу, мешканці та персонал гуртожитку, а також мешканці прилеглих будівель/установ можуть подавати скарги, а також надавати позитивні відгуки та пропозиції.

за підтримки PEA відповідає за організацію та проведення консультацій із зацікавленими сторонами на рівні субпроєкту протягом усього життєвого циклу субпроєкту. Консультації із зацікавленими сторонами є безперервним процесом і є невід'ємною частиною управління екологічними та соціальними ризиками, прийняття рішень та реалізації субпроєкту.

проводить консультації щодо екологічних, соціальних, охоронних та безпекових ризиків та впливів, пов'язаних з субпроєктом. Потенційний негативний вплив субпроєкту, запропоновані заходи щодо пом'якшення наслідків та підходи до комунікації із зацікавленими сторонами викладено в **Таблиця 9**.

Таблиця 9: Інформація зацікавлених сторін щодо потенційних негативних впливів субпроєкту та заходів щодо їх пом'якшення

Зацікавлені сторони	Потенційний негативний вплив від субпроєкту	Основні заходи щодо пом'якшення	Тип зв'язку	Занепокоєння/побажання зацікавлених сторін
<p>Уряд України в особі Міністерства освіти і науки України, Наглядова рада УФІ</p> <p>Донор: Уряд Німеччини через KfW</p>	<p>Ризики, пов'язані з навколишнім середовищем, соціальним сектором, здоров'ям та безпекою, можуть призвести до: втрати репутації та фінансових збитків, недосягнення цілей проєкту, затримок у його реалізації.</p>	<p>Дотримуватися вимог екологічних та соціальних стандартів Світового банку та відповідного законодавства України.</p>	<p>Щомісячна, щоквартальна, піврічна та річна звітність</p>	<p>Спеціальні вимоги Донора зазначені в Окремій угоді до проєкту «Сприяння розвитку соціальної інфраструктури – УФСІ ІХ»</p>
<p>Члени місцевих громад – бенефіціари субпроєктів</p>	<p>Екологічні, соціальні та медичні ризики та вплив СП можуть безпосередньо впливати на членів громади</p>	<p>Дотримання положень (ESMF), Плану екологічного та економічного (ESMP) (включаючи) та відповідного законодавства України.</p>	<p>ПІП (представники місцевої громади) несуть безпосередню відповідальність за реалізацію субпроєктів .</p> <p>Регулярне особисте спілкування через місцевих консультантів РЕА та інших членів команди РЕА, консультації, тренінги, семінари, друковані ЗМІ, соціальні мережі.</p>	<p>Планується вивчення потреб бенефіціарів.</p> <p>Права та обов'язки викладені в Меморандумі про взаєморозуміння та Рамковій угоді з</p>

Зацікавлені сторони	Потенційний негативний вплив від субпроєкту	Основні заходи щодо пом'якшення	Тип зв'язку	Занепокоєння/побажання зацікавлених сторін
Місцеве управління та місцеве самоврядування	Екологічні, соціальні та медичні ризики та вплив субпроєкту можуть призвести до втрати репутації та місцевих екологічних та/або соціальних проблем.	Дотримання положень ESMF, ESMP (включаючи SEP) та відповідного законодавства України.	Представники місцевої влади є членами Робочої групи та безпосередньо реалізують субпроєкт. Регулярне особисте спілкування через місцевих консультантів РЕА та інших членів команди РЕА, консультації, тренінги, семінари, друковані ЗМІ, соціальні мережі.	Планується вивчення потреб бенефіціарів. Права та обов'язки Власника/Власника активів викладені в Меморандумі про взаєморозуміння та Рамковій угоді з
Підрядники та субпідрядники	Екологічні, соціальні, медичні та безпекові ризики та вплив на будівельний майданчик можуть зупинити або затримати будівництво та призвести до фінансових збитків і втрати репутації.	Дотримання положень ESMF, ESMP, C-ESMP, інших договірних вимог ESHS та відповідного законодавства України у сфері охорони навколишнього середовища, охорони праці та безпеки праці.	Широке використання тендерних процедур, високоякісна та зрозуміла тендерна та договірна документація, публікація тендерних пропозицій у національних та місцевих засобах масової інформації, проведення передтендерних конференцій, навчання та консультацій для персоналу підрядника Агентством з питань	Спеціальні аспекти політики та стандартів Підрядника щодо охорони навколишнього середовища, охорони праці та техніки безпеки викладені в Специфікації охорони праці, охорони праці та техніки безпеки як частина договірної документації та Плану (PA-ESMP). Потреби/переваги спеціального підрядника будуть визначені під час

Зацікавлені сторони	Потенційний негативний вплив від субпроекту	Основні заходи щодо пом'якшення	Тип зв'язку	Занепокоєння/побажання зацікавлених сторін
			економічної діяльності (РЕА). Моніторинг та контроль впровадження ESMP керівником проекту (інженером).	затвердження та моніторингу Плану (ESMP) керівником проекту.
Місцеві мешканці та мешканці будівель	Виникнення шуму під час будівельних робіт.	Забезпечення виконання будівельних робіт у встановлені години.	Оголошення про узгодження робочого часу.	Використовуйте великий шрифт під час створення та розміщення оголошень; уникайте використання технічних термінів та складних формулювань
	Утворення пилу під час будівельних робіт.	Забезпечення дотримання стандартів та норм. Впровадження заходів, передбачених у робочій програмі	Повідомлення про можливість участі в моніторингу впливу робіт, що утворюють пил, наприклад, через механізм розгляду скарг.	Використовуйте великий шрифт під час створення та розміщення оголошень; уникайте використання технічних термінів та складних формулювань
	Перебої в роботі комунальних послуг (водопостачання, електроенергія)	Повідомлення підрядника про заплановані роботи на об'єкті не вимагає відключення електроенергії та води. В іншому випадку, узгодження годин зупинки	Повідомлення від підрядника про заплановані роботи	Публікація оголошення заздалегідь (за один день) до початку робіт

Зацікавлені сторони	Потенційний негативний вплив від субпроекту	Основні заходи щодо пом'якшення	Тип зв'язку	Занепокоєння/побажання зацікавлених сторін
Уражені вразливі групи	Обмежений доступ до інформації через вік, інвалідність, статус переміщеної особи або соціальну вразливість	Адаптоване розкриття інформації з використанням доступних форматів та зрозумілої, нетехнічної мови	Використання спрощених письмових матеріалів та усних пояснень	Чітка, своєчасна та зрозуміла інформація
	Підвищена чутливість до шуму, пилу, тимчасових перебоїв у наданні послуг або обмежень доступу	Додаткова допомога для забезпечення доступу до послуг та інформації під час будівництва	Пряме спілкування через представників SIP та місцевих соціальних служб	Врахування конкретних потреб та обмежень
	Труднощі з використанням стандартних каналів подання скарг	Пріоритетний розгляд занепокоєнь, порушених вразливими особами. Забезпечення доступності GRM для вразливих груп	Цільові сповіщення та консультації	Легкий доступ до відповідальних осіб та механізмів розгляду скарг
Сусідні мешканці та місцеві підприємства	Тимчасова зміна/обмеження маршрутів руху у зв'язку з будівництвом .	Інформування про зміни/обмеження на маршрутах руху. Розміщення знаків з покажчиками руху.	Оголошення, обговорення на засіданні, розміщення на вебсайті місцевої ради	Використовуйте великий шрифт під час створення та розміщення оголошень; уникайте використання технічних термінів та складних формулювань

5.2.1.1 Засоби інформування

Міністерство освіти і науки України mon.gov.ua

SIP / PEA / USIF usif.ua

Публічні оголошення поширюються через засоби масової інформації (місцеві радіо- та телевізійні станції, щоденні газети, соціальні мережі тощо).

5.2.1.2 Механізм розгляду скарг

Центральний офіс УФСІ	Анастасія Бельдей	Адміністратив Консультант Телефон: +38 (066) 560 15 47 +38 (044) 356-65-50 Електронна пошта: a.beldiei@usif.ua
-----------------------	-------------------	---

Регіональний офіс УФСІ	Світлана Круглова	онсультант із розвитку громад Телефон: +38 (93) 8210375 Електронна пошта: s.kruhlova@usif.ua
------------------------	-------------------	--

Партнер з впровадження Sup-проектів	Ганна Король	« - 8 . Стри » Телефон +38 (095) 947-79-01 Електронна пошта: vpu8@ukr.net
-------------------------------------	--------------	---

5.2.2 Офіційний запит на інформацію

Офіційні запити на доступ до інформації, отримані SIP, PEA або будь-якими іншими установами, зазначеними вище, обробляються відповідно до положень та процедур, встановлених Законом України «Про звернення громадян», як детально описано в Розділі 4: «**Помилка! Джерело посилання не знайдено.**»

Згідно із Законом України «Про звернення громадян», строки розгляду скарг визначені таким чином:

- Загальний термін розгляду становить до 30 днів з дати отримання (стаття 20). Цей термін дозволяє всебічно розглянути скаргу та прийняти обґрунтоване рішення.

- Якщо питання не потребує додаткового вивчення, його необхідно вирішити негайно, але не пізніше 15 днів з дня отримання.
- Якщо для розгляду справи потрібен додатковий час, термін може бути продовжено, але не більше ніж на 45 днів. Заявника необхідно повідомити про продовження та причини затримки.

Таким чином, максимальний термін розгляду скарги згідно із законом становить 45 днів, у такому разі необхідне подальше розслідування.

Якщо громадянин незадоволений рішенням органу державної влади, він може звернутися до Омбудсмена, незалежного органу, відповідального за допомогу громадянам в отриманні доступу до запитуваної інформації.

Звернення до Омбудсмена – це офіційний запит на захист прав і свобод, який може бути поданий письмово, в електронному вигляді або особисто, якщо громадянин вважає, що його права були порушені. Омбудсмен розглядає звернення протягом одного місяця, з можливістю продовження терміну до 45 днів у складних випадках. Кожне звернення має містити опис проблеми, контактні дані та підпис заявника; анонімні звернення не приймаються.

Шаблони скарг можна знайти на офіційному вебсайті Омбудсмена.

5.3 Стратегія взаємодії із зацікавленими сторонами для виявлених вразливих груп

Для забезпечення прозорості та мінімізації збоїв під час реконструкції гуртожитку було розроблено окремий план залучення визначених вразливих груп. Він також спрямований на забезпечення безпеки та захист прав мешканців, враховуючи, що гуртожиток залишається повністю функціональним під час реконструкції, а також те, що в будівлі проживають люди похилого віку/ВПО та діти.

Програма залучення вразливих груп розроблена для того, щоб:

- (1) Запобігати вимушеному переселенню або розселенню мешканців.
- (2) Мінімізувати перебої в повсякденному житті мешканців та забезпечити постійний доступ до основних послуг та інфраструктури.
- (3) Оперативно та прозоро вирішувати проблеми мешканців для підтримки довіри та співпраці.
- (4) Забезпечити дотримання стандартів WB ESS5, продемонструвавши, що проєкт поважає права мешканців та надає належну підтримку, де це необхідно.
- (5) Забезпечує безперебійну роботу бізнесу/громадської установи (ринку, торгового центру) та її відвідувачів з обмеженими перебоями у щоденній роботі.

План є частиною загальної системи взаємодії із зацікавленими сторонами та не повинен впроваджуватися окремо; всі ключові принципи та процедури, викладені в загальному процесі взаємодії із зацікавленими сторонами, повинні суворо дотримуватися.

5.3.1 Консультативна взаємодія та збір відгуків

Щоб мінімізувати ризик спрацьовування вимог WB ESS 5, важливо активно залучати мешканців для отримання чіткого розуміння їхніх потреб, проблем та очікувань. Наступні дії слід впровадити в рамках загального підходу до вирішення проблем:

- Проводьте щомісячні зустрічі з мешканцями для обговорення поточних реабілітаційних заходів, збору відгуків щодо перебоїв та представлення заходів щодо мінімізації незручностей.
- Для мешканців, які мають конкретні проблеми, пропонуйте індивідуальні консультації з керівництвом проекту або координатором з екологічних та соціальних питань (E&S) для визначення та впровадження індивідуальних рішень.
- Проводьте періодичні опитування для збору відгуків мешканців щодо впливу будівництва, безпеки та ефективності комунікації. Використовуйте результати для оновлення та вдосконалення плану взаємодії за необхідності.

5.3.2 Канали зв'язку

Для зміцнення комунікації та зміцнення довіри із зацікавленими сторонами з вразливих груп, до початку будівельних робіт слід створити та підтримувати на постійній основі наступні канали зв'язку відповідно до графіка комунікації, викладеного в наступному розділі.

Консультаційні зустрічі	Щоквартальні консультаційні сесії та спеціальні брифінги повинні проводитися протягом усього проекту (або субпроекту) для забезпечення постійної взаємодії із зацікавленими сторонами та обміну інформацією.
Дошки оголошень	Інформаційні таблички мають бути розташовані в місцях загального користування, таких як входи та лаунжі, для щотижневого оновлення та термінових повідомлень, пов'язаних з проектом (або субпроектом).
Прямі електронні листи	Зацікавленим сторонам мають бути надані персоналізовані оновлення та офіційні повідомлення, зокрема у разі суттєвих змін у проекті (або субпроекті).
Друковані оголошення	Важливі оголошення з питань, пов'язаних з проектом (або субпроектом), мають бути доставлені до кімнати кожного мешканця.
Гаряча лінія/групи в соціальних мережах/месенджери	Для надання оновлень у режимі реального часу та відповіді на запити мешканців, пов'язані з проектом (або субпроектом), має бути підтримуваний спеціальний номер телефону та група миттєвих повідомлень.
Щоквартальний звіт про взаємодію з зацікавленими сторонами	Оновлення проекту (або субпроекту) та зведення заходів щодо взаємодії із зацікавленими сторонами мають бути розміщені на офіційному вебсайті, надаючи детальну інформацію про хід виконання та поточні дії.

5.3.3 Програма громадських консультацій

Громадські консультації із зацікавленими сторонами (Г) проводяться для інформування громадськості про проект, його цілі та доступні канали зворотного зв'язку, а також для виявлення потенційних ризиків та впливу, а також для збору та документування громадських думок та пропозицій, пов'язаних з проектом.

Громадські консультації ініціює, організовує та керує :

- На етапі підготовки проекту – якомога раніше, до початку його реалізації;
- Під час етапу будівництва – за потреби протягом усього періоду реалізації, особливо у випадках змін в обсягу проекту або діяльності, які можуть призвести до нових позитивних або негативних наслідків, або якщо у зв'язку з проектом виникає соціальна напруженість;
- Під час консультаційних зустрічей та за конкретним запитом визначені вразливі групи повинні бути своєчасно та всебічно інформовані з наступних тем.

Цілі залучення до публічних консультацій, включаючи потенційні теми для обговорення, представлені в **Таблиця 10**.

Таблиця 10: Мета залучення для громадських консультацій

Мета залучення	Теми
Обмін інформацією та комунікація Надавати своєчасну інформацію про стан будівельних робіт, потенційний вплив та застосовні протоколи безпеки, пов'язані з проектом (або субпроектом).	<ul style="list-style-type: none"> • Регулярно надавати інформацію про стан відновлювальних робіт, включаючи графіки робіт, майбутні етапи будівництва, очікувані перебої та будь-які зміни в доступі або комунальних послугах. • Провести вступні та подальші консультації, щоб поінформувати мешканців про проект (або субпроект) реабілітації, окреслити програму залучення зацікавлених сторін та відповісти на будь-які початкові запитання чи занепокоєння. • Кожна консультація також повинна охоплювати заплановані роботи з видалення азбесту та відповідні заходи охорони здоров'я та безпеки.
Заходи з охорони навколишнього середовища, охорони праці та техніки безпеки Зменшити ризики та забезпечити безпеку всіх мешканців гуртожитків під час будівельних робіт, пов'язаних з проектом (або субпроектом)	<ul style="list-style-type: none"> • Чітко опишіть та повідомте про всі зони з обмеженим доступом до будівництва в гуртожитку, щоб запобігти випадковому доступу до активних робочих зон, включаючи зони видалення азбесту. • Розповсюджуйте інструкції з безпеки, в яких викладено процедури евакуації у разі надзвичайної ситуації, заходи щодо боротьби з пиловим та шумовим забрудненням, а також рекомендації щодо заходів індивідуального захисту. • Проведіть інструктажі з техніки безпеки, присвячені конкретним небезпекам, що очікуються під час

Мета залучення	Теми
<p>Механізм розгляду скарг</p> <p>Створити просту, доступну та конфіденційну систему, яка дозволить мешканцям оперативно повідомляти про занепокоєння, тим самим запобігаючи невирішеним питанням, пов'язаним із субпроектом</p>	<p>будівництва, та пояснить, як мешканці можуть мінімізувати вплив, особливо під час робіт з видалення азбесту, пов'язаних з проектом (або субпроектом).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Забезпечити повне розуміння всіма вразливими зацікавленими сторонами процедури механізму подання скарг, розробленої для вирішення конкретних проблем мешканців, зокрема тих, що стосуються доступу до основних об'єктів та послуг. • Надайте чітку інформацію про те, як мешканці можуть повідомляти про проблеми, включаючи покрокові інструкції щодо подання скарг через різні канали зв'язку, з можливістю зробити це анонімно. • Ці заходи застосовуються протягом усієї реалізації проекту (або субпроекту).

Конкретний перелік питань для консультації SIP щодо цього субпроекту представлено в **Таблиця 11** Помилка! Джерело посилання не знайдено..

Таблиця 11: Планування на рівні субпроектів та консультації із зацікавленими сторонами

Тема для консультації	Групи зацікавлених сторін	Порушені питання/Запропоновані та узгоджені рішення	Використана форма консультації	Дата та місце консультації	Відповідальна особа
Координація проектних рішень	Дизайнер, Власник сайту, SIP, РЕА	Обговорення проектних рішень відповідно до вимог інклюзивності та житлових стандартів для ВПО	Зустріч на місці, повідомлення зацікавлених сторін	Стадія проектування	Консультант з розвитку потенціалу громади Керівник
Шум під час будівництва	Мешканці поблизу	Обговорення робочого часу для шумних робіт. Домовитися, що відповідно до законодавства, шумні	Зустріч на місці, повідомлення зацікавлених сторін	Примітка ⁵	Консультант з розвитку потенціалу громади

⁵Точна дата консультації буде визначена після ідентифікації підрядника. План консультацій буде оновлено відповідно.

Тема для консультації	Групи зацікавлених сторін	Порушені питання/Запропоновані та узгоджені рішення	Використана форма консультації	Дата та місце консультації	Відповідальна особа
		роботи будуть виконуватися у робочі дні з 8:00 до 17:00 та не будуть виконуватися у вихідні та святкові дні. Підрядник повідомить мешканців заздалегідь (за один день), розмістивши оголошення.			Керівник Менеджер проекту
Забруднення повітря, пошкодження рослинності, забруднення ґрунтових вод та ґрунту, управління відходами	Мешканці поблизу	Обговорення участі громади в моніторингу якості повітря, пошкодження рослинності, забруднення ґрунтових вод та ґрунту, а також управління відходами поблизу будівельного майданчика. Підрядник повідомить мешканців заздалегідь (за один день), розмістивши оголошення; зберігати демонтовані відходи в контрольованій зоні та обприскувати водою для зменшення пилу; зменшувати пил під час використання пневматичних інструментів шляхом обприскування водою та/або використання	Зустріч на місці, повідомлення зацікавлених сторін	Примітка ⁶	Консультант з розвитку потенціалу громади Керівник Менеджер проекту

⁶Точна дата консультації буде визначена після ідентифікації підрядника. План консультацій буде оновлено відповідно.

Тема для консультації	Групи зацікавлених сторін	Порушені питання/Запропоновані та узгоджені рішення	Використана форма консультації	Дата та місце консультації	Відповідальна особа
		пилосбірників; підтримувати чистоту навколишніх територій.			
Відключення електроенергії та води	Мешканці найближчих районів, персонал підрядника	Підрядник повинен підтвердити, що роботи не вимагають відключення електроенергії або водопостачання до сусідніх будівель.	Зустріч на місці, повідомлення зацікавлених сторін	Примітка ⁷	Консультант з розвитку потенціалу громади Керівник Менеджер проекту
Порушення рослинного покриву	Члени місцевої громади	Підрядник діятиме суворо відповідно до затвердженої проектної документації та (ESMP).	Зустріч на місці, повідомлення зацікавлених сторін	Примітка ⁸	Консультант з розвитку потенціалу громади Керівник Менеджер проекту
Потенційний конфлікт через дорожній рух під час будівництва	Члени місцевої громади	Мешканців було проінформовано про будівництво житла для ВПО, маршрути руху транспорту під час будівництва та відповідні заходи безпеки.	Зустріч на місці, повідомлення зацікавлених сторін	Примітка ⁹	Консультант з розвитку потенціалу громади Керівник
Планування заходів контролю за	Члени місцевої громади	Обговорення заходів щодо організації контролю за	Зустріч на місці, повідомлення	Примітка ¹⁰	Консультант з розвитку потенціалу громади

⁷Точна дата консультації буде визначена після ідентифікації підрядника. План консультацій буде оновлено відповідно.

⁸Точна дата консультації буде визначена після ідентифікації підрядника. План консультацій буде оновлено відповідно.

⁹Точна дата консультації буде визначена після ідентифікації підрядника. План консультацій буде оновлено відповідно.

¹⁰Точна дата консультації буде визначена після ідентифікації підрядника. План консультацій буде оновлено відповідно.

Тема для консультації	Групи зацікавлених сторін	Порушені питання/Запропоновані та узгоджені рішення	Використана форма консультації	Дата та місце консультації	Відповідальна особа
управлінням відходами		управлінням відходами.	зацікавлених сторін		Керівник Підрядники
Зменшення ризиків ракетних ударів	Члени місцевої громади, персонал підрядника	Обговорення планів дій, включаючи плани евакуації до укриттів у разі ракетних ударів, обстрілів або бомбардувань, а також дії щодо мінімізації ризиків для життя та здоров'я.	Зустріч на місці, повідомлення зацікавлених сторін	Примітка ¹¹	Консультант з розвитку потенціалу громади Керівник
Зменшення ризиків, пов'язаних з випадковим виявленням невибухлих боєприпасів	Члени місцевої громади, персонал підрядника	Обговорення планів дій у разі виявлення вибухонебезпечних залишків війни та доцільність організації навчання Державною службою України з надзвичайних ситуацій.	Зустріч на місці, повідомлення зацікавлених сторін	¹¹	Консультант з розвитку потенціалу громади Керівник

документує кожну консультацію (учасники, формат, порушені питання, узгоджені дії, відповідальні особи та терміни) та оновлює записи консультацій після кожної взаємодії. SIP забезпечує постійний контакт з місцевими групами/осібами зацікавлених сторін та проводить консультації періодично.

Планування залучення інших зацікавлених сторін здійснюється РЕА та для цього конкретного субпроєкту представлено в Таблиці Таблица 12.

ПЗЗС є документом, що постійно оновлюється, і його слід оновлювати за потреби, щоб відобразити результати консультацій, зміни у зацікавлених сторонах або обсязі субпроєкту, а також будь-які нові або виникаючі ризики та проблеми, виявлені під час реалізації, у координації з

¹¹Точна дата консультації буде визначена після ідентифікації підрядника. План консультацій буде оновлено відповідно.

Таблиця 12: Планування діяльності на рівні проекту (з акцентом на інших зацікавлених сторонах)

Зацікавлені сторони	Метод залучення	Матеріали	Розташування	Відповідальна особа	Дата
Наглядова рада (НР) УФІФ	УФСІ регулярно готує та подає аналітичні матеріали, бюджети, плани та звіти на розгляд та затвердження НС. Регулярні засідання НС.	Стан реалізації СП, річний бюджет ФСІ, плани та звіти.	Засідання Наглядової ради УФІ.	УФСІ	У встановлені терміни, відповідно до вимог Керівництва з операцій USIF та інших керівних документів .
Донор: Уряд Німеччини через KfW	ФСІ регулярно готує та подає аналітичні матеріали, бюджети, плани, звіти на розгляд та затвердження KfW. ФСІ надає допомогу KfW у контролі за впровадженням заходів ESHS.	Відповідно до графіка звітності, встановленого Окремою угодою до Грантової та Проектної угоди	Банк розвитку KfW Телефон: +49 69 7431-4260 Факс: +49 69 74 31-3796 info@kfw-entwicklungsbank.de Офіс KfW у Києві Офіс № 1 вул. Велика Васильківська, 44 Київ 01004 Україна Телефон: +38 04 45 81 19 55 Факс: +380 44 289 1125 kfw.kiew@kfw.de	УФСІ	Відповідно до графіка звітності, встановленого Окремою угодою до Грантової та Проектної угоди.
Члени місцевих громад – бенефіціари субпроектів	SIP представляє місцеву громаду та бере безпосередню участь в управлінні на всіх етапах циклу SP. Регулярні зустрічі SIP Інформаційні стенди щодо проекту SP, залучення SIP до планування ESM, механізм розгляду скарг на рівні об'єкта,	Протоколи засідань SIP, Актуальна інформація на інформаційному табло сайту SP, ESPM, скарги, Оновлення SEP після консультацій, протоколи Комітету GRM, публікації на вебсайті USIF та в місцевих ЗМІ.	Адреса СП: м. Стрий, Кравецька, 5, Львівська обл	УФСІ	Відповідно до положень Керівництва з операцій USIF та інших керівних документів USIF

Зацікавлені сторони	Метод залучення	Матеріали	Розташування	Відповідальна особа	Дата
	публікації на вебсайті УФСІ https://usif.ua/ , у місцевих ЗМІ, публічні консультації з місцевими групами зацікавлених сторін				
Місцеві органи влади та органи місцевого самоврядування	Члени Робочої групи представляють місцеві органи влади та безпосередньо залучені до управління на всіх етапах циклу Стратегічного планування. Регулярні зустрічі SIP Інформаційні таблички на сайті SP.	Протоколи засідань Робочої групи ESPM, скарги. Публікації на вебсайті УФСІ та в місцевих ЗМІ, спільні (з УФСІ) прес-конференції.	Адреса місцевої громади: Адреса органу місцевого самоврядування: Львівська обласна державна адміністрація, вул. Винниченка , 18 , Львів, 79008, Україна. Телефон: +380 (32) 233-12-45, Електронна пошта : info@lviv-obl.gov.ua Офіційний вебсайт: lviv-obl.gov.ua . Стрийська міська рада Адреса: 82400, Львівська обл., м. Стрий , вул. Шевченка, 71 Телефони: 0800334515, +380 (32) 288 05 43 Електронна пошта: stryimvk@loda.gov.ua	УФСІ	Відповідно до положень Керівництва з експлуатації та інших керівних документів USIF

5.3.4 Хронологія комунікації

У наступному розділі представлено структурований графік ключових заходів взаємодії, які будуть реалізовані протягом усього проектного циклу. Графік забезпечує своєчасну та послідовну комунікацію із зацікавленими сторонами, що дозволяє регулярно оновлювати інформацію, збирати відгуки та оперативно реагувати на виникаючі проблеми.

Дотримуючись Графіку комунікації, команда проекту може підтримувати прозорість, зміцнювати довіру зацікавлених сторін та пом'якшувати потенційні ризики протягом усього проекту.

Огляд комунікаційних заходів на різних етапах проекту наведено в **Таблиця 13**.

Таблиця 13: Комунікаційні дії на різних етапах проекту

Сцена	Комунікаційна подія	Періодичність
Етап передбудівництва / Проектування:	Підготовка разом з представниками місцевої влади, власником об'єкта та членами громади, а також підписання Меморандуму про реалізацію субпроекту.	Одного разу
	Створення Партнера з впровадження субпроекту (ПВСП/SIP), як представника громади, відповідального за впровадження СП	Одного разу
	Створення робочої групи для реалізації субпроекту.	Одного разу
Під час будівництва	Участь SIP та власника об'єкта у створенні GRM на рівні SP та забезпеченні її функціонування.	Створення – одноразово . Контроль функціонування – протягом усієї реалізації субпроекту.
	Інформування SIP та власник об'єкта щодо безпеки АСМ.	Одного разу
	Залучення SIP до екологічного та соціального скринінгу SP.	Одного разу
	Залученість SIP та власник об'єкта для підготовки вихідних даних для проектування та затвердження завдання на проектування.	Одного разу
	Участь ПВСП та власника об'єкта у затвердженні розробленої проектно-кошторисної документації. Включаючи проектні рішення щодо заходів безпеки,	Одного разу

	щодо експлуатації об'єкта протягом періоду будівництва.	
	Участь SIP та власника об'єкта у підготовці, затвердженні та оприлюдненні Плану екологічного та соціального менеджменту (ESMP), (SEP), Плану управління відходами (PUM). Включаючи заходи безпеки, щодо експлуатації об'єкта протягом періоду будівництва .	Одного разу
Після будівництва	Участь Команди із взаємодії із зацікавленими сторонами та власника об'єкта у моніторингу впровадження Плану екологічного та соціального менеджменту (ПЕСМ), (ПЗЗС) та Плану управління відходами (ПУВ).	Протягом усього періоду реалізації субпроекту
	Участь SIP та власника об'єкта у створенні та затвердженні план заходів щодо експлуатації та обслуговування будівлі та її розвитку протягом гарантійного терміну та періоду експлуатації.	Одного разу

Одним із найважливіших кроків є своєчасне початкове повідомлення інформації про проект усім вразливим зацікавленим сторонам, що гарантує їм достатній час для підготовки до тимчасових порушень життєдіяльності, спричинених запланованими відновлювальними роботами. Підрядник повинен розробити детальний план усіх будівельних робіт, які будуть проводитися в житлових районах або поблизу них (наприклад, у кімнатах, на певних поверхах або на зовнішніх фасадах). Потім SIP повинен повідомити цей план зацікавленим сторонам до початку будь-яких робіт. Графік також повинен передбачати достатньо часу для розгляду потенційних скарг і має бути узгоджений до початку будівельних робіт.

6 План взаємодії із зацікавленими сторонами

Принципи, що керують розробкою методів взаємодії із зацікавленими сторонами, базуються на Керівництві KfW щодо сталого розвитку, Політичній заяві KfW щодо прав людини та ESS10 Екологічних та соціальних стандартів Світового банку. Ці принципи включають наступне:

- Залучення забезпечить, щоб місцеві громади, на яких безпосередньо впливає проект, а також зацікавлені сторони отримували своєчасну, актуальну, зрозумілу та доступну інформацію у культурно прийнятній формі, вільній від маніпуляцій, втручання, примусу чи залякування. Усі інформаційні матеріали будуть опубліковані українською та англійською мовами.
- Взаємодія із зацікавленими сторонами включатиме ідентифікацію та аналіз зацікавлених сторін, планування, розкриття інформації, консультації та участь, механізм розгляду скарг та постійну звітність перед відповідними зацікавленими сторонами.

- Усі вимоги національного законодавства України щодо розкриття публічної інформації та розгляду скарг будуть повністю виконані.
- Процес розкриття інформації розпочнеться до реалізації проекту, щоб забезпечити належну підготовку та обізнаність.

SIP за підтримки РЕА проводитиме публічні консультації та керуватиме поширенням інформації, вирішуючи ключові питання, що стосуються проекту. Усі зацікавлені сторони будуть своєчасно поінформовані про обсяг проекту, контактні особи для запитів та наявність проектної документації через офіційний вебсайт РЕА, місцеві ЗМІ (друковані, цифрові та соціальні канали), дошки оголошень у гуртожитках, а також прями зустрічі або інші відповідні засоби.

Стандартні методи комунікації будуть застосовуватися до, під час та після реалізації проекту для забезпечення постійної взаємодії із зацікавленими сторонами. Враховуючи поточні обмеження та заходи безпеки, пов'язані з війною, особисті зустрічі будуть організовані лише тоді, коли це дозволено урядовими постановами. Тому взаємодія із зацікавленими сторонами спиратиметься на безпечні та гнучкі підходи до комунікації, що відповідають обмеженням у режимі реального часу та рекомендаціям щодо безпеки.

Запропоновані методи взаємодії із зацікавленими сторонами наведено в **Таблиця 14**.

Таблиця 14: Запропоновані методи для заходів із залучення зацікавлених сторін

Метод	Мета	Інструменти
Друковані інформаційні матеріали для громадськості	Надання інформації, пов'язаної з проектом	Листівки та інформаційні бюлетені
Використання будівель та місць загального користування	Охоплення широкої громадськості інформацією, пов'язаною з проектом	Інформаційні стенди
ЗМІ (цифрові канали, газети, електронні ЗМІ)	Охоплення широкої громадськості інформацією, пов'язаною з проектом	Соціальна реклама, прес-релізи, інтерв'ю
Вебсайти УФСІ, регіональних/державних адміністрацій та власника проекту (або субпроекту)	Миттєве надання інформації, пов'язаної з проектом	Веб-сторінка проекту з регулярними оновленнями щодо прогресу, включаючи розкриття інформації про механізм розгляду скарг, План управління навколишнім середовищем та План екологічного та соціального розвитку (ПЕСМ) та План екологічного та соціального розвитку (ПЗЗС).
Аркуші відповідей	Отримання відгуків зацікавлених сторін	Форми для скарг та зворотного зв'язку на інформаційних стендах та веб-сторінках, доступні під час консультаційних зустрічей; окрема внутрішня форма для скарг для персоналу підрядника та субпідрядника
Консультаційні зустрічі / особисті зустрічі	Розповсюдження інформації про проект	Зустрічі із залученими сторонами для представлення деталей проекту, механізму розгляду скарг, Плану екологічного та соціального менеджменту (ESMP) та Плану екологічного та соціального менеджменту (SEP)
Підвищення обізнаності щодо безпечного управління азбестовмісними та іншими небезпечними матеріалами	Поширення інформації про ризики для здоров'я та навколишнього середовища, а також відповідні заходи щодо їх пом'якшення, пов'язані з азбестовими матеріалами	Стратегія підвищення обізнаності щодо азбестовмісних матеріалів та інших потенційно небезпечних матеріалів, інформаційні листи та веб-сторінка

Домогосподарства та підприємства, які можуть прямо чи опосередковано постраждати від тимчасового зайняття землі або приміщень, будуть відвідані індивідуально та/або письмово проінформовані про потенційний вплив проекту на їхню власність, включаючи детальну інформацію про шляхи доступу до ділянки та тривалість робіт, пов'язаних з проектом, якщо такий вплив буде виявлено.

Мешканці, підприємства та навчальні заклади в зоні проекту, які можуть постраждати від тимчасового перекриття доріг або обмеженого доступу, будуть офіційно повідомлені у письмовій формі щодо тривалості, графіку та обсягу запланованих робіт. За потреби, рішення будуть розроблені спільно із зацікавленими сторонами, перш ніж відбудеться будь-яке перекриття або порушення роботи. За необхідності будуть проведені окремі зустрічі або консультації, щоб забезпечити, щоб залучення зацікавлених сторін залишалось гендерно врахованим та інклюзивним.

- Консультації з місцевою громадою за участю окремих осіб, домогосподарств та підприємств, які постраждали від будівельних робіт, будуть організовані за потреби у відповідних громадських або установчих приміщеннях.
- Індивідуальні консультативні зустрічі будуть проведені з конкретними групами зацікавлених сторін та вразливими групами для вирішення конкретних питань у міру їх виникнення. Ці зустрічі можуть бути ініційовані SIP, РЕА, консультантом-виконавцем (ІС), підрядником або відповідними групами зацікавлених сторін.

6.1 Розкриття та затвердження ПЗЗС

Згідно з операційними процедурами УФСІ, після підготовки проекту План залучення зацікавлених сторін (ПЗЗС) підлягає розкриттю як частина Плану екологічного та соціального менеджменту (ПЕСМ/ESMP). З цією метою SIP або Робоча група проводить зустріч для затвердження Плану екологічного та соціального менеджменту (ESMP). На зустрічі SIP присутні керівники закладу та представники місцевих органів влади. У протоколі SIP або Робочої групи зазначається рішення щодо розкриття ESMP та необхідність для членів SIP або Робочої групи інформувати мешканців гуртожитку, персонал та людей, які проживають у сусідніх будинках. З цією метою SIP організовує консультації з місцевою громадою та місцевими органами влади з питань ESMP. Потім SIP включає відповідні коментарі та пропозиції до оновленого ESMP та пов'язаного з ним SEP і подає його до USIF на затвердження. Затверджений ESMP та пов'язаний з ним SEP, після рішення SIP, повинні бути:

- опубліковані на рівні громади: у місцевих ЗМІ/на вебсайтах державних органів та/або на вебсайті УФСІ, або
- згідно з вимогами безпеки воєнного стану: публікується коротке повідомлення про зміст Плану екологічного та соціального менеджменту (ПЕСМ) або План екологічного та соціального менеджменту (ПЕСМ) подається на розгляд на запит зацікавлених сторін для проведення публічних консультацій (тривалістю не менше одного місяця).

7 Ресурси та обов'язки щодо впровадження заходів щодо взаємодії із зацікавленими сторонами

Підрядник повинен призначити відповідального представника до початку будь-яких будівельних робіт. Ця особа буде основною контактною особою з питань координації, комунікації та дотримання вимог протягом усього етапу реалізації.

Ресурси та обов'язки, виділені для взаємодії із зацікавленими сторонами, наведено в **Таблиця 15**.

Таблиця 15: Ресурси та обов'язки щодо взаємодії із зацікавленими сторонами

Зацікавлені сторони	Методи залучення	Інструменти та матеріали	Відповідальний людина	Хронологія	Нотатки
Вразливі групи	Консультаційні зустрічі; розповсюдження друкованих інформаційних матеріалів для громадськості; використання аркушів для відповідей.	Консультаційні зустрічі із залученими сторонами; буклети та інформаційні бюлетені; форми для подання скарг для зворотного зв'язку від зацікавлених сторін, розміщені на інформаційних стендах та веб-сторінці проекту; форми доступні під час консультацій та у скриньках для збору інформації на об'єкті проекту (субпроекту).	підтрим	Перед початком будівництва	Комунікація з цією групою зацікавлених сторін має координуватися через команду управління гуртожитком та призначену відповідальну особу.
Команда управління гуртожитком	Організація консультаційних зустрічей у громадських будівлях та місцях проведення заходів; розповсюдження друкованих інформаційних матеріалів для громадськості; підвищення обізнаності щодо управління азбестом.	Консультаційні зустрічі із зацікавленими сторонами; інтерв'ю; листівки та інформаційні бюлетені; інформаційні стенди; інформаційні матеріали щодо управління азбестом; інформаційні листки та веб-сторінка.		Перед початком будівництва	Комунікація з цією групою зацікавлених сторін має бути організована через команду управління гуртожитком та призначеного представника керівництва.

Зацікавлені сторони	Методи залучення	Інструменти та матеріали	Відповідальний людина	Хронологія	Нотатки
Громадяни та громади / Бізнес або організації	Призначений представник від РЕА та адміністрації міста Стрий має забезпечити ефективну координацію та своєчасне вирішення питань.	Листівки та інформаційні бюлетені; форми для подання скарг для зворотного зв'язку із зацікавленими сторонами, доступні на інформаційних стендах та веб-сторінці; форми, що розповсюджуються під час консультаційних зустрічей.	Підрядник – ESHS	Перед початком будівництва	Комунікація із зацікавленими сторонами координується через РЕА як провідну установу.
Підрядники та субпідрядник и проекту	Консультаційні зустрічі; друковані інформаційні матеріали для громадськості; підвищення обізнаності щодо управління азбестом; бланки відповідей.	Консультаційні зустрічі із зацікавленими сторонами; буклети та інформаційні листки; інформаційні матеріали щодо управління азбестом (інформаційні листки, веб-сторінка); форми для подання скарг для зворотного зв'язку від зацікавлених сторін, доступні на інформаційних стендах та веб-сторінці.	ESHS –	Перед початком будівництва	Сесії з комунікації та підвищення обізнаності повинні проводитися спільно Підрядником та Експертом з охорони навколишнього середовища, охорони праці та техніки безпеки під наглядом SIP.

Зацікавлені сторони	Методи залучення	Інструменти та матеріали	Відповідальний людина	Хронологія	Нотатки
Н О, преса та засоби масової інформації	Розкриття інформації на веб-сторінці; друковані інформаційні матеріали для громадськості.	Веб-сторінка проекту з регулярними оновленнями інформації про хід виконання; буклети та інформаційні бюлетені; форми для подання скарг для зворотного зв'язку від зацікавлених сторін, доступні на інформаційних стендах та веб-сторінці; форми, що розповсюджуються під час консультаційних зустрічей.		До та під час будівництва	до преси та контактів зі ЗМІ через прес-центр обласної державної адміністрації.

8 Механізм розгляду скарг

Керівні принципи сталого розвитку KfW, екологічні та соціальні стандарти (ESS) Групи Світового банку та інші міжнародні передові практики вимагають створення та підтримки Механізму розгляду скарг (GRM), доступного для всіх зацікавлених сторін. Цей механізм було запроваджено на ранній стадії проекту та буде підтримуватися протягом усього життєвого циклу проекту.

Механізм розгляду скарг розроблений для забезпечення справедливої, прозорої та оперативної системи реєстрації та вирішення скарг, пов'язаних з проектом. Його головна мета — вирішити проблеми мирним шляхом, зменшуючи потребу в судовому провадженні, одночасно захищаючи права та інтереси як заявників, так і УФСІ, а також зменшуючи ризики, зазвичай пов'язані з судовими позовами.

УФСІ (PEA) забезпечить створення та ефективне функціонування системи управління скаргами та їх розгляду відповідно до законодавства України та вимог KfW. GRM не обмежує доступ до судових чи адміністративних засобів правового захисту, доступних згідно з національним законодавством.

8.1 Розгляд скарг на рівні /USIF

Незалежно від того, чи подається скарга усно чи письмово, її необхідно зареєструвати в день отримання, включаючи контактну інформацію заявника.

- Рівень отримання: Скарги реєструються призначеним представником у місці отримання, а потім повідомляються регіональному керівнику з реалізації проекту.
- Регіональний рівень: Керівник регіональної групи з впровадження проекту реєструє скаргу та повідомляє адміністративного консультанта в центральному офісі USIF.
- Центральний рівень: Адміністративний консультант у Центральному офісі USIF реєструє всі скарги та забезпечує підготовку, підписання та документування відповідей Центральним офісом USIF.

Очікується, що більшість скарг безпосередньо стосуються конкретних видів діяльності за проектом і, як правило, можуть бути вирішені на місцевому рівні. Однак деякі скарги можуть надходити на рівні головного офісу та регіонального офісу. У такому випадку проект відповіді має бути підготовлений на рівні регіонального офісу протягом трьох робочих днів та надісланий до головного офісу USIF для розгляду та затвердження. Протягом тижня головний офіс USIF має затвердити/фінально оформити відповідь та призначити відправника. Відповідь на скарги/претензії має бути надана відправниками у письмовій формі, при цьому будь-яка усна відповідь має бути продубльована у письмовій формі. Загальний термін відповіді скаржнику не повинен перевищувати 15 днів.

Надіслані відповіді реєструються та зберігаються в головному офісі USIF та регіональному офісі.

На запит та за необхідності, USIF може, відповідно до вищезазначеної процедури, брати участь у розгляді та підготовці відповідей на складні скарги, отримані на місцевому рівні, безпосередньо до SIP. У такому випадку скаргу необхідно передати до центрального офісу USIF протягом трьох робочих днів з моменту реєстрації. Після цього центральний офіс USIF має три дні для розгляду, складання та видачі відповіді, надаючи копію місцевій команді для подання.

Якщо УФСІ не може вирішити проблему шляхом негайних коригувальних заходів, протягом 30 календарних днів з моменту підтвердження скарги має бути визначено довгостроковий коригувальний захід. УФСІ надасть детальне пояснення, чому проблему не можна вирішити або вона не потребує подальших дій, і відповідно повідомить заявника. Відповідь також повинна містити вказівки щодо подальших кроків, якщо заявник вважає результат незадовільним.

Механізм розгляду скарг також передбачає адміністративну або судову ескалацію, якщо це необхідно.

УФСІ готує щомісячні звіти для KfW про отримані скарги та вжиті заходи для їх вирішення.

Скарги можна подати через офіційний вебсайт, телефоном (+38 (044) 356-65-50) або електронною поштою (office@usif.ua). Інформація про відповідальних контактних осіб та канали зв'язку на місцевому рівні та рівні одержувачів була поширена під час публічних консультацій та опублікована онлайн. Відповідальні контактні особи також можна знайти у розділі 5.2.1.

8.2 Розгляд скарг на рівні партнера з впровадження субпроєкту

Партнер з впровадження субпроєкту (SIP) відповідає за впровадження та функціонування Механізму розгляду скарг (GRM) на місцевому рівні. Очікується, що більшість скарг будуть безпосередньо пов'язані з діяльністю субпроєкту, тому їх можна буде вирішити безпосередньо на рівні субпроєкту.

Субпроєкт GRM включає: публікацію каналів подання скарг; прийняття та реєстрацію скарг у той самий день; розслідування та оцінку; прийняття рішень щодо коригувальних дій; ведення реєстру скарг; та моніторинг дотримання процедур GRM.

ПВСП має створити Комітет з питань GRM, відповідальний за управління та вирішення всіх скарг, пов'язаних із субпроєктами, включаючи ті, що подаються внутрішньо переміщеними особами та іншими вразливими або неблагополучними групами. Місцевий консультант з регіонального офісу USIF надаватиме консультаційну та наглядову підтримку Комітету з питань GRM.

Делікатні скарги, зокрема ті, що стосуються трудових питань або сексуальної експлуатації, насильства чи домагань (SEA/SH), повинні розглядатися конфіденційно, з обмеженим доступом та відповідно до принципів, орієнтованих на постраждалих.

На рівні субпроєктів застосовуються такі стандартні терміни:

- Реєстрація скарг: у той самий робочий день, що й отримання;
- Початкова оцінка та проєкт відповіді: протягом трьох (3) робочих днів;
- Звернення до регіонального офісу USIF у разі невирішеного або складного питання: протягом трьох (3) робочих днів;
- Впровадження довгострокових коригувальних заходів, де це необхідно: протягом тридцяти (30) календарних днів.

Процедура GRM субпроєкту повинна також забезпечувати, щоб:

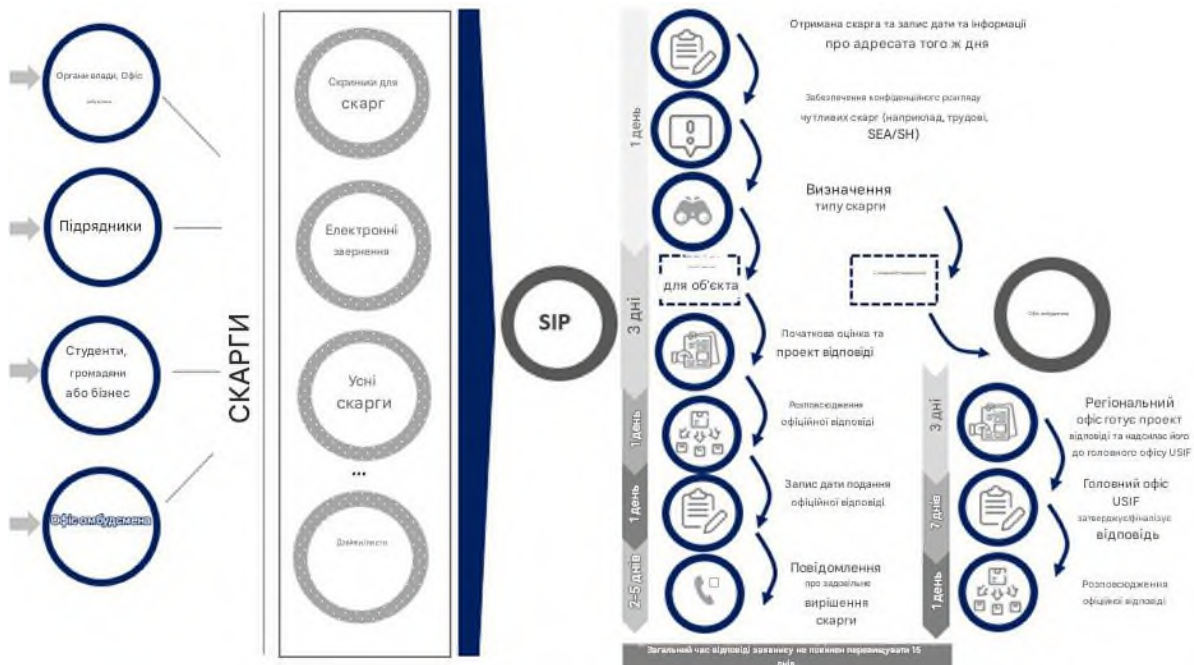
- Інформація щодо кожної відповіді, наданої відповідним керівником на подані коментарі/скарги, буде розміщена на веб-сайті місцевого органу влади або органу місцевого самоврядування або розкрита іншим чином, враховуючи безпекову ситуацію, як це дозволено SIP.

- Голова комітету GRM буде відповідальним за управління поданими коментарями та комунікацію з громадськістю.
- Підрядники та субпідрядники, залучені до процесу будівництва, будуть залучені до впровадження GRM на будівельному майданчику відповідно до положень тендерної та договірної документації.

Підрядники, залучені до реалізації проектної діяльності, повинні будуть дотримуватися всіх відповідних положень SEP. Кожен підрядник повинен повідомляти SIP про кожну отриману скаргу, усну чи письмову, та надати детальну інформацію про вжиті заходи або звернутися до ІС за вказівками щодо вирішення питання.

Загальний огляд процесу механізму розгляду скарг представлено на **Рисунок 3** Помилка! Джерело посилання не знайдено..

Рисунок 3: Блок-схема процесу розгляду скарг

SIP щомісяця надаватиме зведені звіти про скарги та рішення до регіонального офісу USIF.

Контактні дані для звернень громадськості та відповідальних осіб за GRM наведено у **Помилка! Джерело посилання не знайдено..**

8.3 Зовнішні скарги

Було створено зовнішній механізм подання скарг, адаптований до проектної діяльності та відповідно до вимог KfW. Буде використовуватися стандартна форма для подання скарг (Додаток 1: Форма скарги щодо проекту), а на об'єктах, що проходять реконструкцію, будуть встановлені скриньки для скарг.

Короткий огляд усіх доступних каналів подання скарг буде включено до інформаційного буклета про проект разом із копією форми для зовнішніх скарг. Ці матеріали будуть надані визначеним зацікавленим сторонам у різних місцях, таких як будівельний майданчик та громадські будівлі.

SIP повинен забезпечити доступність, безпеку та чітке маркування форм та скриньок для скарг. Зацікавлені сторони можуть подавати скарги в будь-якій письмовій формі та можуть залишитися анонімними. Якщо контактні дані не надано, скаргу все одно буде зареєстровано та розслідувано, а будь-які вжиті заходи будуть задокументовані. Зворотній зв'язок має бути розкрито через публічні канали, де це доречно.

8.4 Внутрішні скарги

Партнер з впровадження субпроєкту (ПВСП) повинен прийняти та впровадити внутрішній механізм розгляду скарг для вирішення питань, що виникли з боку його персоналу, а також працівників підрядників і субпідрядників. ПВСП повинен забезпечити всім працівникам доступ до прозорого та конфіденційного процесу розгляду скарг.

Цього можна досягти, встановивши скриньки для скарг, щоб збирати скарги, коментарі та пропозиції будівельного персоналу. Ці скриньки слід розміщувати в місцях, доступних для працівників, таких як адміністративні офіси на будівельному майданчику, їдальні (якщо використовуються) або житлові приміщення (якщо використовуються), та розташовувати таким чином, щоб забезпечити конфіденційність. Бланки для скарг повинні бути легкодоступними поруч зі скриньками для легкого доступу.

Скарги, подані в будь-якій формі, вважаються обґрунтованими та опрацьовуються відповідно. Скарги від працівників підрядників, отримані через скриньки, регулярно збираються SIP та розглядаються призначеними особами відповідно до встановленої внутрішньої процедури розгляду скарг.

Після аналізу та рішення щодо врегулювання, SIP доручить відповідальному підряднику вжити коригувальних заходів та закрити скаргу.

Серйозні або невирішені скарги щодо праці мають бути передані через ту саму структуру звітності та нагляду, що й інші скарги щодо проєкту, та мають бути включені до зведеної звітності про скарги, що подається до регіонального та центрального офісів USIF.

9 Моніторинг та звітність

Моніторинг та звітність щодо залучення зацікавлених сторін є важливими для оцінки ефективності, спроможності та якості дій, що здійснюються під час реалізації субпроєкту партнером з впровадження субпроєкту (SIP), виконавчим агентством (PEA) та консультантом з впровадження (IC).

SIP відповідатиме за моніторинг усіх заходів щодо взаємодії із зацікавленими сторонами, пов'язаних із проєктом, забезпечення впровадження, регулярного оновлення та дотримання SEP, а також звітування про хід виконання перед PEA. Результати діяльності SIP щодо взаємодії із зацікавленими сторонами будуть включені до звітів PEA про моніторинг.

Результати взаємодії із зацікавленими сторонами будуть звітуватися до KfW у рамках звітності про екологічну та соціальну діяльність – раз на півроку на етапі підготовки та щокварталу на етапі будівництва.

Керівник PEA з питань екології, соціальної сфери, охорони здоров'я та безпеки (ESHS) постійно аналізуватиме, контролюватиме та звітуватиме про скарги. Звіти про діяльність із взаємодії із зацікавленими сторонами готуватимуться півроку на етапі підготовки та щокварталу на етапі будівництва та будуть публічно оприлюднені на вебсайті установи. Звіти включатимуть:

- Кількість скарг та запитів, отриманих протягом звітного періоду, з детальною інформацією про вжиті заходи;
- Форма подання (усна, письмова, електронна);
- Порівняння статистики скарг із попередніми звітними періодами;
- Категоризація скарг;
- Статус скарг (відкриті, вирішені або закриті);
- Дати та місця проведення консультативних зустрічей або інших заходів із взаємодії, включаючи присутність зацікавлених сторін;
- Порушені проблеми та занепокоєння з інформацією про те, як їх було вирішено та як вжито коригувальних заходів.

SIP підтримуватиме процедуру розгляду скарг на рівні субпроекту, яка охоплюватиме всі види діяльності та інвестиції на всіх етапах субпроекту. Усі зацікавлені сторони будуть проінформовані про механізм розгляду скарг, включаючи контактні особи та методи подання. Метою процедури розгляду скарг є забезпечення того, щоб усі коментарі та скарги від будь-якої зацікавленої сторони були визнані, розглянуті та розглянуті вчасно та належним чином.

Усі скарги будуть зареєстровані в Реєстрі скарг Проекту (Додаток 2: Реєстр скарг щодо проекту) та підтверджені протягом 15 календарних днів. SIP за підтримки РЕА опублікує та регулярно оновлюватиме всі відповідні документи та процедури розгляду скарг на вебсайті Проекту.

Додаток 1: Форма скарги щодо проекту

Довідковий номер	
Повне ім'я (необов'язково) ☐ Я хочу анонімно подати свою скаргу. ☐ Прошу не розголошувати мою особу без моєї згоди.	
Контактна інформація Будь ласка, позначте, як ви бажаєте, щоб з вами зв'язалися (пошта, телефон, електронна пошта).	☐ Поштою: <i>Будь ласка, вкажіть поштову адресу.</i> _____ _____ _____ ☐ Телефонном: _____ ☐ Електронною поштою _____
Бажана мова спілкування	☐ українська ☐ Інше: _____
Опис інциденту для скарги	Що сталося? Де це сталося? З ким це сталося? Який результат проблеми?
Дата інциденту / скарги	
☐ Одноразовий інцидент/скарга (дата _____) ☐ Траплялося більше одного разу (скільки разів? _____) ☐ Триває (наразі виникає проблема)	
Що б ви хотіли побачити?	
Контактна інформація для запитів та скарг: Тема: Увага: Ім'я: Телефон:	Підпис: _____ Дата: _____

Додаток 2

Сприяння розвитку соціальної ІХ

30-46-08 KfW /

, 5,

( )/KfW»

13.03.2026 • 01

Розроблено	Перевірено рекомендовано:	та Затверджено
Юлія Чорна Експерт з екологічних питань та сталого розвитку	Олександр Красовський , Консультант з екологічних та соціальних безпекових політик	Голова ПВСП
Дата: 13.03.2026	Дата: 13.03.2026	Дата: 13.03.2026

Історія версій:

Версія	Дата	Опис основних змін
Цей документ: Версія 01	Дата: 13.03.2026	Базова редакція

Зміст

1	Мета плану управління відходами	4
2	Обсяг та цілі проєкту	4
3	Опис субпроєкту	5
4	Нормативно-правова база	7
4.1	Національне законодавство	7
4.2	Міжнародні вимоги	9
5	Класифікація відходів	10
6	Ролі та відповідальність	11
6.1	Агенція з впровадження проєкту (АВП)	11
6.2	Рівень регіонального офісу	11
6.3	Партнери з впровадження субпроєкту (ПВСП)	12
6.4	Підрядники	12
6.5	Експерт з АВМ (Супервайзер з небезпечних відходів)	12
6.6	Спеціалізовані підприємства з поводження з відходами	13
7	Стратегія управління відходами	13
7.1	Принцип ієрархії управління відходами	13
7.1.1	Запобігання утворенню та мінімізація відходів	14
7.1.2	Підготовка відходів до повторного використання	14
7.1.3	Перероблення відходів	14
7.1.4	Відновлення відходів	15
7.1.5	Захорнення на полігоні	15
8	Ідентифікація та роздільне збирання відходів	16
8.1	Відходи, що утворюються під час демонтажних робіт	16
8.2	Відходи, що утворюються під час виконання ремонтно-відновлювальних робіт	17
8.3	Тимчасова зона збирання відходів	17
9	Поводження з будівельними відходами та розливами	18
10	Управління небезпечними відходами	18
10.1	Загальні положення	18
10.2	Транспортування та видалення АВМ	20
10.3	Видалення відпрацьованих компактних люмінесцентних ламп (CFL)	21
11	Комунікація, навчання та моніторинг	21
11.1	Комунікація та перегляд	21
11.2	Навчання	21

12 Моніторинг та звітність	22
13 Плани управління відходами для процесів демонтажу та ремонтно-відновлювальних	22
ДОДАТОК А – Форма обліку відходів	30

Перелік рисунків

Рисунок 1: Розташування субпроєкту в м. Стрий	5
Рисунок 2: Супутникове зображення субпроєкту в м. Стрий	6
Рисунок 3: Ієрархія управління відходами	13

Перелік таблиць

Таблиця 1: Загальна характеристика будівлі	6
Таблиця 2: Попередній обсяг робіт	6
Таблиця 3: План управління відходами для процесу демонтажу	23
Таблиця 4: План управління відходами для ремонтно-відновлювальних робіт	27

Перелік скорочень

АСМ, АВМ	Азбестовмісні відходи
АМР, ПУА	План управління азбестом
АРРВ	Плану виконання робіт з видалення азбесту
ВІР	Найкраща галузева практика
ЕШС	Екологічні, соціальні, санітарно-гігієнічні та безпекові аспекти
ГФА	Загальна площа
ЕСМР	План управління екологічними та соціальними аспектами
ІДР, ВПО	Внутрішньо переміщена особа
КfW	Kreditanstalt für Wiederaufbau – Німецький банк фінансової допомоги
РСВ, ПХБ	Поліхлоровані біфеніли (канцерогенний забруднювач)
РЕА, АВП	Агенція з впровадження Проєкту (УФСІ)
СЕР	План залучення стейкхолдерів
СІР, ПБСП	Партнер з впровадження субпроєкту
УСІФ, УФСІ	Український фонд соціальних інвестицій
WMP, ПУВ	План управління відходами

1 Мета плану управління відходами

План управління відходами (ПУВ) розроблено з метою визначення процедур і розподілу відповідальності щодо належного поводження, зберігання, транспортування та видалення відходів, що утворюються під час реалізації субпроєкту. Документ забезпечує ідентифікацію, мінімізацію та належне управління впливами, пов'язаними з відходами, відповідно до екологічних стандартів і вимог законодавства. План також враховує специфічні ризики та види діяльності субпроєкту й доповнює інші інструменти екологічних і соціальних гарантій.

Основними цілями цього Плану управління відходами є:

- Збільшення обсягів повторного використання, перероблення та відновлення відходів, зменшення кількості відходів, що спрямовуються на захоронення, а також підвищення ефективності використання ресурсів.
- Оптимізація можливостей запобігання утворенню та мінімізації обсягів відходів.
- Зменшення ризиків негативного впливу на здоров'я населення та довкілля шляхом впровадження практик управління відходами, що відповідають принципам ієрархії управління відходами та найкращим міжнародним практикам.

Цей План управління відходами визначає основні національні та міжнародні нормативно-правові акти у сфері управління відходами, встановлює ролі та відповідальність сторін, а також охоплює питання збирання, роздільного збирання та зберігання відходів, можливості їх повторного використання та перероблення, а також передачу відходів спеціалізованим компаніям.

2 Обсяг та цілі проєкту

Український фонд соціальних інвестицій відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 740 від 28 квітня 2000 року реалізує проєкт «Сприяння розвитку соціальної інфраструктури (УФСІ ІХ)», що фінансується Урядом Німеччини через Банк розвитку KfW.

Метою проєкту є забезпечення додаткового енергоефективного житла для внутрішньо переміщених осіб (ВПО) у відібраних громадах України. Досягнення цієї мети передбачається переважно шляхом розширення та енергоефективної реконструкції існуючих соціальних будівель, а також впровадження навчальних програм з енергоефективності, спрямованих на підвищення обізнаності персоналу, підрядників та ВПО. Термін реалізації проєкту становить чотири роки (2024–2027).

Політичним партнером KfW в Україні є Міністерство освіти і науки України, яке адмініструє низку гуртожитків, призначених для проживання ВПО.

« 8 . » є ключовим партнером у реалізації проєкту, оскільки земельна ділянка перебуває у комунальній власності Львівської обласної державної адміністрації та надана «ДНЗ « 8 . » у постійне користування..

У межах Плану управління екологічними та соціальними аспектами території проєкту (PA-ESMP) цей План управління відходами (ПУВ) розроблено з метою забезпечення відповідності субпроєкту вимогам національного законодавства у сфері управління відходами та застосовним міжнародним стандартам, зокрема Екологічним і соціальним стандартам KfW.

3 Опис субпроєкту

Субпроєкт № 30-46-08 спрямований на покращення умов проживання внутрішньо переміщених осіб (ВПО) у Львівській області шляхом модернізації приміщень, призначених для їх тимчасового розміщення. Як частина цього субпроєкту передбачається виконання робіт з термомодернізації гуртожитку Державного навчального закладу «
8 . . . . .» – п'ятиповерхової будівлі з підвалом, розташованої за адресою: вул. Кравецька, 5, м. Стрий. Метою виконання робіт є підвищення енергоефективності будівлі та покращення загальних умов проживання ВПО, які перебувають у місцях тимчасового проживання.

Гуртожиток розташований у центральній частині міста Стрий – адміністративного центру Стрийського району та Стрийської міської територіальної громади. Місто характеризується щільною житловою та громадською забудовою, розвинутою інженерною інфраструктурою, а також значною кількістю соціальних, освітніх і культурних об'єктів. Загальне розташування субпроєкту наведено на **Помилка! Неправильне посилання закладки..** Супутникове зображення місця реалізації субпроєкту представлено на Рисунку Рисунок 2.

Гуртожиток межує:

- з півночі – з приватною забудовою
- зі сходу - з внутрішнім подвір'ям та іншими будівлями
- із заходу - з житловими будинками
- з півдня - з вул. Кравецькою, навпроти якої розташований міський ринок – один із ключових об'єктів торговельної інфраструктури міста, що формує активне пішохідне та транспортне середовище.

Земельна ділянка перебуває у комунальній власності та надана ДНЗ «
8 . . . . .» у постійне користування. Цільове призначення земельної ділянки - для будівництва та обслуговування навчальних будівель і гуртожитків. Площа земельної ділянки становить 0,3439 га.

Роботи з реконструкції виконуватимуться в гуртожитку ДНЗ «
8 . . . . .». Інформація щодо будівлі наведена в Таблиці 1, а попередній обсяг робіт - у Таблиці 2. Точний перелік і технічні характеристики робіт визначаються відповідною тендерною документацією.

Рисунок 1: Розташування субпроєкту в м. Стрий

Джерело: © OpenStreetMap contributors. Data available under the Open Database License (ODbL). URL: <https://www.openstreetmap.org>

Рисунок 2: Супутникове зображення субпроєкту в м. Стрий

Джерело: Google. (2025). Satellite view of Stryi (Lviv), Ukraine [Satellite image].
Google Maps. <https://www.google.com/maps/place/Stryii,+Lviv+Oblast,+Ukraine>
(Imagery ©2025 Maxar Technologies, CNES / Airbus, Google.)

Таблиця 1: Загальна характеристика будівлі

No.	Image	Name of facility	Building Size
1	 <p>Google. (2025). Street View of Stryi (Czernowitz), Ukraine [Street View image]. Google Maps. https://www.google.com/maps (Imagery ©2025 Google.)</p>	ДНЗ « 8 . » Гуртожиток (п'ятиповерховий з підвалом)	Загальна площа: 3 877.5 м ² Житлова площа: 2 097.8 м ²

Таблиця 2: Попередній обсяг робіт

Попередній обсяг робіт:
<p><i>Загальні аспекти:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Реконструкції підлягає вся будівля в частині зовнішніх робіт. • Роботи виконуються під час експлуатації будівлі. • Потрібен високий рівень координації з мешканцями.

- Будівля використовується студентами та ВПО.
- Адміністрація гуртожитку здійснює комунікацію з мешканцями

Ремонтні роботи:

- Реконструкція головного входу, навісів та приміщень.
- Фарбування внутрішніх стін.
- Модернізація існуючої системи водовідведення дощових вод.
- Теплова ізоляція фасаду.
- Теплова ізоляція підвального приміщення та підземної частини фундаментних стін
- Благоустрій прилеглої території

4 Нормативно-правова база

Наведений нижче огляд нормативно-правової бази зосереджений на відповідних національних та міжнародних стандартах у сфері управління відходами.

4.1 Національне законодавство

Усі заходи, що здійснюються відповідно до цього ПУВ, повинні щонайменше відповідати таким вимогам національного законодавства.

Закон “Про управління відходами”	<p>Закон про управління відходами регулює питання розроблення планів і програм у сфері управління відходами; визначає права та обов'язки юридичних і фізичних осіб у сфері поводження з відходами; встановлює ієрархію управління та операції з відходами; порядок і умови збирання, перевезення, оброблення, перероблення, зберігання та видалення відходів; питання імпорту, експорту та транзиту відходів; здійснення моніторингу; функціонування інформаційної системи та фінансування у сфері управління відходами.</p> <p>Метою цього Закону є: запобігання утворенню відходів та максимальне зменшення їх обсягів; повторне використання придатних компонентів відходів; забезпечення сталого розвитку шляхом охорони та раціонального використання природних ресурсів; запобігання негативному впливу відходів на довкілля, життя і здоров'я людини; екологічно безпечно видалення відходів; а також забезпечення високого рівня захисту довкілля, життя і здоров'я людини.</p>
Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку класифікації відходів та Національного переліку відходів”	<p>Постанова встановлює правові та процедурні засади ідентифікації, класифікації та обліку утворених відходів. Вона визначає стандартизовану методологію встановлення виду, походження та небезпечних властивостей відходів відповідно до європейських і національних екологічних вимог.</p>
Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України “Про затвердження Порядку ведення державного обліку відходів та	<p>Наказ встановлює уніфіковані вимоги до ведення обліку та подання звітності у сфері управління відходами. Відповідно до наказу, всі суб'єкти, які утворюють або здійснюють операції з відходами, зобов'язані систематично документувати інформацію про види відходів, їх обсяги, джерела утворення та подальші операції з оброблення чи видалення.</p>

подання звітності і Типової форми обліку відходів”	Зібрані дані подаються в електронній формі через платформу «ЕкоСистема» з використанням типової форми звітності, що забезпечує уніфікацію інформації, можливість її комплексного аналізу, ефективний моніторинг потоків відходів та сприяє впровадженню принципів сталого управління відходами.
Закон “Про систему громадського здоров’я”	Закон визначає правові та організаційні засади запобігання та реагування на ризики для здоров’я населення, зокрема пов’язані з впливом небезпечних відходів. Він передбачає встановлення відповідних стандартів, вимог до ліцензування, здійснення державного нагляду (контролю), інформування населення, а також міжсекторальну взаємодію з метою мінімізації ризиків для здоров’я людини.
Наказ Міністерства охорони здоров’я України “Про затвердження Державних санітарних норм і правил “Про безпеку та захист працівників від шкідливого впливу азбесту та матеріалів і виробів, що містять азбест””	Наказ запроваджує комплексну заборону на виробництво та використання всіх видів азбесту й азбестовмісних матеріалів (АВМ) у технологічних процесах і будівельній діяльності. Винятки допускаються виключно для робіт, пов’язаних з обробленням та вилученням (демонтажем) уже наявних АВМ. Матеріали, що перебувають в експлуатації, можуть використовуватися до моменту їх заміни або видалення; при цьому низькоцільні АВМ (менше 1 г/см ³) підлягають пріоритетному видаленню через підвищений ризик вивільнення волокон. Вимоги поширюються на всі види робіт із потенційним впливом азбесту, зокрема на реконструкцію, ремонт або знесення будівель, що містять АВМ, а також на поводження з такими матеріалами під час збирання, транспортування, зберігання та видалення. Роботодавці зобов’язані проводити оцінку ризиків, впроваджувати заходи безпеки та забезпечувати працівників належними засобами індивідуального захисту (ЗІЗ)
Закон “Про оцінку впливу на довкілля”	Закон встановлює порядок проведення процедури оцінки впливу на довкілля для діяльності з оброблення небезпечних відходів і відходів, що не є небезпечними. Проходження цієї процедури є обов’язковою умовою для отримання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів.
Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами”	Постанова встановлює ліцензійні умови здійснення господарської діяльності у сфері управління небезпечними відходами. Вона визначає порядок отримання ліцензій на здійснення таких видів діяльності, як збирання, зберігання, оброблення та видалення небезпечних відходів.
Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі, відмови у видачі та анулювання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів»	Постанова встановлює офіційну процедуру видачі, відмови у видачі та анулювання дозволів на здійснення операцій з оброблення відходів. Відповідно до цієї постанови, будь-який суб’єкт господарювання - юридична особа або фізична особа-підприємець, який має намір здійснювати діяльність з оброблення відходів, у тому числі небезпечних, зобов’язаний отримати відповідний дозвіл
Постанова Кабінету Міністрів України “Про Єдину екологічну	Постанова визначає нормативні засади функціонування централізованої державної цифрової системи екологічного управління - «ЕкоСистема». Система інтегрує різні джерела

платформу “ЕкоСистема”	екологічних даних, зокрема реєстри суб’єктів господарювання, які отримують ліцензії та дозволи на здійснення операцій з небезпечними відходами та відходами, що не є небезпечними.
Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку створення та адміністрування інформаційної системи управління відходами”	Постанова визначає правові та організаційні засади створення і функціонування національної інформаційної системи у сфері управління відходами. Документ встановлює порядок обміну даними щодо утворення відходів, їх оброблення, транспортування та видалення. Система спрямована на підвищення ефективності моніторингу, підтримку управлінських рішень і звітності відповідно до практик ЄС

Підрядник зобов’язаний визначити та дотримуватися відповідних стандартів і норм, що безпосередньо застосовуються до проєктування та технічних рішень у сфері управління відходами в межах Проєкту, а також взаємодіяти з відповідними органами державної влади та установами відповідно до вимог будівельного законодавства та нормативних актів.

4.2 Міжнародні вимоги

План управління відходами (ПУВ) також ґрунтується на Керівних принципах сталого розвитку KfW, Екологічних та соціальних стандартах Групи Світового банку та принципах Найкращої галузевої практики (BIP), які сприяють впровадженню високих стандартів виконання робіт та відповідних заходів, а також доповнюють національне законодавство у сфері запобігання забрудненню та контролю за ним.

У разі наявності розбіжностей між вимогами національного законодавства та міжнародними стандартами, в межах субпроєкту застосовуються більш суворі та екологічно доцільні вимоги.

Відповідні екологічні принципи та стандарти ЄС наведені нижче:

Директива 2008/98/ЄС Європейського Парламенту та Ради про відходи (Рамкова директива про відходи)

Рамкова директива ЄС про відходи встановлює правову основу для управління відходами в країнах Європейського Союзу. Вона визначає базові принципи управління відходами, зокрема обов’язок здійснювати поводження з відходами таким чином, щоб не створювати загрози для здоров’я людини та довкілля, зокрема без ризику для води, повітря, ґрунту та біорізноманіття.

Директива запроваджує такі ключові принципи:

- принцип ієрархії управління відходами (описаний вище в цьому розділі);
- принцип «забруднювач платить»;
- принцип розширеної відповідальності виробника.

Регламент (ЄС) No 1272/2008 Європейського Парламенту та Ради щодо класифікації, маркування та пакування речовин і сумішей

Щодо кожної небезпечної речовини, що використовується, Підрядник повинен впроваджувати рекомендації Глобальної гармонізованої системи класифікації та маркування хімічних речовин (GHS), розробленої Організацією Об’єднаних Націй для небезпечних хімічних речовин.

Директива 2011/65/EU Європейського Парламенту та Ради від 8 червня 2011 року про обмеження використання деяких небезпечних речовин в електричному та електронному обладнанні (RoHS)

Ця директива ЄС регулює, зокрема, використання ламп та освітлювальних пристроїв, що працюють при напрузі до 1000 В змінного струму або 1500 В постійного струму. Починаючи з відповідної дати, визначеної Директивою, електричні та електронні вироби, що вводяться в обіг, включаючи кабелі та запасні частини, не повинні містити такі речовини: свинець (0,1 %), ртуть (0,1 %), кадмій (0,01 %), шестивалентний хром (0,1 %). Допустимі граничні концентрації в однорідних матеріалах (які не можуть бути розібрані механічним способом) визначаються у відсотках від маси.

Директива 2009/148/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 30 листопада 2009 року про захист працівників від ризиків, пов'язаних із впливом азбесту на робочому місці

Директива 2009/148/ЄС забороняє всі види діяльності, у межах яких працівники можуть зазнавати впливу азбестових волокон під час видобутку азбесту або виробництва/оброблення азбестовмісної продукції.

Директива 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи

Ця Директива встановлює цілі щодо якості атмосферного повітря, спрямовані на запобігання або зменшення шкідливого впливу на здоров'я людини та довкілля (зокрема щодо дрібнодисперсних часток РМ_{2.5}). Вона визначає заходи з оцінки якості повітря в державах-членах, а також порядок отримання та поширення інформації про якість повітря для боротьби із забрудненням та зменшення негативного впливу. Директива також спрямована на посилення співпраці між державами-членами у сфері скорочення забруднення повітря.

5 Класифікація відходів

Українська система класифікації відходів має подібну структуру та логіку категоризації до Європейського каталогу відходів (EWC). Код відходів складається з шести цифр і згрупований у 20 розділів, що відповідають окремим галузям або видам відходів, з виділенням небезпечних відходів та відходів, які містять небезпечні речовини. Група № 17 охоплює будівельні відходи та відходи від демонтажу (з відповідними підгрупами), а група № 20 - комунальні відходи.

Відповідно до законодавства, виробник відходів (Підрядник) несе відповідальність за управління відходами та зобов'язаний після їх утворення забезпечити їх належне сортування, збирання, тимчасове зберігання, транспортування та видалення з оформленням повного комплексу документів, що підтверджують здійснення всіх етапів цього процесу. Зазначена процедура застосовується до таких видів відходів:

- **Управління комунальними відходами:** під час виконання будівельних робіт виробник відходів (Підрядник) зобов'язаний забезпечити збирання, сортування та зберігання відходів і організувати їх кінцеве видалення на полігоні або передати їх місцевому ліцензованому суб'єкту господарювання для подальшого поводження
- **Управління будівельними відходами:** на стадії проєктування Проєктувальник зобов'язаний розробити вимоги щодо збирання, зберігання, транспортування та видалення будівельних відходів відповідно до чинного законодавства.
- **Управління ртутними лампами:** ртутні лампи під час демонтажу або знесення підлягають збиранню окремо як небезпечні відходи.
- **Управління азбестовмісними відходами:** АВМ підпадають під дію чітко визначених процедур поводження з небезпечними відходами. Вони можуть бути у вигляді азбестовмісних ізоляційних матеріалів, відходів із щільно зв'язаним азбестом з

об'ємною щільністю понад 1000 кг/м³ або відходів із слабо зв'язаним азбестом з об'ємною щільністю менше 1000 кг/м³.

Азбестовмісні матеріали під час демонтажу повинні оброблятися відповідно до встановлених вимог, а також підлягають обережному зберіганню, транспортуванню та видаленню на уповноваженому (ліцензованому) полігоні. Видалення АВМ повинно здійснюватися навченим і компетентним персоналом відповідно до процедур, затверджених УФСІ, та вимог Плану виконання робіт з видалення азбесту (ARPW). Процес має бути детально описаний і включати нормативну базу, покрокову процедуру поводження з АВМ, заходи з мінімізації впливів на довкілля, громаду та персонал, порядок моніторингу, а також підтверджувальну документацію.

6 Ролі та відповідальність

Для цілей реалізації цього Плану управління відходами, розробленого для конкретного об'єкта, відповідні функції та обов'язки, визначені в підрозділах нижче, повинні бути належним чином виконані.

6.1 Агенція з впровадження проєкту (АВП)

УФСІ забезпечує багаторівневу участь зацікавлених сторін та несе загальну відповідальність за реалізацію Проєкту, включаючи дотримання вимог у сфері управління відходами.

Субпроєкти реалізуються у тісній співпраці з місцевими громадами через Партнера з впровадження субпроєкту (ПВСП). УФСІ надає підтримку ПВСП у розробленні та оновленні Плану управління відходами для конкретного субпроєкту та здійснює контроль за відповідністю діяльності у сфері управління відходами вимогам УФСІ та KfW.

УФСІ забезпечує повне дотримання Підрядниками субпроєкту вимог ПУВ, зокрема щодо належного поводження, зберігання, транспортування та видалення всіх потоків відходів. План управління відходами повинен за потреби регулярно оновлюватися відповідним ПВСП.

6.2 Рівень регіонального офісу

На регіональному рівні практики управління відходами Підрядника підлягають безпосередньому моніторингу на об'єкті.

Менеджер проєкту (РМ/Інженер) відповідає за:

- здійснення нагляду за управлінням відходами на будівельному майданчику;
- контроль дотримання вимог Плану управління відходами (WMP) та положень договору щодо поводження з відходами;
- вимогу щодо негайного усунення порушень у разі виявлення невідповідностей..

Менеджер проєкту взаємодіє з:

- **Консультантом з екологічної безпеки будівництва**, відповідальним за контроль поводження з азбестовмісними відходами та перевірку їх належного видалення;
- **Консультантом з розвитку спроможності на місцевому рівні**, який здійснює моніторинг питань екології, соціальної сфери, охорони праці та безпеки (ESHS) у частині управління відходами для кількох субпроєктів, проводить виїзні перевірки та готує звіти щодо дотримання вимог у сфері управління відходами.

6.3 Партнери з впровадження субпроєкту (ПВСП)

ПВСП складаються з обраних представників місцевої громади, відповідальних за щоденну реалізацію субпроєкту та нагляд за виконанням вимог у сфері управління відходами.

ПВСП несуть відповідальність за:

- підготовку та впровадження Плану управління відходами;
- моніторинг потоків відходів протягом усього періоду реалізації субпроєкту;
- забезпечення належного поводження з відходами, ведення відповідної документації та організацію їх видалення.

6.4 Підрядники

Підрядник відповідає за безпосереднє виконання будівельних робіт та повне впровадження заходів з управління відходами відповідно до Вимог Замовника.

Підрядник зобов'язаний:

- розробити та реалізувати заходи з управління відходами, передбачені його Планом управління екологічними та соціальними аспектами;
- забезпечити повне та своєчасне виконання вимог ПУВ;
- за потреби ініціювати зміни до ПУВ та подавати їх на погодження Менеджеру проєкту/Інженеру;
- забезпечити проведення робіт з видалення азбестовмісних матеріалів виключно за наявності затвердженого Плану виконання робіт з видалення азбесту (ARPW);
- вести актуальний облік із використанням стандартних форм та вносити необхідну інформацію до державної електронної системи управління відходами;
- регулярно звітувати щодо виконання заходів з управління відходами та повідомляти про випадки невідповідності;
- виконувати всі законодавчі вимоги щодо поводження з відходами, у тому числі в частині діяльності субпідрядників;
- за необхідності взаємодіяти з ліцензованими компаніями з видалення відходів та відповідними органами влади.

6.5 Експерт з АВМ (Супервайзер з небезпечних відходів)

З огляду на можливу наявність азбестовмісних матеріалів (АВМ) та інших небезпечних відходів, за необхідності призначається експерт з АВМ.

Експерт з АВМ відповідає за:

- перегляд та, за потреби, оновлення Плану управління відходами;
- нагляд за виконанням Підрядником робіт з видалення небезпечних відходів, зокрема робіт з демонтажу АВМ (розбирання, очищення, пакування, тимчасове зберігання, транспортування та видалення);
- перевірку кожного випадку транспортування небезпечних відходів з об'єкта на полігон;
- підготовку спеціалізованої документації щодо АВМ (фотоматеріали, опис виконаних робіт, орієнтовні обсяги відходів тощо).

6.6 Спеціалізовані підприємства з поводження з відходами

Відповідно до Закону України «Про управління відходами», поводження з небезпечними відходами (включаючи азбестовмісні відходи) може здійснюватися виключно суб'єктами господарювання, які мають відповідні ліцензії.

Підприємства, що здійснюють поводження з відходами, повинні:

- мати дозвіл на здійснення операцій з відповідним видом відходів, а також належну матеріально-технічну базу та засоби транспортування;
- володіти чинними ліцензіями та дозволами на оброблення, перевезення та видалення небезпечних відходів;
- вести актуальний облік та вносити дані до державної електронної системи управління відходами;
- дотримуватися принципів Найкращої галузевої практики (ВІР) у сфері управління небезпечними відходами;
- здійснювати діяльність під наглядом експерта з АВМ та в межах системи проєктного контролю.

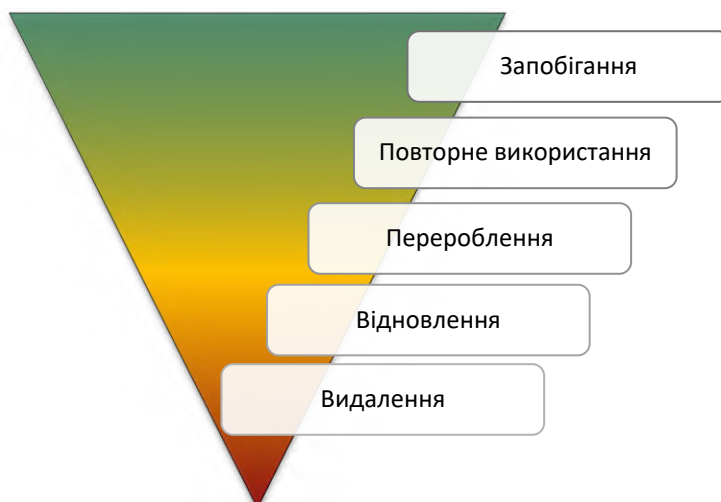
7 Стратегія управління відходами

7.1 Принцип ієрархії управління відходами

Сталий підхід до управління відходами розглядається як невід'ємна складова стратегії реалізації проєкту та ґрунтується на концепції ієрархії управління відходами, передбаченій як національним законодавством (Закон України «Про управління відходами»), так і міжнародними вимогами (Рамкова директива про відходи, Стандарти з екології, охорони праці та безпеки).

Ієрархія управління відходами, від найбільш пріоритетного методу (запобігання утворенню відходів) до найменш пріоритетного (видалення відходів), наведена на Рисунку 3 нижче.

Рисунок 3: Ієрархія управління відходами

7.1.1 Запобігання утворенню та мінімізація відходів

Утворенню відходів слід запобігати шляхом застосування таких підходів:

- детальне та коректне проєктування для зменшення потреби у додаткових матеріалах;
- ретельний розрахунок потреби в матеріалах і замовлення лише необхідної кількості;
- організація повернення постачальнику невикористаних/нерозпакованих матеріалів;
- замовлення матеріалів у більшій тарі/упаковці для зменшення кількості пакувальних відходів;
- використання багаторазової упаковки, де це можливо.

7.1.2 Підготовка відходів до повторного використання

Окремі види відходів можуть бути придатними для повторного використання без попереднього оброблення або з мінімальними операціями підготовки. Якщо такі матеріали та відходи визначені у Формі обліку відходів (див. ДОДАТОК А –), яку заповнює Підрядник, слід вживати заходів для запобігання їх пошкодженню та забезпечити обережний демонтаж і належне зберігання. Такі відходи повинні, за можливості, повторно використовуватися на об'єкті або передаватися компаніям, які можуть забезпечити їх повторне використання.

Основні правила збирання та зберігання відходів повинні застосовуватися на всіх етапах реалізації субпроєкту для будівельних відходів та відходів від демонтажу:

- різні види відходів слід збирати роздільно;
- місце зберігання відходів має бути організоване так, щоб забезпечувати їх роздільне збирання;
- зони зберігання відходів повинні бути обладнані вторинним захистом (піддонами, лотками) для запобігання розливам;
- місця зберігання та контейнери для відходів повинні мати належне маркування;
- ємності з рідкими відходами розміщуються у герметичних піддонах (лотках) для збору можливих витоків. Об'єм піддона має дорівнювати більшому з таких значень:
  - 10% сумарного об'єму всіх ємностей, розміщених у цьому піддоні; або
  - 100% об'єму найбільшої ємності, розміщеної у піддоні;
- контейнери повинні бути захищені від дощу навісами або іншими засобами, що запобігають потраплянню опадів у відходи та у піддон;
- зони зберігання небезпечних відходів мають бути достатньо відокремлені від зон зберігання відходів, що не є небезпечними, з метою недопущення їх забруднення;
- відходи зберігаються у контейнерах достатньої кількості та місткості; при цьому не допускається переповнення контейнерів. Контейнери повинні перебувати у справному стані та бути придатними до використання.

7.1.3 Перероблення відходів

Перероблення будівельних відходів розглядається як їх повторне використання у вигляді вторинної сировини або як добавки до первинних матеріалів. Матеріали, призначені для перероблення, не вважаються відходами та повинні зберігатися на будівельному майданчику належним чином до моменту їх передачі спеціалізованій компанії для перероблення. До потоків відходів із високим потенціалом перероблення належать:

- бетонні конструкції (наприклад, для отримання вторинних мінеральних будівельних матеріалів);
- чорний і кольоровий металобрухт;
- кераміка;
- деревина та дерев'яні вироби (за умови відсутності забруднення);
- целюлоза;
- папір;
- скло.

7.1.4 Відновлення відходів

Відповідно до ієрархії управління відходами, відновлення включає інші способи утилізації відходів, насамперед енергетичне відновлення. Це може бути доцільним, зокрема, для паперу та деревини, що не підлягають переробленню, для пластику та ПВХ, а також для асфальту.

Для окремих видів небезпечних матеріалів (наприклад, дьогтьового асфальту з високим вмістом поліциклічних ароматичних вуглеводнів (ПАВ) або пінополістирольних плит, що містять H-CFC), високотемпературне спалювання на спеціалізованих сміттєспалювальних установках може бути єдиним технологічним рішенням. У разі відсутності таких установок небезпечні матеріали підлягають тимчасовому розміщенню на спеціально призначених полігонах.

7.1.5 Захоронення на полігоні

Усі види відходів, які не можуть бути оброблені одним із зазначених вище способів або для яких перероблення є економічно та/або екологічно недоцільним, підлягають остаточному видаленню на керованому та інженерно облаштованому санітарному полігоні.

Полігони повинні проєктуватися та експлуатуватися відповідно до стандартів ЄС з урахуванням різних категорій небезпеки з метою мінімізації негативного впливу на довкілля (включаючи якість повітря, ґрунтів, підземних і поверхневих вод, флору, фауну та харчовий ланцюг), а також на прилеглі населені території.

Керований полігон повинен здійснювати облік усіх потоків відходів, що надходять на захоронення, відповідно до Найкращої галузевої практики (BIP), що у перспективі може створити передумови для їх подальшого вилучення та перероблення (технологія «landfill mining») за наявності економічно та технічно доцільних рішень.

Відповідно до Закону України «Про управління відходами», вибір полігону має здійснюватися з урахуванням принципів регіонального планування. Для потреб видалення відходів Підрядник зобов'язаний визначити найближчий легальний полігон, розташований поблизу будівельного або виробничого майданчика.

Усі відходи, що утворюються в межах цього субпроєкту, повинні передаватися на зареєстрований полігон, який має чинний дозвіл на приймання відповідного виду відходів. Якщо на момент виконання робіт відсутній полігон або об'єкт оброблення для певного виду відходів, Підрядник повинен передбачити в проєктній документації рішення щодо тимчасового зберігання таких відходів відповідно до вимог законодавства та правил місцевих органів державної влади щодо поводження з такими видами відходів.

8 Ідентифікація та роздільне збирання відходів

Роздільне збирання різних видів відходів є передумовою досягнення зазначених вище цілей управління відходами, а також необхідною умовою мінімізації ризиків для здоров'я та безпеки працівників і третіх осіб.

Усі відходи на будівельному майданчику підлягають розділенню за видами та розміщуються в окремих контейнерах для кожного типу матеріалу. Контейнери маркуються відповідно до класифікації відходів і розташовуються таким чином, щоб запобігти змішуванню відходів та забрудненню довкілля.

Підрядник зобов'язаний ознайомитися з обсягом робіт і вимогами Плану управління екологічними та соціальними аспектами (ESMP), зокрема з переліком матеріалів, що підлягають демонтажу на кожному об'єкті, та передбачити роздільне збирання основних потоків відходів під час виконання робіт з реконструкції.

Це означає, що під час демонтажу та реконструкції на етапі будівельних робіт Підрядник повинен впровадити ефективну процедуру розбирання, збирання та зберігання основних видів відходів окремо, не допускаючи їх змішування на будь-якому етапі виконання робіт.

Наприклад, декілька невеликих змінних контейнерів (бункерів) для сортування відходів можуть бути зручно розміщені у центральній зоні тимчасового збирання відходів на майданчику. Контейнери повинні бути чітко промарковані та утримуватися в належному стані, щоб запобігти неправильному викиданню відходів.

Кожен працівник повинен збирати відходи, що утворюються на його робочому місці, у відповідні контейнери поблизу зони виконання робіт щонайменше наприкінці кожного робочого дня. Вміст цих невеликих контейнерів, розділених за видами відходів, щоденно переміщується до центральної зони тимчасового збирання відходів та розміщується у відповідних бункерах.

8.1 Відходи, що утворюються під час демонтажних робіт

Під час виконання демонтажних робіт на етапі будівництва в межах субпроєкту можуть утворюватися такі основні види відходів:

- деревина та папір;
- ПВХ-профілі;
- скло;
- бітумні матеріали та/або асфальт;
- кераміка;
- металобрухт;
- теплоізоляційні матеріали, мінеральна вата;
- кладка, цегла та плитка;
- змішані інертні матеріали (кладка, бетон);
- лампи: компактні люмінесцентні (CFL), трубчасті люмінесцентні (TFL), люмінесцентні, лампи розжарювання, галогенні, ртутні високого тиску (за наявності).

* Під час обстеження об'єкта виявлені азбестовмісні матеріали у зонах (приміщеннях будівлі), де виконання робіт Підрядником не передбачається. У такому випадку будь-яке втручання в зазначені конструкції або матеріали в межах цього субпроєкту не здійснюється.

8.2 Відходи, що утворюються під час виконання ремонтно-відновлювальних робіт

У процесі виконання ремонтно-відновлювальних робіт на етапі будівництва очікується утворення таких основних потоків відходів:

- Залишки будівельних матеріалів:
  - залишки бетону;
  - деревина та тирса;
  - уламки цегли;
  - залишки теплоізоляційних матеріалів (панелі, мінеральна вата);
  - металеві стружки, у тому числі цвяхи, скоби;
  - пластикові обрізки;
  - залишки електричних кабелів.
- Пакування будівельних матеріалів:
  - картон;
  - пластикові стрічки;
  - поліетиленова плівка;
  - дерев'яні європіддони.
- Відходи від земляних робіт (за наявності):
  - дерновий шар разом із верхнім шаром ґрунту;
  - антропогенно насипний ґрунт (включаючи уламки цегли та інші включення);
  - природний ґрунт.
- Побутові відходи, що утворюються працівниками.

У період експлуатації об'єкта утворення будівельних відходів не очікується.

8.3 Тимчасова зона збирання відходів

На будівельному/ремонтно-відновлювальному майданчику субпроєкту Підрядник повинен передбачити одну центральну тимчасову зону збирання відходів для кожного виду відходів, що утворюються. За потреби така зона може бути спільною для групи розташованих поруч об'єктів.

Ця зона має бути визначена після ретельного аналізу та відображена в будівельному генеральному плані Підрядника. При її розміщенні необхідно врахувати можливість доступу вантажного транспорту, а також оптимальне розташування з урахуванням потреб працівників, мешканців прилеглих територій тощо. Ділянка повинна бути захищена від несприятливих погодних умов.

У межах цієї зони мають бути передбачені окремі місця для кожного виду відходів. Достатня кількість контейнерів для матеріалів, що не підлягають переробленню, повинна бути забезпечена та розміщена поруч із контейнерами для відходів, призначених для перероблення.

Тип ємностей (змінні контейнери, бункери, ящики, UN-контейнери тощо) має відповідати виду відходів та вимогам охорони праці й безпеки. Усі контейнери повинні бути промарковані відповідно до класифікації відходів; за можливості на маркуванні можуть бути розміщені ілюстрації матеріалів, що підлягають збиранню.

Контейнери повинні бути надійно закриті за відсутності нагляду. Вживаються заходи для запобігання доступу сторонніх осіб та потраплянню сторонніх домішок.

Підрядник повинен призначити компетентну відповідальну особу з управління відходами або визначити спеціалізованого субпідрядника для впровадження та експлуатації місця зберігання

відходів. До його обов'язків належить недопущення неправильного викидання відходів, сторонніх домішок, розсипання, розливів чи розвіювання матеріалів, а також організація регулярного вивезення кожного виду відходів через компанію-перевізника або приймаючу організацію.

Небезпечні відходи повинні бути відокремлені та зберігатися у спеціально визначеній зоні на майданчику з подальшим видаленням відповідно до вимог місцевого законодавства. Вони підлягають окремому обліку та не можуть змішуватися із загальними відходами субпроєкту.

Підрядник зобов'язаний провести навчання для всіх працівників на майданчику щодо належного розділення та збирання різних видів відходів і забезпечити суворе дотримання правил роздільного збирання.

9 Поводження з будівельними відходами та розливами

Загальною вимогою є виконання будівельних робіт (утеплення, заміна стін, покрівлі, вікон, демонтаж фасадів, розбирання конструкцій тощо) з дотриманням обережності та з мінімізацією надмірного виділення пилю. Будівельні відходи повинні сортуватися, організовано видалятися та передаватися на дозволений полігон.

Усі матеріали, що мають цінність (двері, вікна, сантехнічні прилади тощо), повинні демонтуватися обережно та транспортуватися до визначеного для цього місця зберігання.

Цінні матеріали мають повторно використовуватися в межах субпроєкту або реалізовуватися.

Обсяг утворення відходів повинен бути мінімізований, при цьому відходи мають бути розділені та оброблятися відповідним чином. Розділення відходів підвищує керованість потоків. Деякі матеріали, такі як двері або вікна, можуть бути повторно використані безпосередньо на об'єкті.

Матеріали, що не підлягають повторному використанню, повинні збиратися та передаватися у відповідні пункти перероблення. Відходи, які не підлягають переробленню, за погодженням з УФСІ, підлягають захороненню на визначеному полігоні.

Відкрите спалювання та несанкціоноване скидання будь-яких відходів суворо забороняються.

Окрім твердих відходів, на майданчику можуть утворюватися небезпечні відходи, зокрема залишки фарб, емалей, мастил, матеріали, забруднені нафтопродуктами, теплоізоляційні матеріали, азбестовмісні матеріали тощо.

Відповідно до положень Закону України «Про управління відходами», усі відходи повинні збиратися та зберігатися у затверджених місцях тимчасового зберігання небезпечних відходів або передаватися зареєстрованій компанії з управління відходами для видалення на відповідних спеціалізованих полігонах.

10 Управління небезпечними відходами

10.1 Загальні положення

Особлива увага повинна приділятися відходам, класифікованим як небезпечні в межах реалізації субпроєкту. Поводження з небезпечними відходами має здійснюватися з дотриманням принципів запобігання та мінімізації ризиків негативного впливу на довкілля та здоров'я людини.

До небезпечних відходів, що можуть утворюватися під час демонтажних робіт на етапі будівництва, належать:

- ртутні лампи високого тиску;
- відпрацьовані компактні люмінесцентні лампи (CFL);
- люмінесцентні лампи;
- пускорегулювальні пристрої (що можуть містити ПХБ);
- матеріали, що містять дьоготь.

Загальні принципи утворення та управління небезпечними відходами в межах субпроєкту:

- за можливості застосовуються безпечні альтернативи замість небезпечних матеріалів;
- мінімізація утворення небезпечних відходів є пріоритетом;
- проводиться профілактичне технічне обслуговування обладнання для запобігання розливам;
- забороняється змішування небезпечних відходів і відходів, що не є небезпечними;
- місця зберігання обладнуються вторинними бар'єрами (лотками для утримання розливів);
- за жодних обставин відходи не утилізуються безпосередньо на майданчику;
- персонал, залучений до поводження з небезпечними відходами, проходить відповідне навчання;
- кожна ємність з небезпечними відходами повинна бути чітко промаркована (назва відходу та знак безпеки);
- обов'язкове використання засобів індивідуального захисту (рукавички, маски, захисні окуляри тощо).
- У випадку виявлення в процесі будівництва АВМ, які не були виявлені раніше, слід взяти до уваги, що азбестовмісні матеріали (АВМ), які в Україні віднесені до небезпечних відходів, підлягають таким вимогам:
  - заборонено використання будь-яких АВМ під час будівельних і монтажних робіт;
  - демонтаж у приміщеннях здійснюється з облаштуванням трикамерного шлюзу;
  - роботи виконуються з використанням засобів захисту органів дихання;
  - матеріал зволожується або обробляється фіксуєчими волокна засобами для запобігання розповсюдженню волокон;
  - зберігається у герметичних мішках (або у подвійному пакуванні для попередження пошкодження мішків);
  - тимчасове зберігання здійснюється з дотриманням вимог, аналогічних до небезпечних відходів;
  - передача на спеціалізований полігон здійснюється без відкриття пакування.
- Матеріали з дьогтем та допоміжні матеріали, значно забруднені азбестом (ПВХ, деревина, метал тощо), також підлягають поводженню як небезпечні відходи;
- Транспортування, оброблення та видалення небезпечних відходів здійснюється виключно ліцензованими організаціями, що мають необхідне обладнання, персонал і дозволи.

У разі виявлення небезпечних відходів, не передбачених документацією, застосовуються наступні процедури:

- Підрядник зобов'язаний негайно зупинити роботи у відповідній зоні:
  - доступ до будівельного майданчика забороняється для працівників та громадськості;
  - встановлюються попереджувальні знаки та фізичні бар'єри;
  - за можливості матеріал необхідно накрити (наприклад, поліетиленом) для зменшення виділення пилу та викидів забруднювальних речовин;

- необхідно негайно повідомити Консультанта з екологічної безпеки будівництва;
- Консультант з екологічної безпеки будівництва повинен:
  - залучити експерта з АВМ (наглядача) для визначення ймовірного виду відходів та пов'язаних із ними ризиків;
  - за потреби залучити акредитовані лабораторії для проведення досліджень (наприклад, аналіз волокон азбесту, визначення вмісту ртуті);
  - на підставі проведеної оцінки розробити спеціальний план управління для конкретного майданчика з детальним описом безпечного поводження, зберігання, транспортування та шляхів видалення;
  - усі випадкові виявлення повинні бути зафіксовані у звітах Проєкту з питань ESHS із зазначенням фотоматеріалів, місця виявлення, виду відходів, вжитих заходів поводження та документів, що підтверджують утилізацію.
- експерт з АВМ здійснює нагляд за демонтажем, пакуванням, зберіганням і транспортуванням виявлених небезпечних відходів;
- до видалення, транспортування та утилізації виявлених небезпечних відходів можуть залучатися лише професійні ліцензовані компанії з управління відходами;
- Підрядник може відновити роботи у відповідній зоні лише після погодження з експертом з АВМ;
- Консультант з екологічної безпеки будівництва повинен проводити навчання персоналу щодо розпізнавання типових форм небезпечних відходів (азбестовмісні матеріали, ртутні лампи, хімічні ємності, залишки мастил тощо).

10.2 Транспортування та видалення АВМ

У випадку, якщо в процесі будівництва будуть виявлені АВМ, які раніше не були виявлені, Підрядники повинні взаємодіяти з відповідними органами влади щодо варіантів остаточного видалення та оброблення, вимог до ліцензування та застосовних місцевих нормативних актів з цього питання.

Відповідне міністерство або підпорядковані йому органи повинні надати перелік зареєстрованих полігонів, що мають окремі секції для приймання небезпечних АВМ.

Наразі в Україні відсутня офіційно визнана система оброблення та/або видалення АВМ, яка б повністю відповідала міжнародним стандартам поводження з азбестом.

Відповідно до національного законодавства, використання, повторне використання та перероблення АВМ, а також спалювання відходів, що містять азбест, заборонені. Зібрані азбестовмісні відходи повинні бути герметично запаковані з метою запобігання вивільненню волокон у навколишнє середовище та транспортуватися для безпечного захоронення на ліцензованих полігонах.

Як правило, захоронення небезпечних відходів на полігоні повинно підтверджуватися зважуванням та офіційним документом про приймання (із зазначенням дати, маси, назви та місця розташування полігону).

Підрядник повинен здійснювати всі перевезення у повній відповідності до міжнародних Правил перевезення небезпечних вантажів (ADR) та/або відповідних національних норм. Відповідно до цих вимог, транспортні контейнери та обладнання повинні мати маркування, що відповідає виду перевезених матеріалів.

Транспортні засоби та їх водії повинні мати відповідне схвалення або ліцензію ADR. Кожен водій повинен мати при собі документи із зазначенням місця походження, пункту призначення, маси та виду відходів.

У загальному випадку концепція транспортування та видалення відходів повинна бути частиною Плану виконання робіт з видалення азбесту (ARPW), який буде розробляти Підрядник у випадку, коли при виконанні робіт за контрактом, будуть виявлені АБМ, як не були виявлені до початку будівництва. В такому випадку, цей план допоможе організувати роботи з небезпечними матеріалами на професійному рівні відповідно до наявних найкращих галузевих практик (BIP) та має включати, на підставі погодження з відповідними органами влади, підписане підтвердження щодо найближчого відповідного затвердженого полігону, який може приймати АБМ.

10.3 Видалення відпрацьованих компактних люмінесцентних ламп (CFL)

Відповідно до Національного переліку відходів, усі відходи, включаючи відпрацьовані CFL, що містять невелику кількість ртуті та інших небезпечних речовин, які можуть потрапляти в атмосферу, воду або ґрунт, підлягають окремому збиранню та поводженню як небезпечні відходи.

Для забезпечення безпечного збирання та транспортування без пошкодження CFL повинні зберігатися у спеціальних ґратчастих картонних контейнерах на європіддонах, обгорнутих стрейч-плівкою. Енергозберігаючі лампи (які рідко трапляються під час виконання робіт з енергоефективності) повинні зберігатися у герметичних контейнерах типу UN з відкритим верхом (об'ємом 200 літрів). Усі такі матеріали повинні передаватися спеціалізованій компанії з перероблення..

11 Комунікація, навчання та моніторинг

11.1 Комунікація та перегляд

На будівельному майданчику буде проведено нараду з Підрядниками з метою розгляду цілей та процедур управління відходами в межах субпроєкту. Участь ключового польового персоналу Підрядника є обов'язковою. Метою наради є посилення зобов'язань учасників щодо досягнення цілей і виконання вимог субпроєкту.

Крім того, протягом будівельної фази Підрядник повинен щоквартально проводити внутрішні аудити. Результати перевірок і моніторингу надаються Агенції з впровадження проєкту та KfW у межах щомісячної/квартальної звітності (звіти про хід виконання, інциденти тощо).

Питання запобігання утворенню відходів і їх перероблення регулярно обговорюються. У разі невиконання цілей Плану управління відходами розробляються та впроваджуються коригувальні заходи. Виконання таких заходів також підлягає моніторингу та звітуванню.

Кожному Підряднику та субпідряднику надається копія ПУВ та відповідні інструкції щодо правил роздільного збирання та поводження з відходами. Також проводиться ознайомлення із зонами сортування та зберігання відходів. Кожен субпідрядник повинен забезпечити, щоб його працівники розуміли вимоги ПУВ та дотримувалися їх.

11.2 Навчання

План управління відходами та основні принципи управління відходами повинні бути своєчасно доведені до відома всього персоналу Підрядника, включаючи субпідрядників. Усі залучені субпідрядники повинні бути поінформовані про вимоги Підрядника щодо управління відходами як на майданчику, так і поза ним.

Керівник проєкту Підрядника забезпечує проведення достатнього навчання для всього персоналу (включаючи працівників субпідрядників) та несе відповідальність за організацію навчального процесу.

Програма навчання розробляється з метою забезпечення того, щоб усі працівники будівельної фази та персонал етапу експлуатації знали:

- свої обов'язки у сфері управління відходами;
- основні положення WMP;
- базові принципи управління відходами, включаючи ієрархію відходів;
- вимоги щодо збирання, роздільного збирання та зберігання відходів;
- принципи поводження з небезпечними відходами, включаючи АВМ.

Підрядник повинен вести облік проведених навчань.

12 Моніторинг та звітність

Усі відходи демонтажу та будівництва, що вивозяться з майданчика, повинні відстежуватися. Для документування використовуються звіти перевізників. Оціночна маса матеріалів, повторно використаних на об'єкті або переданих для повторного використання на інших субпроєктах, повинна бути зафіксована. Види відходів, обсяги утворення, повторного використання та передачі фіксуються щоденно та узагальнюються у щомісячних звітах. Шаблон форми обліку наведений у ДОДАТКУ А і підлягає заповненню Підрядником.

Під час демонтажних та ремонтно-відновлювальних робіт щоденно проводяться інспекції з питань управління відходами (менеджером будівництва Підрядника). Підрядник повинен надати підсумковий звіт з управління відходами за субпроєктом на основі форми з ДОДАТКУ А (щомісячно або відповідно до вимог контрактної звітності). Звіт повинен містити щонайменше таку інформацію:

- загальний обсяг будівельних і демонтажних відходів, утворених у межах субпроєкту;
- види відходів та кількість кожного виду;
- загальний обсяг відходів, відведених від захоронення, та коефіцієнт відведення;
- відходи від розчищення території та небезпечні відходи - окремо;
- будівельні матеріали, що використовуються як альтернативне щоденне покриття полігону (, включаються до загального обсягу будівельних і демонтажних відходів при розрахунку коефіцієнта відведення.

13 Плани управління відходами для процесів демонтажу та ремонтно-відновлювальних

Відповідно до принципів, викладених у попередніх розділах, орієнтовні потоки відходів, варіанти їх зберігання та управління для об'єкта субпроєкту наведені в окремому плані управління відходами для процесу демонтажу (Таблиця 3) та для ремонтно-відновлювального процесу (Таблиця 4).

Ці плани повинні бути переглянуті Підрядником після завершення стадії проєктування та підтвердження остаточного обсягу робіт і кількості матеріалів. Якщо під час детального проєктування, перед демонтажним обстеженням або в процесі реалізації будуть виявлені додаткові потоки відходів, вони мають бути оперативно включені до відповідних планів із визначенням способів зберігання, поводження, транспортування та видалення/перероблення.

Підрядник повинен забезпечити, щоб ці плани мали статус «живого документа» та оновлювалися за необхідності з урахуванням нововиявлених видів відходів, змін обсягів або специфічних умов майданчика.

Таблиця 3: План управління відходами для процесу демонтажу

Вид відходів / Потік відходів	Код відходу	Небезпечні / відходи, що не є небезпечними (НВ/ННВ)	Орієнтовна кількість, т	Опис способу зберігання відходів	Варіант управління відходами		
					Повторне використання / Перероблення / Відновлення:		Видалення
					На майданчику (описати, яким чином матеріали будуть повторно використані на об'єкті)	Поза майданчиком (зазначити підрядника та об'єкт повторного використання/ перероблення)	Зазначити підрядника та/або полігон
Деревина	17 02 01	ННВ	Примітка ¹	Контейнер для деревини	Примітка ¹	Примітка ¹	Примітка ¹
Папір / Картон	15 01 01	ННВ	Примітка ¹	Контейнер для паперу	Примітка ¹	Примітка ¹	Примітка ¹
ПВХ профілі та інший пластик	17 02 03	ННВ	Примітка ¹	Контейнер для пластику	Примітка ¹	Примітка ¹	Примітка ¹
Скло	17 02 02	ННВ	Примітка ¹	Контейнер для скла	Примітка ¹	Примітка ¹	Примітка ¹
Бітумні матеріали та асфальт	17 03 02	ННВ	Примітка ¹	Контейнер для інертних матеріалів	Примітка ¹	Примітка ¹	Примітка ¹
Кераміка	17 01 07	ННВ	Примітка ¹	Контейнер для інертних матеріалів	Примітка ¹	Примітка ¹	Примітка ¹
Металобрухт	17 04 07	ННВ	Примітка ¹	Контейнер для металу	Примітка ¹	Примітка ¹	Примітка ¹

¹ Примітка – буде визначено додатково. Дані в таблиці підлягають уточненню та оновленню після завершення стадії проєктування.

Вид відходів / Потік відходів	Код відходу	Небезпечні / відходи, що не є небезпечними (НВ/ННВ)	Орієнтовна кількість, т	Опис способу зберігання відходів	Варіант управління відходами		
					Повторне використання / Перероблення / Відновлення:		Видалення
					На майданчику (описати, яким чином матеріали будуть повторно використані на об'єкті)	Поза майданчиком (вказати підрядника та об'єкт повторного використання/перероблення)	Зазначити підрядника та/або полігон
Ізоляційні матеріали, мінеральна вата	17 06 04	ННВ	Примітка ¹	Контейнер для інертних матеріалів	Примітка ¹	Примітка ¹	Примітка ¹
Кладка, цегла та плитка	17 01 03	ННВ	Примітка ¹	Контейнер для інертних матеріалів	Примітка ¹	Примітка ¹	Примітка ¹
Змішані інертні матеріали, кладка та бетон	17 01 07	ННВ	Примітка ¹	Контейнер для інертних матеріалів	Примітка ¹	Примітка ¹	Примітка ¹
Лампи розжарювання	20 01 36	ННВ	Примітка ¹	Контейнер для інертних матеріалів	Примітка ¹	Примітка ¹	Примітка ¹
Галогенні лампи	20 01 36	ННВ	Примітка ¹	Контейнер для інертних матеріалів	Примітка ¹	Примітка ¹	tbd

Вид відходів / Потік відходів	Код відходу	Небезпечні / відходи, що не є небезпечними (НВ/ННВ)	Орієнтовна кількість, т	Опис способу зберігання відходів	Варіант управління відходами		
					Повторне використання / Перероблення / Відновлення:		Видалення
					На майданчику (описати, яким чином матеріали будуть повторно використані на об'єкті)	Поза майданчиком (вказати підрядника та об'єкт повторного використання/перероблення)	Зазначити підрядника та/або полігон
Ртутні лампи високого тиску	20 01 21*	НВ	Примітка ¹	Зберігання у неушкодженому герметичному пакуванні у спеціально відведеному, сухому та захищеному від пошкоджень місці до передачі ліцензованій організації. Місце зберігання промарковане та облаштоване як зона зберігання небезпечних відходів	Примітка ¹	Примітка ¹	Примітка ¹
Компактні люмінесцентні лампи (CFL)	20 01 21*	НВ	Примітка ¹	Зберігання у неушкодженому герметичному пакуванні у спеціально відведеному, сухому та захищеному від пошкоджень місці до передачі ліцензованій організації. Місце зберігання промарковане та облаштоване як зона зберігання небезпечних відходів	Примітка ¹	Примітка ¹	Примітка ¹

Вид відходів / Потік відходів	Код відходу	Небезпечні / відходи, що не є небезпечними (НВ/ННВ)	Орієнтовна кількість, т	Опис способу зберігання відходів	Варіант управління відходами		
					Повторне використання / Перероблення / Відновлення:		Видалення
					На майданчику (описати, яким чином матеріали будуть повторно використані на об'єкті)	Поза майданчиком (вказати підрядника та об'єкт повторного використання/перероблення)	Зазначити підрядника та/або полігон
Люмінесцентні лампи	20 01 21*	НВ	Примітка ¹	Зберігання у неушкодженому герметичному пакуванні у спеціально відведеному, сухому та захищеному від пошкоджень місці до передачі ліцензованій організації. Місце зберігання промарковане та облаштоване як зона зберігання небезпечних відходів	Примітка ¹	Примітка ¹	Примітка ¹

Таблиця 4: План управління відходами для ремонтно-відновлювальних робіт

Вид відходів / Потік відходів	Код відходу	Небезпечні / відходи, що не є небезпечними (НВ/ННВ)	Орієнтовна кількість, т	Опис способу зберігання відходів	Варіант управління відходами		
					Повторне використання / Перероблення / Відновлення:		Видалення
					На майданчику (описати, яким чином матеріали будуть повторно використані на об'єкті)	Поза майданчиком (зазначити підрядника та об'єкт повторного використання/перероблення)	Зазначити підрядника та/або полігон
Деревина / пиломатеріали та тирса	03 01 05	ННВ	Примітка ²	Контейнер для деревини	Примітка ²	Примітка ²	Примітка ²
Папір / картон	15 01 01	ННВ	Примітка ²	Контейнер для паперу	Примітка ²	Примітка ²	Примітка ²
Пластик та поліетиленова плівка	15 01 02	ННВ	Примітка ²	Контейнер для пластику	Примітка ²	Примітка ²	Примітка ²
Електричні кабелі	17 04 11	ННВ	Примітка ²	Контейнер для відходів кабелю	Примітка ²	Примітка ²	Примітка ²
Ізоляційні матеріали, мінеральна вата	17 06 04	ННВ	Примітка ²	Контейнер для інертних матеріалів	Примітка ²	Примітка ²	Примітка ²

² Примітка – буде визначено додатково. Дані в таблиці підлягають уточненню та оновленню після завершення стадії проєктування.

Вид відходів / Потік відходів	Код відходу	Небезпечні / відходи, що не є небезпечними (НВ/ННВ)	Орієнтовна кількість, т	Опис способу зберігання відходів	Варіант управління відходами		
					Повторне використання / Перероблення / Відновлення:		Видалення
					На майданчику (описати, яким чином матеріали будуть повторно використані на об'єкті)	Поза майданчиком (вказати підрядника та об'єкт повторного використання/перероблення)	Зазначити підрядника та/або полігон
Змішані інертні матеріали. Кладка та бетон	17 01 07	ННВ	Примітка ³	Контейнер для інертних матеріалів	Примітка ³	Примітка ³	Примітка ³
Метал	17 04	ННВ	Примітка ³	Контейнер для металу	Примітка ³	Примітка ³	Примітка ³
Металева стружка	12 01 01	ННВ	Примітка ³	Контейнер для металу	Примітка ³	Примітка ³	Примітка ³
Пластикова стружка	12 01 05	ННВ	Примітка ³	Контейнер для пластику	Примітка ³	Примітка ³	Примітка ³
Побутові відходи, що утворюються під час виконання робіт	20 01 (30 sub-groups)	ННВ	Примітка ³	Контейнер для змішаних побутових відходів	Примітка ³	Примітка ³	Примітка ³

³ Примітка – буде визначено додатково. Дані в таблиці підлягають уточненню та оновленню після завершення стадії проєктування.

Вид відходів / Потік відходів	Код відходу	Небезпечні / відходи, що не є небезпечними (НВ/ННВ)	Орієнтовна кількість, т	Опис способу зберігання відходів	Варіант управління відходами		
					Повторне використання / Перероблення / Відновлення:		Видалення
					На майданчику (описати, яким чином матеріали будуть повторно використані на об'єкті)	Поза майданчиком (вказати підрядника та об'єкт повторного використання/перероблення)	Зазначити підрядника та/або полігон
Грунт від земляних робіт	17 05 06	НВ	Примітка ⁴	Тимчасове складування у спеціально відведеній зоні на майданчику із забезпеченням захисту від ерозії та змиву поверхневими водами.	Примітка ⁴	Примітка ⁴	Примітка ⁴

⁴ Примітка – буде визначено додатково. Дані в таблиці підлягають уточненню та оновленню після завершення стадії проєктування.

ДОДАТОК А – Форма обліку відходів

Типова форма обліку відходів ⁵

Дані про об'єкт утворення / збирання / транспортування / оброблення відходів

Дані про об'єкт (позначте потрібне):				
✓	утворення	збирання	транспортування	оброблення
Назва об'єкта				
Місцезнаходження об'єкта				
Регіон				
Район				
Населений пункт				
Вулиця				
№ будинку				
№ квартири/офісу				
Поштовий індекс				
Номер телефону				
Адреса електронної пошти				
Вебсайт (за наявності)				
Географічні координати				
Код території (визначається автоматично) відповідно до Кодифікатора адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад, затвердженого наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 26 листопада 2020 року № 290 (у редакції наказу Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 19 січня 2024 року № 48)				
Номінальна потужність об'єкта (для твердих відходів - тонн/рік або кілограмів/годину)				

⁵ Заповнюється окремо для кожного об'єкта утворення / збирання / транспортування / оброблення відходів.

I. Інформація про утворення відходів

(тонн, з трьома десятковими знаками)

Звітний період:		Дата заповнення:	Відповідальна особа:	
Дані про відходи		1	2 ...	
	Тип відходу			
	Код відходу			
	Опис відходу			
	Найменування та код властивостей, що роблять відходи небезпечними			
	Код позначення виду небезпечного впливу			
	Джерело утворення (технологічні процеси, внаслідок яких утворюються відходи)			
	Хімічні речовини або матеріали, з якими заборонено змішувати відходи (визначається акредитованою лабораторією)			
10	Наявність відходів на зберіганні на початок місяця			
20	Утворилося відходів протягом місяці			
30	Передано відходів іншим суб'єктам господарювання – усього (сума рядків 31, 32)			
	Для відновлення	суб'єктом господарювання (назва, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ / прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), реєстраційний номер облікової картки платника податків ² , місцезнаходження об'єкта утворення відходів)		
31		всього		
	Для захоронення	суб'єктом господарювання (назва, ідентифікаційний код за ЄДРПОУ / прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), реєстраційний номер облікової картки платника податків ² , місцезнаходження об'єкта утворення відходів)		
		1.		
		2. ...		
32		всього		
40	Експортовано відходів - усього (сума рядків 41, 42)			
	Для відновлення	суб'єктом господарювання (назва, місце здійснення операції з відновлення відходів, країна імпорту)		
41		всього		

	Для захоронення	суб'єктом господарювання (назва, місце здійснення операції з відновлення відходів, країна імпорту)		
42		всього		
50	Наявність відходів на зберіганні на кінець місяця (рядки (10 + 20 - 30 - 40))			

3

Сприяння розвитку соціальної інфраструктури УФСІ ІХ

План робіт з видалення азбесту (ARPW)

СП 30-46-08 Стрий, вул. Кравецька 5

Покращення умов життя ВПО у м. Стрий, вул. Кравецька, 5,
Львівська область місце тимчасового проживання ВПО /KfW

06.04.2026 • Version 04

Розроблено	Перевірено і рекомендовано:	Погоджено
Андреас Хелбл Експерт з екологічних, соціальних питань та охорони праці і безпеки	Олександр Красовський, Консультант з екологічних та соціальних безпекових політик	Ірина Хвоя Голова ПВСП
Дата: 18.03.2026	Дата: 06.04.2026	Дата: 06.04.2026

Історія версій:

Версія	Дата	Опис основних змін
Цей документ: Версія 04	Дата: 06.04.2026	Оновлена версія з урахуванням результатів лабораторних досліджень

Зміст

1	Обсяг та цілі проєкту	3
2	Загальна інформація про проєкт	4
2.1	Загальна інформація	4
2.2	Екологічне обстеження	6
2.2.1	Азбестовмісні матеріали (АВМ).....	7
2.2.2	Сценарій 1: Роботи в підвалі не виконуються, і в майбутньому відсутня експлуатаційна потреба в доступі до нього	8
2.2.3	Сценарій 2: Відновлювальні роботи та/або експлуатаційні потреби в майбутньому вимагають доступу до підвалу	8
3	Відповідальні сторони, залучені до робіт з видалення азбесту (застосовується у разі підтвердження наявності АСМ у підвалі та реалізації Сценарію 2).....	9
3.1	Загальний керівник робіт на об'єкті.....	9
3.2	Наглядовий спеціаліст з контролю небезпечних матеріалів	9
3.3	Підрядник	10
3.4	Транспортна компанія.....	11
3.5	Полігон / Об'єкт оброблення.....	11
4	Видалення забруднювальних речовин	11
4.1	Загальні підготовчі роботи.....	12
4.1.1	Наявні експертні знання.....	12
4.1.2	Навчання працівників	12
4.1.3	4.1.3 Підготовка майданчика	12
4.1.4	Машини та обладнання.....	13
4.1.5	Засоби індивідуального захисту.....	14
4.1.6	Інформування осіб, які перебувають у будівлі.....	14
4.2	Видалення азбестовмісного матеріалу в підвалі (Матеріал № 1).....	14
4.3	4Транспортування забруднювальних речовин	18
4.4	Полігон / об'єкт оброблення	19
	Додаток 1: Орієнтовна схема підвалу з розташуванням зони видалення азбесту	19
	Додаток 2: Схема зон видалення азбесту	19
	Апнех 3: Ліцензія на транспортування (копія)	19
	Апнех 4: Ліцензія на захоронення (копія)	19

Перелік рисунків

Рисунок 1: Розташування субпроєкту в м. Стрий.....	4
Рисунок 2: Супутникове зображення субпроєкту в м. Стрий.....	5

Перелік таблиць

Таблиця 1: Загальна характеристика будівлі.....	6
Таблиця 2: Орієнтовний обсяг робіт.....	6
Таблиця 3: Потенційні азбестовмісні вироби, виявлені у Вищому професійному училищі № 8 м. Стрий.....	7

1 Обсяг та цілі проєкту

Документ є Планом робіт з видалення азбесту (далі – План робіт), підготовленим для надання підряднику керівних вказівок щодо процесу демонтажу, транспортування та видалення азбестовмісних матеріалів (АВМ) відповідно до найкращої міжнародної практики та вимог законодавства України.

У цьому документі описано конкретну процедуру видалення та управління азбестовмісними матеріалами у рамках проєкту з відновлення гуртожитку в м. Стрий – Вище професійне училище № 8, вул. Кравецька, 5.

План робіт визначає методи, які необхідно застосовувати для мінімізації викидів азбестових волокон у повітря, а також заходи для забезпечення безпеки та захисту здоров'я працівників, залучених до виконання робіт.

Цей План робіт з видалення азбесту підлягає уточненню та адаптації Підрядником відповідно до специфіки проведених ним обстежень та робочого плану, і потребує погодження з Агенцією з впровадження проєкту перед початком будь-яких будівельних робіт.

Цей План робіт ґрунтується на висновках, викладених у Звіті з екологічного та соціального скринінгу, а також на положеннях об'єктно-специфічного Плану екологічного та соціального управління (ПЕСМ) і Методичної інструкції з видалення азбесту (як частини ESMF), у яких визначено вимоги до організації обстеження, видалення, транспортування та видалення АВМ.

2 Загальна інформація про проєкт

2.1 Загальна інформація

Субпроєкт № 30-46-08 спрямований на покращення умов проживання внутрішньо переміщених осіб (ВПО) у Львівській області шляхом модернізації приміщень, призначених для їх тимчасового проживання. У рамках цього субпроєкту буде виконано роботи з термомодернізації гуртожитку Державного навчального закладу «Вище професійне училище № 8 м. Стрия» - п'ятиповерхової будівлі з підвалом, розташованої за адресою: вул. Кравецька, 5, м. Стрий. Метою цих робіт є підвищення енергоефективності та покращення загальних умов проживання ВПО, які мешкають у місцях тимчасового проживання.

Гуртожиток розташований у центральній частині міста Стрий - адміністративного центру Стрийського району та Стрийської міської громади. Місто характеризується щільною житловою та громадською забудовою, розвиненою інженерною інфраструктурою, а також численними соціальними, освітніми та культурними об'єктами. Загальний огляд місця розташування субпроєкту наведено на Рисунок 1. Супутникове зображення місця розташування субпроєкту наведено на Рисунок 2.

Гуртожиток межує:

- з півночі – з приватною забудовою
- зі сходу – із внутрішнім двором та іншими будівлями
- із заходу – з житловими будівлями
- з півдня – з вулицею Кравецькою, навпроти якої розташований міський ринок - один із ключових об'єктів комерційної інфраструктури міста, що формує активне пішохідне та транспортне середовище.

Земельна ділянка є об'єктом комунальної власності та надана у постійне користування Державному навчальному закладу «Вище професійне училище № 8 м. Стрия». Цільове призначення земельної ділянки: для будівництва та обслуговування будівель закладів освіти та гуртожитків. Площа земельної ділянки становить 0,3439 га.

Відновлювальні роботи виконуватимуться у гуртожитку ДНЗ «Вище професійне училище № 8 м. Стрия». Інформацію щодо будівлі наведено в Таблиця 1, а попередній обсяг робіт для об'єкта окреслено в Таблиця 2. Точний обсяг робіт і технічні характеристики визначаються у відповідних тендерних документах.

Рисунок 1: Розташування субпроєкту в м. Стрий

Джерело: © OpenStreetMap contributors. Data available under the Open Database License (ODbL). URL: <https://www.openstreetmap.org>

Рисунок 2: Супутникове зображення субпроекту в м. Стрий

Джерело: Google. (2025). Satellite view of Stryi (Lviv), Ukraine [Satellite image].
Google Maps. <https://www.google.com/maps/place/Stryi,+Lviv+Oblast,+Ukraine>
(Imagery ©2025 Maxar Technologies, CNES / Airbus, Google.)

Таблиця 1: Загальна характеристика будівлі

No.	Зображення	Назва об'єкта	Розмір будівлі
1	 <p data-bbox="352 757 833 869">Google. (2025). Street View of Stryi (Czernowitz), Ukraine [Street View image]. Google Maps. https://www.google.com/maps (Imagery ©2025 Google.)</p>	ДНЗ «Вище професійне училище № 8 м. Стрий» Гуртожиток (п'ятиповерхова будівля з підвалом)	Загальна площа: 3 877.5 м ² Житлова площа: 2 097.8 м ²

Таблиця 2: Орієнтовний обсяг робіт

Орієнтовний обсяг робіт:
<p data-bbox="288 1055 496 1081"><i>Загальні аспекти:</i></p> <ul data-bbox="336 1088 1299 1256" style="list-style-type: none">
• Модернізації підлягає вся будівля
• Ремонтно-відновлювальні роботи виконуються в умовах експлуатації будівлі
• Потрібен високий рівень координації з мешканцями/користувачами
• У будівлі проживають студенти та ВПО
• Адміністрація гуртожитку здійснює комунікацію з мешканцями/користувачами <p data-bbox="288 1263 496 1290"><i>Ремонтні роботи:</i></p> <ul data-bbox="336 1296 1209 1532" style="list-style-type: none">
• Ремонт головного входу, навісів і приміщень
• Фарбування внутрішніх стін
• Модифікація існуючої системи відведення дощових вод
• Теплова ізоляція фасаду
• Теплова ізоляція зовнішніх стін підвалу та підземних стін фундаменту
• Заміна вікон у підвалі
• Благоустрій території

Особливості проєкту:

- гуртожиток заселений студентами та ВПО;
- роботи з відновлення будівлі виконуватимуться в умовах її повної експлуатації та потребують спеціальних заходів пом'якшення, що мають бути відображені в ESMP і супровідних планах управління (наприклад, SEP, AMP тощо).

2.2 Екологічне обстеження

Було проведено екологічне обстеження для оцінки існуючого стану майданчика та виявлення будь-яких потенційних екологічних ризиків або ризиків для здоров'я. Результати цього обстеження становлять основу для планування безпечного виконання робіт із дотриманням установлених вимог. Висновки ґрунтуються на результатах виїздів на об'єкт, здійснених у період з червня 2025 року по лютий 2026 року.

2.2.1 Азбестовмісні матеріали (АВМ)

Конкретні місця, де азбест було ідентифіковано за результатами візуального обстеження та/або лабораторного аналізу, узагальнено в таблиці нижче із зазначенням:

- об'єкта або місця розташування (наприклад, будівля, поверх, приміщення);
- азбестовмісного виробу / категорії виробу та опису місця його розташування;
- результатів візуального обстеження та/або лабораторного аналізу;
- фотодокументації.

Особлива примітка:

- Наведену нижче таблицю може бути скориговано таким чином, щоб вона відображала лише ті роботи з видалення АСМ, які необхідно виконати в межах проєкту. Це пов'язано з тим, що частина робіт з видалення АСМ не входить до інвестиційної програми.
- Підрядник, на підставі проведеного ним обстеження на об'єкті, повинен додати до наведеної нижче таблиці конкретні обсяги та орієнтовну масу азбестовмісних матеріалів.

Таблиця 3: Потенційні азбестовмісні виробы, виявлені у Вищому професійному училищі № 8 м. Стрий

Об'єкт	Продукт / Опис	Результат візуального обстеження або лабораторного аналізу	Фотодокументація
Вище професійне училище № 8 / Підвал	Азбестовмісна ізоляція труб	<p><u>Стан:</u> слабко зв'язаний / сильно пошкоджений</p> <p><u>Візуальне обстеження:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • попередньо ідентифіковано як азбестовмісний матеріал <p><u>Лабораторний аналіз:</u></p> <p>Відбір проб і лабораторний аналіз проведено. Підтверджено наявність хризотилового азбесту.</p>	

Особлива примітка:

- Екологічне обстеження вказує на підозру щодо наявності азбестовмісного матеріалу в підвалі. Лабораторний аналіз, виконаний 1 квітня 2026 року, підтвердив, що цей матеріал є азбестовмісним, має високу щільність, а також вважається слабко зв'язаним.
- Хоча АСМ виявлено лише в одній частині підвалу, його походження не вдалося встановити, тому слід припускати, що раніше в підвалі первинно була наявна більша кількість цього матеріалу, яка була видалена без застосування заходів захисту. Отже, на цьому етапі весь підвал слід вважати забрудненим.

Оскільки на момент підготовки цього Плану робіт (ARPW, AMP) детальна концепція реалізації відсутня, цей План робіт розглядає та описує два сценарії.

- Сценарій 1: вікна можна замінити із зовнішнього боку без необхідності виконання робіт у підвалі, роботи з видалення азбесту в підвалі не проводитимуться, і в майбутньому не виникатиме експлуатаційної потреби у доступі до підвалу.
- Сценарій 2: заміна вікон потребує виконання робіт у підвалі та/або в підвалі необхідно виконати додаткові інші роботи

2.2.2 Сценарій 1: Роботи в підвалі не виконуються, і в майбутньому відсутня експлуатаційна потреба в доступі до нього

У разі підтвердження наявності ACM у підвалі та за умови, що може бути гарантовано невиконання будь-яких робіт у підвалі, необхідно закрити підвал для доступу будь-яких осіб, включаючи, серед іншого, мешканців будівлі, експлуатаційний персонал будівлі та/або осіб, відповідальних за управління будівлею, будівельну компанію та її субпідрядників тощо.

Вимоги:

- усі можливі доступи до підвалу мають бути замкнені,
- усі сполучення з верхніми поверхами будівлі (вентиляційні канали, шахти тощо) мають бути герметизовані таким чином, щоб унеможливити будь-який повітрообмін із верхніми поверхами,
- усі входи мають бути позначені попереджувальними знаками про азбестове забруднення та ризик для здоров'я,
- вікна не повинні відкриватися під час реконструкції та експлуатації будівлі.

2.2.3 Сценарій 2: Відновлювальні роботи та/або експлуатаційні потреби в майбутньому вимагають доступу до підвалу

У разі підтвердження наявності ACM у підвалі та якщо виконання робіт та/або подальша експлуатація будівлі вимагає доступу до підвалу, необхідно провести роботи з видалення азбесту відповідно до національних і міжнародних стандартів.

У такому випадку слід дотримуватися інструкцій, наведених у розділах **Помилка! Джерело посилання не знайдено.** та **Помилка! Джерело посилання не знайдено..**

3 Відповідальні сторони, залучені до робіт з видалення азбесту (застосовується у разі підтвердження наявності АСМ у підвалі та реалізації Сценарію 2)

3.1 Загальний керівник робіт на об'єкті

Загальна відповідальність за нагляд за виконанням робіт з реконструкції відповідно до законодавства та стандартів України покладається на призначеного(их) сертифікованого(их) керівника(ів)

Керівник робіт 1 – рівень кваліфікації СС 1/2/3

ПІБ: .....

Адреса: .....

Керівник робіт 2 – рівень кваліфікації СС 1/2/3

ПІБ / Компанія: .....

Адреса / Компанія: .....

3.2 Наглядний спеціаліст з контролю небезпечних матеріалів

Крім того, під час виконання робіт з видалення небезпечних матеріалів (АВМ), на об'єкті постійно працюватиме окрема незалежна організація (незалежна від підрядника), що має спеціалізований досвід у сфері забрудників та небезпечних хімічних речовин. Вона здійснюватиме нагляд за правильним і професійним виконанням робіт з видалення азбесту:

Обов'язки наглядового спеціаліста з контролю небезпечних матеріалів включають, серед іншого та залежно від характеру конкретного завдання:

Погодження «Плану виконання робіт з видалення азбесту» до початку виконання робіт;

- Перевірка, чи підрядник направив інформаційний лист до регіональних органів влади (відповідно до пункту 1 Розділу І Державних санітарних норм¹) щодо виконання робіт з небезпечними матеріалами не пізніше ніж за 10 днів до початку робіт;
- За наявності відповідної вимоги згідно із законодавством України: перевірка стану охорони праці та здоров'я персоналу, залученого до виконання робіт (наприклад, здатності використовувати засоби індивідуального захисту, зокрема респіраторну маску класу FFP3);
- За наявності відповідної вимоги згідно із законодавством України: перевірка наявності необхідних дозволів у підрядника на виконання робіт з видалення небезпечних матеріалів (ліцензування) (зокрема дозволу на збирання та оброблення небезпечних матеріалів);
- Перевірка, чи визначена ліцензована компанія для транспортування;
- Перевірка, чи визначене ліцензоване місце видалення відходів (полігон);
- Підтвердження належної компетентності виконроба підрядника та/або керівника будівельних робіт (наприклад, шляхом надання підтвердження проходження навчання щодо робіт з видалення азбесту);

¹ [Про затвердження Державних сані... | від 05.06.2023 № 1013](#)

- За потреби: перевірка належного технічного стану та регулярності обслуговування використовуваного спеціалізованого обладнання;
- Огляд і приймання відсіків/укриттів (чорної зони), шлюзів для входу/виходу до/з чорної зони, матеріального шлюзу за потреби, системи забору свіжого повітря, системи створення негативного тиску та пов'язаного з нею обладнання для відведення повітря, систем фільтрації повітря і води, а також наявності засобів індивідуального захисту, таких як захисні костюми та маски РРЗ, до початку виконання робіт;
- Регулярні виїзди до зон, що підлягають проведенню робіт з видалення АВМ, без попереднього повідомлення;
- Координація із Загальним керівником робіт на об'єкті;
- За потреби та за наявності відповідної вимоги: проведення замірів повітря під час виконання робіт щодо перевищення граничних значень;
- Фінальний візуальний огляд виконаних робіт перед демонтажем відсіків/укриттів (чорної зони);
- Проведення заключних вимірювань перед демонтажем відсіків/укриттів (чорної зони);
- На підставі результатів візуального огляду та заключних вимірювань – остаточне приймання виконаних робіт;
- Огляд тимчасового зберігання, транспортних контейнерів і транспортування небезпечних матеріалів, включно із захороненням на полігоні (вагові протоколи);
- Моніторинг процесу передачі небезпечних відходів;
- Інше.

Наглядний спеціаліст з контролю небезпечних матеріалів, призначений для виконання робіт з видалення небезпечних матеріалів:

Наглядний спеціаліст з контролю небезпечних матеріалів 1:

ПІБ / Компанія: .....

Адреса: .....

Наглядний спеціаліст з контролю небезпечних матеріалів 2:

ПІБ / Компанія: .....

Адреса: .....

3.3 Підрядник

Призначений підрядник несе відповідальність за виконання робіт, пов'язаних із видаленням небезпечних матеріалів.

Назва компанії: .....

Адреса: .....

Якщо для виконання робіт з видалення небезпечних матеріалів підрядник залучає спеціалізованого субпідрядника, необхідно надати такі дані:

Назва компанії: .....

Адреса: .....

3.4 Транспортна компанія

Відходи, утворені під час робіт з видалення АВМ, мають бути передані на ліцензований полігон або до відповідного об'єкта знешкодження/оброблення за участю надійної, уповноваженої/ліцензованої транспортної компанії.

Транспортування здійснюється компанією:

Назва компанії: .....

Адреса: .....

3.5 Полігон / Об'єкт оброблення

Полігон або об'єкти оброблення зобов'язані підтвердити наявність дозволу/ліцензії на управління небезпечними матеріалами, зокрема з АВМ, а саме:

- Підтвердження, що полігон уповноважений приймати та захоронювати азбестовмісні відходи.
- Підтвердження, що об'єкт оброблення має дозвіл на приймання АВМ

Назва полігону: .....

Адреса: .....

4 Видалення забруднювальних речовин

Для дотримання вимог охорони праці та техніки безпеки необхідно мінімізувати вплив небезпечних речовин на будівельний персонал і мешканців будівлі, які перебувають на об'єкті. Застосовуються спеціальні заходи відповідно до національного законодавства та Директиви ЄС 2004/37/ЄС.

Для видалення АВМ з урахуванням конкретних умов (кількість, тип азбестового матеріалу, місце розташування тощо) мають застосовуватися спеціальні заходи безпеки. Це може включати створення окремих зон проведення робіт (наприклад, для видалення слабкозв'язаних АВМ або азбестового пилу), встановлення шлюзових камер для входу та виходу із зони проведення робіт або використання спеціальних систем відведення повітря. Водночас для всіх робіт з видалення АВМ діє правило, що доступ до зони проведення робіт суворо обмежений і дозволений лише кваліфікованому персоналу, який має відповідну підготовку.

Графік виконання будівельних робіт має враховувати ці заходи, зокрема послідовність робіт, загальну тривалість, а також потребу у спеціальному моніторингу об'єкта, погодженнях і верифікаціях.

Видалення азбесту має здійснюватися відповідно до технічних і нормативних вимог, визнаних у Найкращих міжнародних практиках та законодавстві України (застосовується найсуворіший стандарт).

4.1 Загальні підготовчі роботи

4.1.1 Наявні експертні знання

Кожний будівельний майданчик, на якому є небезпечні речовини, особливо азбестовмісні матеріали, має перебувати під керівництвом особи, що пройшла спеціальне навчання з видалення азбесту, аналогічне сертифікації відповідно до TRGS 519, Додаток 3.

Фахівець із відповідною кваліфікацією добре обізнаний із чинними нормативними вимогами та юридичними зобов'язаннями і забезпечує їх дотримання під час проведення робіт з видалення азбесту. Він/вона володіє усіма необхідними методами усунення азбесту, правилами поводження, тимчасового зберігання, транспортування та видалення АВМ. Крім того, фахівець відповідає за навчання та інструктаж працівників, які не мають спеціалізованої підготовки, безпосередньо на об'єкті.

4.1.2 Навчання працівників

Перед початком будь-яких робіт з видалення азбесту необхідно забезпечити належну підготовку працівників, залучених до виконання таких робіт. Навчання повинно, щонайменше, охоплювати такі ключові аспекти:

- Розуміння небезпек, пов'язаних із впливом азбесту, та пов'язаних із цим ризиків для здоров'я, включаючи захворювання легень і онкологічні ризики.
- Основні положення національних нормативних актів і юридичних вимог, необхідних для забезпечення відповідності під час робіт з видалення азбесту.
- Безпечні методи видалення азбесту, включаючи мокрі методи, герметизацію та контрольоване видалення для мінімізації вивільнення азбестових волокон.
- Правильне використання засобів індивідуального захисту (ЗІЗ), зокрема респіраторів і захисного одягу.
- Будівельний персонал ознайомлюється з Планом робіт з видалення азбесту, який визначає конкретні процедури, протоколи безпеки та процеси очищення забруднення для кожної конкретної зони проведення робіт.

4.1.3¹ Підготовка майданчика

Щоб запобігти поширенню азбестових волокон у незабруднені зони під час виконання робіт з видалення азбесту, необхідно забезпечити належну ізоляцію та локалізацію робочої зони.

Це включає відокремлення робочої зони від незабруднених ділянок шляхом монтажу шлюзової системи (для входу та виходу із зони проведення робіт), використання поліетиленової плівки, монтажної піни, а також у певних випадках створення негативного тиску в зоні усунення азбесту, щоб запобігти виходу забрудненого повітря за межі робочої зони.

Ці системи допомагають локалізувати азбестові волокна в межах робочої зони, запобігаючи їх поширенню до інших частин будівлі або в навколишнє середовище.

Навколо місця виконання робіт повинні бути чітко розміщені попереджувальні знаки про ведення робіт з видалення азбесту. Це гарантує обмеження доступу сторонніх осіб та зменшує ризик випадкового контакту з азбестом.

4.1.4 Машини та обладнання

Окрім стандартного будівельного обладнання, роботи з видалення АВМ можуть вимагати використання спеціалізованих машин та обладнання, таких як:

- Пристрій для відведення повітря з HEPA-фільтром для створення зниженого тиску в зоні усунення азбесту,
- Шлюзова система з водовідведенням (для миття та душових процедур),
- Пилосос зі спеціальною фільтраційною системою (H-фільтр).

Як і для іншого електричного обладнання, машини та устаткування, що використовуються для робіт з усунення азбесту, повинні відповідати спеціальним нормативним вимогам (зокрема вимогам до фільтрів), щоб вважатися безпечними для експлуатації. Додатково це обладнання повинно перевірятися щодня та/або перед кожним використанням. Рекомендовано встановити регулярну систему технічного обслуговування перед кожним новим етапом робіт.

Для зазначених робіт з видалення азбесту буде застосовуватись таке спеціалізоване обладнання:

Пристрій для відведення повітря з HEPA-фільтром	
Саморобна (змонтована на місці) шлюзова система	
Збірна (готова) шлюзова система без водовідведення	
Збірна (готова) шлюзова система з водовідведенням (для миття та душових процедур)	
Пилосос зі спеціальною фільтраційною системою (H-фільтр)	
Інше (додайте рядки за необхідності):	

Було виконано таку перевірку:

- Перевірка електричного обладнання/механізмів на відповідність нормативним вимогам та технічним характеристикам:
  - Чи використовує воно відповідний фільтр (HEPA)?
  - Чи не є обладнання швидкохідним механізмом?
  - Чи може обладнання бути **повністю** очищене, або воно використовуватиметься виключно всередині зони проведення робіт?
- Перевірка електричного обладнання/механізмів щодо дотримання періодичності технічного обслуговування:
  - Чи виконувалася остання електротехнічна перевірка не більше року тому
  - Чи має обладнання відмітку про проходження технічного огляду?

4.1.5 Засоби індивідуального захисту

Забезпечення працівників належними засобами індивідуального захисту (ЗІЗ) є обов'язковим. До таких засобів належать одноразові захисні комбінезони, рукавички, захисні окуляри та респіратори з фільтрами класу FFP3 для запобігання інгаляції азбестових волокон. Належні ЗІЗ забезпечують захист працівників від забруднення та знижують ризики для здоров'я, пов'язані з впливом азбесту. Регулярні перевірки стану ЗІЗ і навчання працівників правилам їх використання є важливими для підтримання безпечних умов праці.

Для отримання детальнішої інформації див. Методичний опис робіт з видалення азбесту (Method statement for Asbestos Removal), що є частиною ESMF.

4.1.6 Інформування осіб, які перебувають у будівлі

Перед початком робіт з видалення азбесту в експлуатованих будівлях вкрай важливо завчасно поінформувати мешканців. Необхідно надати інформацію про графік виконання робіт і заходи безпеки, забезпечивши їх обізнаність щодо потенційних ризиків. За потреби слід організувати тимчасове виселення мешканців, щоб уникнути впливу азбестових волокон.

Крім того, необхідно розробити та довести до відома всіх зацікавлених осіб план дій у надзвичайних ситуаціях для реагування на непередбачені випадки, такі як випадкове порушення азбестовмісних матеріалів, пожежі або інциденти, пов'язані з впливом азбесту. Усі працівники та залучений персонал мають бути навчені цим аварійним процедурам, щоб реагувати швидко та ефективно, мінімізуючи шкоду та забезпечуючи безпеку під час виконання робіт з видалення азбесту.

Для отримання детальнішої інформації див. Методичний опис робіт з видалення азбесту (Method statement for Asbestos Removal), що є частиною ESMF.

4.2 Видалення азбестовмісного матеріалу в підвалі (Матеріал № 1)

Азбестовмісний матеріал (АВМ) розташований усередині підвалу будівлі. Це слабо зв'язаний азбестовмісний матеріал. У зв'язку з тим, що під час робіт з видалення можливе вивільнення азбестовмісного пилу та його подальше поширення до незабруднених зон будівлі внаслідок неконтрольованого поведіння, а також з огляду на те, що будівля залишається в експлуатації під час виконання робіт з видалення азбесту, необхідно запобігти впливу азбестовмісного пилу та волокон на персонал, не пов'язаний з будівельними роботами (що не забезпечений ЗІЗ), а також не допустити забруднення незабруднених зон будівлі.

Процес видалення вимагає посиленних заходів безпеки з урахуванням таких принципів:

- облаштування зони видалення, герметично відокремленої від незабруднених частин будівлі, включаючи закриття всіх вертикальних і горизонтальних шахт;
- видалення АСМ шляхом недеструктивного демонтажу, видалення уламків у спосіб, що запобігає утворенню пилу;
- необхідність зволоження матеріалу перед видаленням для запобігання вивільненню волокон;
- використання засобів індивідуального захисту (ЗІЗ), маски класу РР3 та захисного одягу (комбінезон);
- пакування одразу після видалення в марковані пластикові мішки та безпечне зберігання на будівельному майданчику до транспортування на полігон;

- очищення підвалу пилососами (з Н-фільтрами), вологе очищення поверхонь;
- підтвердження успішного видалення азбесту шляхом проведення вимірювань.

Нижче наведено більш детальний опис процесу видалення.

Підготовчі роботи / Облаштування зони проведення робіт

Перед початком виконання будь-яких робіт мають бути реалізовані такі заходи.

Загальні заходи (за потреби)

- облаштування приміщень для персоналу (для відпочинку та санітарно-гігієнічних потреб);
- облаштування тимчасового інженерного забезпечення робочої зони (електропостачання, водопостачання, вентиляція тощо);
- адаптація інженерних систем будівлі в робочій зоні (пожежна сигналізація, електропостачання, газопостачання, центральне опалення, кондиціонування повітря тощо);
- підготовка матеріалів і обладнання, необхідних для виконання робіт.

Підготовка майданчика

- Ці роботи слід виконувати з використанням засобів індивідуального захисту (наприклад, маски РЗ, одноразового комбінезона, рукавичок тощо).
- Закриття прорізів до інших (незабруднених) зон, таких як системи кондиціонування, вентиляційні системи, підземні кабельні канали, вікна, двері тощо, з метою запобігання поширенню азбестових волокон, що переносяться повітрям, до сусідніх або пов'язаних частин будівлі;
- відокремлення та позначення робочої зони;
- забезпечення достатнього освітлення в зонах видалення азбесту;
- облаштування інженерних мереж в зоні видалення азбесту (електропостачання, водопостачання, каналізація тощо), щоб уникнути зайвого переміщення до/із зони видалення та максимально скоротити тривалість робіт;
- огороження та встановлення знаків про заборону доступу в зоні безпосередньо біля входу до підвалу, наприклад будівельної огорожі, щоб запобігти доступу сторонніх осіб, не пов'язаних із будівельними роботами, до зони видалення;
- утримання зони видалення замкненою в неробочий час (уночі, у вихідні дні).

Підготовка зони проведення робіт

- Ці роботи слід виконувати з використанням засобів індивідуального захисту (наприклад, маски РЗ, одноразового комбінезона, рукавичок тощо).
- встановлення **трикамерної шлюзової системи** при вході до підвалу;
- облаштування місця для очищення взуття перед виходом із зони видалення;
- з огляду на те, що підвал може бути повністю відокремлений від інших частин будівлі, установка для відведення повітря (установка створення негативного тиску) не вимагається;

- забезпечення того, щоб укриття/ізоляційна конструкція не перешкоджала шляхам аварійної (пожежної) евакуації (наприклад, для інших осіб у будівлі), або щоб були належним чином позначені альтернативні маршрути.
- Усі відходи, що не містять АВМ, у зоні розміщення укриття, шляхів переміщення та контейнера для відходів мають бути попередньо видалені та вивезені як звичайні відходи, якщо вони не забруднені АВМ.
- видалення або повне накриття предметів, які буде складно очистити у разі їх забруднення, з перевіркою того, що такі предмети ще не є забрудненими.

Ізоляційна конструкція може використовувати наявні будівельні елементи або бути повністю окремо встановленою тимчасовою конструкцією. Існуючі поверхні мають бути гладкими та непроникними або, в іншому разі, покритими поліетиленом. Ізоляційна конструкція, як правило, виготовляється з міцної поліетиленової плівки (товщиною близько 250 мкм), яка після завершення робіт видаляється як відходи, забруднені азбестом. Максимальний розмір зони ремедіації має бути запропонований підрядником.

Примітка 1: Орієнтовна схема підвалу із зазначенням зон видалення азбесту та можливих входів, місць тимчасового зберігання, розташування шлюзу, а також установки для відведення повітря (за наявності потреби) наведена в Додатку 1.

Примітка 2: Після завершення підготовчих робіт і до початку виконання робіт у зоні видалення АВМ керівника робіт на об'єкті інформують про готовність зони видалення азбесту. Керівник робіт на об'єкті та експерт з екологічних і соціальних питань проводять візуальний огляд і надають офіційне погодження на початок робіт з видалення АВМ.

Роботи з очищення

Наведені нижче роботи виконуються із застосуванням засобів індивідуального захисту (наприклад, маски РЗ, одноразового комбінезона, рукавичок тощо):

- видалення незабруднених предметів із робочих зон (з урахуванням, зокрема, маршрутів переміщення);
- видалення або повне накриття предметів, які буде складно очистити у разі їх забруднення;
- збирання незакріплених уламків азбестовмісного матеріалу в подвійні шари маркованих пластикових мішків.

Видалення АВМ

Усі працівники повинні використовувати повний комплект засобів індивідуального захисту. До засобів індивідуального захисту належать одноразові захисні костюми, фільтри для масок класу РЗ, рукавички тощо.

Загальні інструкції:

- азбестові відходи мають бути упаковані у два шари відповідних маркованих мішків;
- щоб мішки можна було легко переносити, працівникам слід рекомендувати не переповнювати їх;
- упакований матеріал слід зберігати у спеціально відведеній зоні в підвалі;

- до підтвердження успішного очищення всього підвалу мішки мають бути очищені в межах зони проведення робіт від будь-яких залишків пилу;
- матеріал також може зберігатися зовні - у позначеній, огороженій зоні тимчасового зберігання або в накритому контейнері для відходів за межами будівлі;
- транспортування має здійснюватися відповідно до національного законодавства (ліцензованою транспортною компанією);
- видалення / захоронення має здійснюватися як для азбестовмісних відходів (див. Методичний опис робіт з видалення азбесту (Method statement for Asbestos Removal) у складі ESMF).

Очищення зони видалення азбесту

Усі працівники повинні використовувати повний комплект засобів індивідуального захисту.

До засобів індивідуального захисту належать одноразові захисні костюми, фільтри для масок класу Р3, рукавички тощо.

Інструкції з очищення:

- ретельне очищення всіх поверхонь мильною водою та вологими ганчірками;
- усі поверхні мають бути вручну протерті вологими ганчірками або ретельно оброблені мильним розчином шляхом розпилення;
- після цього поверхні слід очистити пилососом для вологого прибирання з HEPA-фільтром;
- використані ганчірки мають бути упаковані у два шари та видалені як азбестовмісні відходи (подвійне пакування та маркування);
- стічні води мають бути зібрані та скинуті в систему централізованої каналізації;
- фільтри (масок, пилососа, установки для відведення повітря) мають бути видалені як азбестовмісні відходи (подвійне пакування та маркування);
- після очищення всі поверхні слід покрити засобом для зв'язування залишкових волокон;
- обладнання має бути очищене у шлюзі перед винесенням із зони видалення азбесту;
- одноразові ЗІЗ після використання мають розглядатися як азбестовмісні відходи (подвійне пакування та маркування). Багаторазові ЗІЗ мають бути належним чином очищені вологими ганчірками / пилососом для вологого прибирання з HEPA-фільтром.

Візуальний огляд перед контролем вмісту азбестових волокон у повітрі / Контроль вмісту азбестових волокон у повітрі

Перш ніж робочу зону можна буде відкрити, інспектор з контролю забруднень на об'єкті повинен провести та задокументувати візуальний огляд.

Візуальний огляд

- візуальний огляд і перевірка чистоти;
- документування із використанням стандартизованих форм і фотографування;

Вимірювання концентрації азбестових волокон у повітрі

- 8-годинне контрольне вимірювання концентрації азбестових волокон у повітрі в зоні проведення робіт (<500 волокон/м³), яке проводить спеціаліст з контролю небезпечних

матеріалів на об'єкті; кількість проб визначається спеціалістом з контролю небезпечних матеріалів на об'єкті;

- демонтаж шлюзової конструкції / укриття після офіційного підтвердження безпечності, наданого спеціалістом з контролю небезпечних матеріалів на об'єкті.

4.3 4Транспортування забруднювальних речовин

Усі небезпечні матеріали, які були зібрані, упаковані, промарковані та тимчасово зберігалися у захищеній зоні тимчасового зберігання на будівельному майданчику, надалі передаються на затверджений полігон або об'єкт оброблення.

Транспортування небезпечних відходів на полігон або об'єкт оброблення здійснюється ліцензованою компанією з перевезення відходів. Усі перевезення повинні супроводжуватися відповідною документацією (товарно-транспортною накладною та зважувальним талоном), у якій фіксуються місце походження, вид відходів, кількість відходів і місце їх призначення.

Документація (товарно-транспортний документ, зважувальний талон) має оперативно надаватися спеціалісту з контролю небезпечних матеріалів на об'єкті та загальному керівнику робіт на об'єкті не пізніше ніж через десять робочих днів після здійснення передачі.

4.4 Полігон / об'єкт оброблення

Усі небезпечні матеріали, які були зібрані, упаковані та промарковані, видаляються або захоронюються на полігоні, що затверджений / ліцензований для відповідного виду небезпечних матеріалів.

Перелік додатків

Додаток 1: Орієнтовна схема підвалу з розташуванням зони видалення азбесту

[надається Підрядником]

Додаток 2: Схема зон видалення азбесту

[надається Підрядником]

Апнех 3: Ліцензія на транспортування (копія)

[надається Підрядником]

Апнех 4: Ліцензія на захоронення (копія)

[надається Підрядником]